Gemeente Assen

Wijkaanpak Lariks
Wijkbeeld

In opdracht van gemeente Assen – najaar 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. De wijk Lariks 4

3. Bewoners 5

3.1 Wijk Lariks 5

3.2 Per buurt 6

4. Wijkonderzoek 8

4.1 Wijk Lariks 8

4.2 Per buurt 9

5. Eerdere participatietrajecten 10

5.1 Bingo-kaart 10

5.2 Swipocratie 11

6. Sociale leefomgeving 12

6.1 Inkomen 12

6.2 Onderwijs 14

6.3 Uitkering en werkzoekenden 15

6.4 Gezondheid 16

6.5 Sociaal domein 18

6.6 Voorzieningen 21

6.7 Veiligheid en overlast 23

7. Meedoen 26

7.1 Participatie en ontmoeten 26

7.2 Binding 26

7.3 Betrokkenheidsprofielen 27

8. Fysieke leefomgeving 31

8.1 Wonen 31

8.2 Openbare ruimte 35

9. Energietransitie en klimaat 46

9.1 Duurzaam wonen 46

9.2 Energiearmoede 48

9.3 Fixteam Drenthe 50

9.4 Aardgasvrije woningen 51

9.5 Asser Energieloketten 51

9.6 Klimaatadaptatie 52

10. Lopende projecten 55

- **Bijlagen**

Bijlage 1: Fasen wijkaanpak Lariks

Bijlage 2: Mijn Buurt Assen

Bijlage 3: Beleidskaders gemeente Assen

Bijlage 4: Straten per buurt

Bijlage 5: Indicatoren per thema, wijkonderzoek 2022 met scores

Bijlage 6: Samenvatting resultaten BINGO-kaart en swipocratie

Bijlage 7: Toelichting betrokkenheidsprofielen

1. Inleiding

Wijkbeeld

Het wijkbeeld is een onderdeel van de wijkaanpak. De wijkaanpak bestaat uit een wijkbeeld, de wijkanalyse, de wijkagenda en het wijkuitvoeringsplan. De fasen voor de wijkaanpak Lariks staan beschreven in bijlage 1.

Om tot deze wijkaanpak te komen, werken de gemeente Assen, woningcorporatie Actum, welzijnsorganisatie Vaart Welzijn, organisatie voor ouderenzorg Interzorg en andere organisaties nauw samen.

De wijkaanpak is een datagestuurde aanpak. In het wijkbeeld geven we de data weer op wijk- en buurtniveau voor de thema's in de sociale en fysieke leefomgeving en in het kader van de energietransitie en klimaat. We zijn ons ervan bewust dat er altijd meer data te verzamelen zijn. Daarom zien we dit wijkbeeld als een dynamisch document.

Bronnen

Om tot het wijkbeeld te komen, hebben we gebruikgemaakt van onder meer de volgende bronnen:

1. data van onder meer CBS, Assen in Cijfers (de meeste data zijn van 2022), allecijfers.nl, netbeheerder Enexis, RVO;
2. data uit Wijkonderzoek 2022. Dit tweejaarlijkse wijkonderzoek vindt plaats op basis van een wijkvragenlijst onder alle inwoners van de gemeente Assen. De data kunnen gespecificeerd worden naar wijk en buurt;
3. resultaten van eerdere participatietrajecten;
4. lopende projecten voor Lariks;
5. visies en beleidsplannen.

Waar bekend geven we de bronvermelding.

Mijn Buurt Assen

De gemeente Assen, woningcorporatie Actium en Vaart Welzijn werken samen in het samenwerkingsverband Mijn Buurt Assen. Dagelijks zet Mijn Buurt Assen zich in voor groene, veilige en gezellige buurten in Assen. Dit doen ze door projecten te organiseren, initiatieven en ideeën van inwoners te stimuleren en voor meer groen of speelmogelijkheden te zorgen. Ook organiseert Mijn Buurt Assen activiteiten om eenzaamheid tegen te gaan of activiteiten die ervoor zorgen dat buurtgenoten elkaar ontmoeten. Mijn Buurt Assen werkt in 2023 in Lariks aan de thema's:

- Wijkvernieuwing en energietransitie
- Ontmoeten en verbinden
- (Sociale) veiligheid en overlast

In bijlage 2 geven we een overzicht van de aandachtsgebieden binnen deze thema's.

Beleidskaders en lopende projecten

Om tot een integrale wijkaanpak te komen en koppelkansen te benutten, is het essentieel dat we de beleidskaders goed in beeld hebben en de beleidsterreinen op elkaar afstemmen. Tevens moeten we weten welke projecten er waar, wanneer en waarom worden uitgevoerd.

In dit wijkbeeld geven we een overzicht van de beleidskaders van de gemeente Assen (zie bijlage 3). In hoofdstuk 10 geven we een overzicht van de lopende projecten. Deze overzichten zijn dynamisch en worden aangevuld waar nodig.

Buurten

De wijk Lariks bestaat uit zes buurten (zie hoofdstuk 2). Elke buurt heeft een eigen identiteit en karakter en bewoners voelen zich veelal meer betrokken bij hun buurt dan bij de hele wijk. Daarom geven we in dit wijkbeeld niet alleen data op wijkniveau, maar ook op buurtniveau.

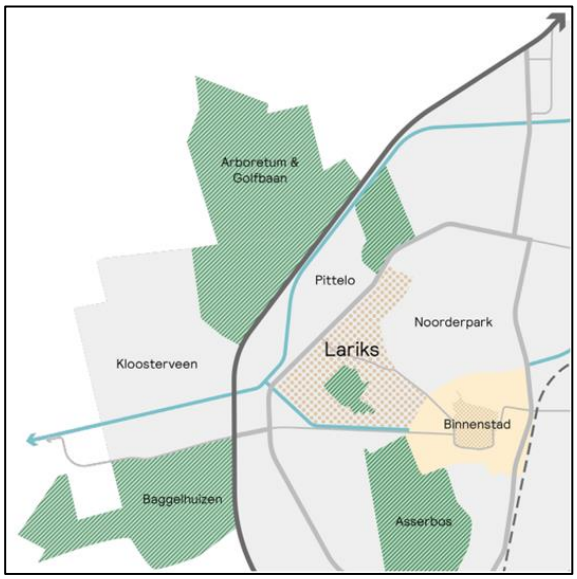
2. De wijk Lariks

Grote naoorlogse wijk

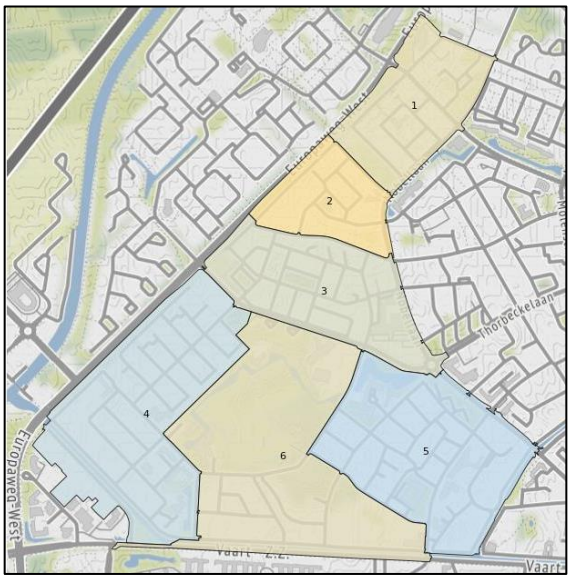
De wijk Lariks was in de jaren ‘60 van de vorige eeuw de eerste van de grote naoorlogse uitlegwijken van Assen en is een typisch voorbeeld van functionalistische stedenbouw met rijwoningen, her en der scheidende groenstroken met voorzieningen en portiekflats. De wijk grenst aan de oostzijde direct aan de binnenstad. De wijk wordt begrensd aan de westzijde door de Europaweg (de ringweg van Assen) en aan de zuidzijde door de Vaart.

Historische structuur

In de wijk zijn de historische structuur nog goed zichtbaar, waaronder het landgoed De Lariks dat midden in de wijk ligt, de Vaart met zijn karakteristieke bebouwing, de laanbeplanting aan de voormalige Lange Dijk, stukjes oude lintbebouwing en hoogteverschillen. In vergelijking met andere naoorlogse wijken in Nederland vertoont Lariks een ruime mate van variatie.

Afbeelding 1: *Kaart: Ligging Lariks*

Afbeelding 2: Kaart: Buurten in Lariks

Verschillende buurten

De wijk Lariks bestaat uit zes buurten (bron CBS). De buurten in Lariks zijn:

1. Luchiesland Noord
2. Zuid Molukse Buurt
3. Luchiesland Zuid
4. De Lariks West
5. De Lariks Oost
6. Landgoed De Lariks

Elke buurt is in een andere periode gebouwd, heeft zijn eigen stedenbouwkundige structuur, karakter en identiteit.

In bijlage 4 staan de straten per buurt vermeld.

3. Bewoners

3.1 Wijk Lariks * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Huishoudsamenstelling

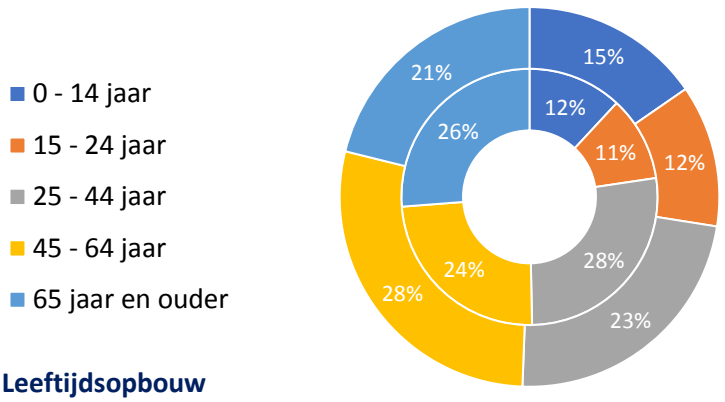
In mei 2023 wonen in Lariks 5.414 mensen. Dat is een afname van 41 personen ten opzichte van 2022. In 2022 woonden 5.455 mensen in Lariks. Dat is een afname van 170 personen ten opzichte van 2021. In 2021 woonden 5.625 mensen in Lariks.

Lariks kent 3.140 huishoudens. De huishoudsamenstelling in Lariks bestaat uit relatief veel eenpersoonshuishoudens (55%) en huishoudens zonder kinderen (22%). Verder woont 23% samen met kinderen.

Bevolking aantal
5.414

55% eenpersoons
22% zonder kinderen
23% met kinderen

Leeftijdsopbouw Assen (buitenste ring) – Lariks (binnenste ring)

65-plussers

26%	21%
Lariks	Assen

Leeftijdsopbouw

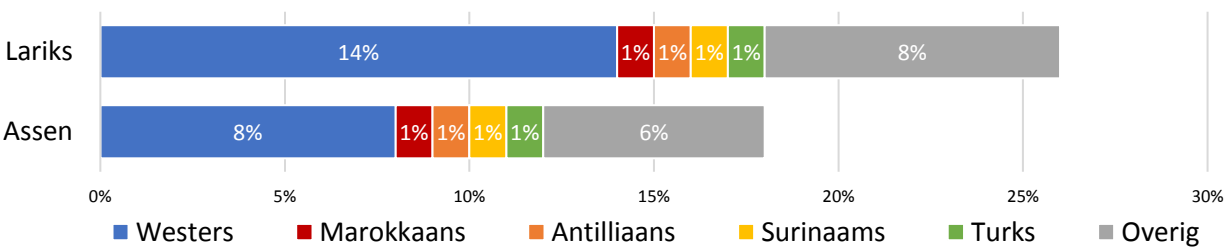
In vergelijking met Assen (21%) wonen er relatief veel 65-plussers in Lariks (26%). De leeftijdscategorieën 0 – 14 jaar en 15 – 24 jaar komen in Lariks minder voor dan gemiddeld in Assen.

Multiculturele wijk

Het aandeel inwoners met een migratieachtergrond is in Lariks (26%) hoger dan gemiddeld in Assen (18%). Voornamelijk het aandeel inwoners met een westerse migratieachtergrond ligt in Lariks met 14% hoger ten opzichte van het gemiddelde in Assen (8%).

Definitie Westers: inwoners met als herkomst één van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië of Indonesië of Japan.

Migratieachtergrond

Multicultureel

26%	18%
Lariks	Assen

3.2 Per buurt * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van allecijfers.nl

Luchiesland Noord

Op 1 januari 2022 wonen 745 mensen in Luchiesland-Noord. Dat is een toename van 20 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 415 huishoudens in de buurt.

De meest voorkomende migratieachtergronden in Luchiesland Noord in 2022 zijn Overig (125 inwoners – 46,3%) en Westers (70 inwoners – 25,9%).

Bevolking aantal
745

Zuid Molukse buurt

Op 1 januari 2022 wonen 445 mensen in de Zuid Molukse buurt. Dat is een afname van 10 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 230 huishoudens in de buurt. Met ruim 170 woningen is deze Molukse wijk de grootste in Nederland.

De meest voorkomende migratieachtergronden in de Zuid Molukse buurt in 2022 zijn Westers (250 inwoners – 94,3%) en Overig (15 inwoners – 5,7%).

Bevolking aantal
445

Luchiesland Zuid

Op 1 januari 2022 wonen 930 mensen in Luchiesland Zuid. Dat is een afname van 5 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 505 huishoudens in de buurt.

De meest voorkomende migratieachtergronden in de buurt Luchiesland Zuid in 2022 zijn Overig (130 inwoners – 39,4%) en Westers (125 inwoners – 37,9%).

Bevolking aantal
930

Lariks West

Op 1 januari 2022 wonen 1.210 mensen in Lariks West. Dat is een afname van 205 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 725 huishoudens in de buurt.

De meest voorkomende migratieachtergronden in de buurt Lariks West in 2022 zijn Westers (135 inwoners – 65,9%) en Overig (40 inwoners – 19,5%).

Bevolking aantal
1.210

Lariks Oost

Op 1 januari 2022 wonen 1.325 mensen in Lariks Oost. Dat is een toename van 25 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 780 huishoudens in de buurt.

De meest voorkomende migratieachtergronden in de buurt Lariks Oost in 2022 zijn Westers (115 inwoners – 43,4%) en Overig (110 inwoners – 41,5%).

Bevolking aantal
1.325

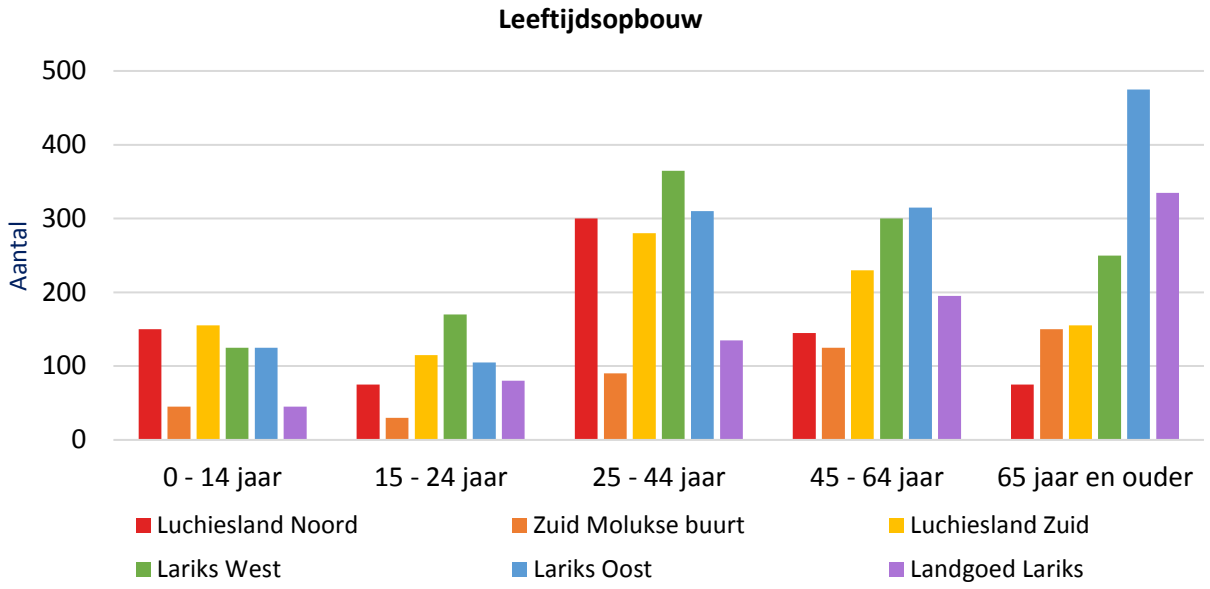
Landgoed Lariks

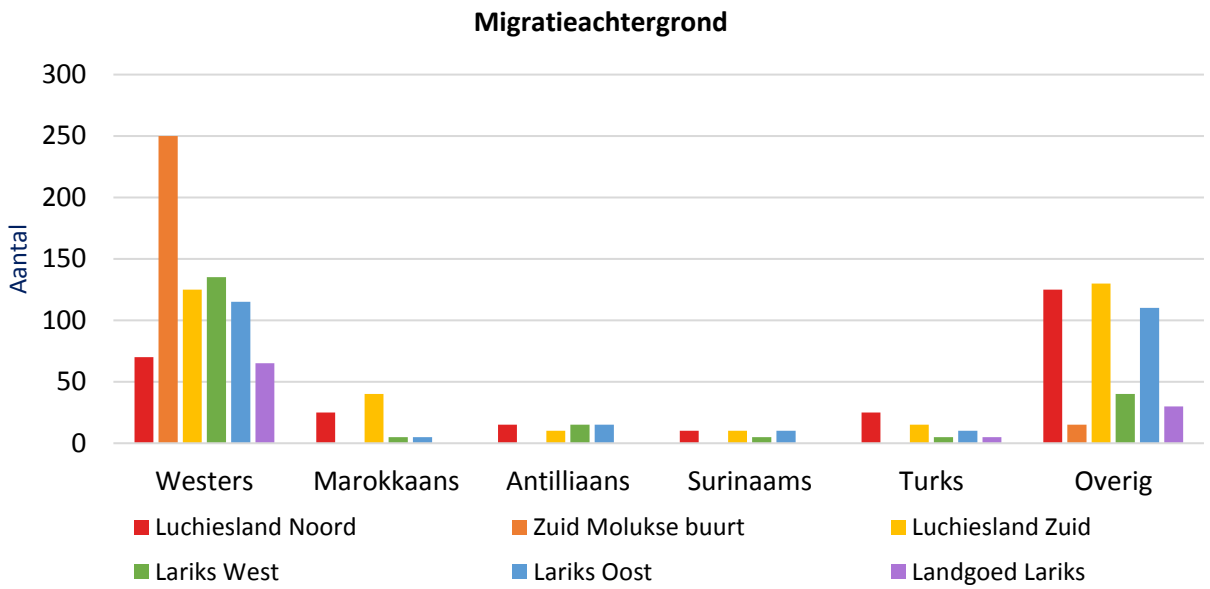
Op 1 januari 2022 wonen 800 mensen in Lariks West. Dat is een toename van 5 personen ten opzichte van 2021. Er zijn 420 huishoudens in de buurt.

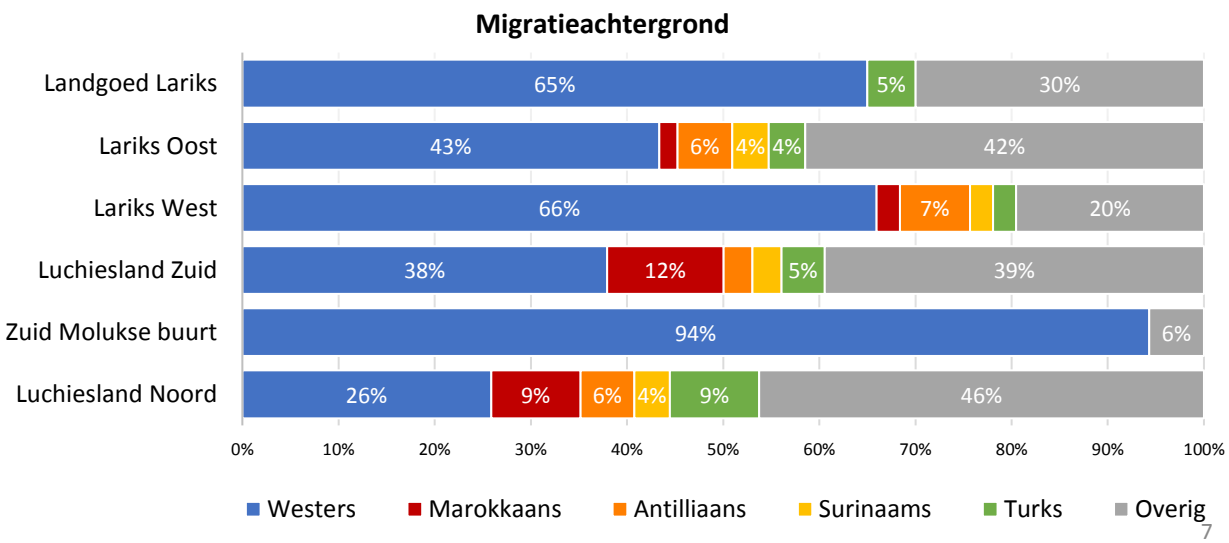
De meest voorkomende migratieachtergronden in de buurt Landgoed Lariks in 2022 zijn Westers (65 inwoners -65%) en Overig (30 inwoners – 30%). De resterende 5% (5 inwoners) heeft een Turkse achtergrond.

Bevolking aantal
800

Leeftijdsopbouw
Aantal
500
400
300
200
100
0
0 - 14 jaar
15 - 24 jaar
25 - 44 jaar
45 - 64 jaar
65 jaar en ouder
Luchiesland Noord
Zuid Molukse buurt
Luchiesland Zuid
Lariks West
Lariks Oost
Landgoed Lariks

Migratieachtergrond
Aantal
300
250
200
150
100
50
0
Westers
Marokkaans
Antilliaans
Surinaams
Turks
Overig
Luchiesland Noord
Zuid Molukse buurt
Luchiesland Zuid
Lariks West
Lariks Oost
Landgoed Lariks

Migratieachtergrond
Landgoed Lariks
65%
5%
30%
Lariks Oost
43%
6%
4%
4%
42%
Lariks West
66%
7%
20%
Luchiesland Zuid
38%
12%
5%
39%
Zuid Molukse buurt
94%
6%
Luchiesland Noord
26%
9%
6%
4%
9%
46%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Westers
Marokkaans
Antilliaans
Surinaams
Turks
Overig

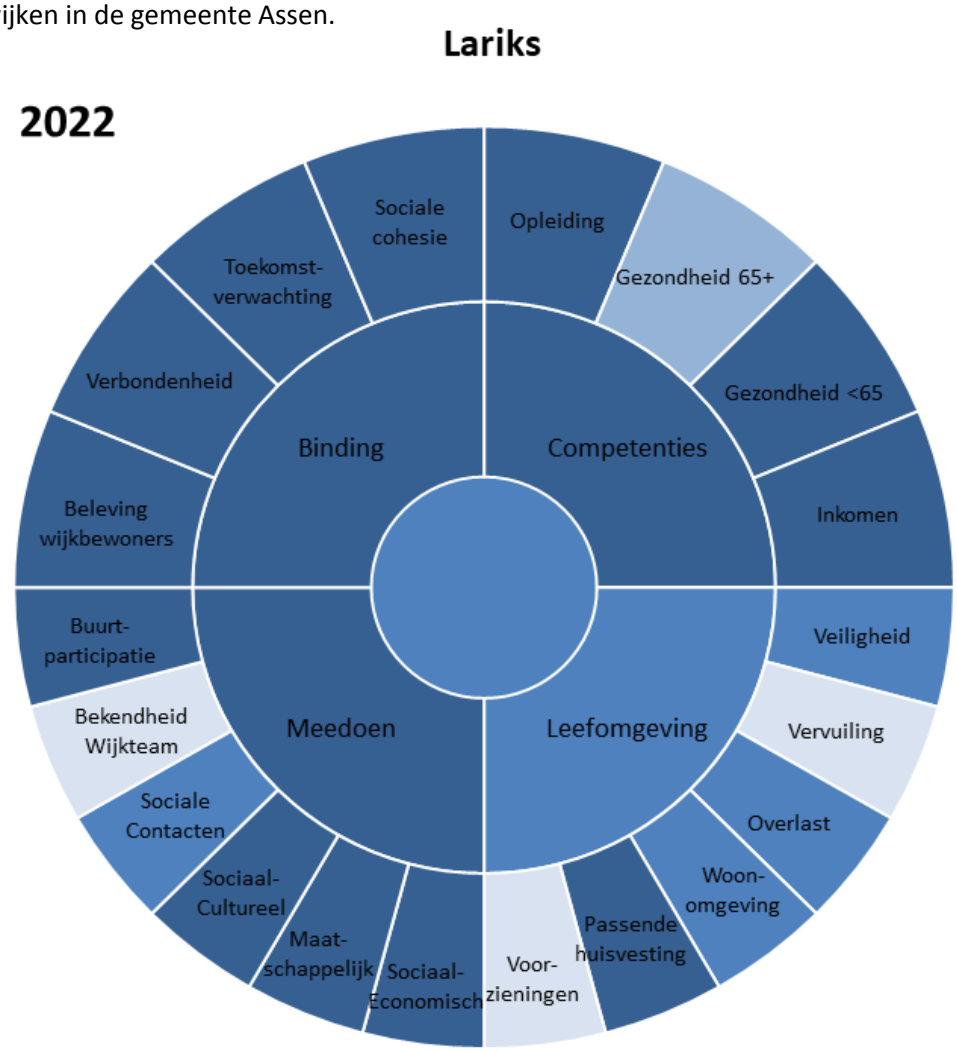
4. Wijkonderzoek

Met het wijkonderzoek krijgen we inzicht in de ervaringen in de wijk. Het wijkonderzoek is een diagnose van de wijk en komt tot stand via een leefbaarheidsenquête onder de bewoners aangevuld met feitelijke cijfers.

Het wijkonderzoek beschrijft vier dimensies van het leven en wonen in de wijken van de gemeente Assen. De dimensies zijn: competenties, leefomgeving, meedoen en binding.
Bij iedere dimensies horen thema's (de buitenste ring van onderstaande profieltaart). Elk thema wordt onderzocht op indicatoren. De indicatoren per thema met de scores van het Wijkonderzoek 2022 staan in bijlage 5. De meeste resultaten van dit onderzoek gebruiken we in dit wijkbeeld.

4.1 Wijk Lariks

Voor Lariks is onderstaande profieltaart gegenereerd op basis van het Wijkonderzoek 2022. De schaal van ‘goed’ naar ‘slecht’ is gebaseerd op het verschil tussen de hoogst scorende en de laagst scorende wijk. Vervolgens krijgt elke wijk een kleur afhankelijk van hoe dichtbij die wijk bij die beste of slechtste score zit: hoe donkerder blauw, hoe slechter de wijk scoort ten opzichte van de andere wijken in de gemeente Assen.

Afbeelding 3: profieltaart Lariks Wijkonderzoek 2022

4.2 Per buurt

Aan het Wijkonderzoek 2022 hebben de volgende aantallen bewoners per buurt meegedaan:

- Luchiesland Noord: 44
- Zuid Molukse buurt: 24
- Luchiesland Zuid: 49
- Lariks West: 60
- Lariks Oost: 73
- Landgoed De Lariks: 41

We willen hierbij opmerken dat deze cijfers in werkelijkheid hoger liggen. Niet iedere respondent heeft namelijk een postcode opgegeven.

Afbeelding 4: bijeenkomst MBA

5. Eerdere participatietrajecten

5.1 BINGO-kaart

Bewoners

Tijdens de coronatijd in 2021 stuurde Mijn Buurt Assen naar alle huishoudens in Lariks (zo'n 3.000) een bingokaart. Op deze bingokaart konden de bewoners aangeven welke thema's ze goed vinden gaan en wat er beter kan. Daarnaast konden ze hun toekomstwens voor de wijk opgeschreven.

Ruim 120 huishoudens hebben de bingokaart teruggestuurd. De respondenten vinden de volgende thema's belangrijk voor de toekomst van hun wijk:

- voldoende parkeerruimte;
- groen in de wijk;
- gezelligheid in de wijk met plekken om elkaar te ontmoeten;
- diverse en goede woningen;
- veiligheid voorop;
- minder overlast.

In bijlage 6 is een samenvatting van de opbrengsten te lezen.

Stakeholders

Met stakeholders, waaronder zorgprofessionals en professionals van de gemeente Assen, Actium en Enexis, hebben we een online bijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn we in groepen in gesprek geweest over drie belangrijke thema's: sociale kracht, ruimtelijke opgaven en duurzaamheid. In bijlage 4 is een samenvatting van de opbrengsten te lezen.

5.2 Swipocratie

Eveneens tijdens de coronatijd in 2021 vond een verdere verdieping plaats door middel van een vragenlijst. In de app Swipocratie konden bewoners hun reactie geven op verschillende stellingen, dillema's en vragen door te 'swipen'.

Bewoners zijn via huis-aan-huis flyers, een advertentie in de Asser Courant, posters langs de weg en advertenties op social media opgeroepen om de vragenlijst in te vullen. Verder hebben we op meerdere plekken in de wijk gestaan om samen met bewoners de vragenlijst in te vullen.

220 wijkbewoners hebben de online vragenlijst ingevuld. De respondenten zijn te verdelen in leeftijdscategorieën. Van de respondenten was:

- 2% jonger dan 20 jaar (van het totaal aantal inwoners in Lariks is 17% jonger dan 20 jaar);
- 37% tussen de 20 en 40 jaar (van het totaal aantal inwoners in Lariks is 28% tussen de 20 en 40 jaar);
- 51% tussen de 40 en 65 jaar (van het totaal aantal inwoners in Lariks is 30% tussen de 40 en 65 jaar);
- 8% tussen de 65 en 80 jaar (van het totaal aantal inwoners in Lariks is 17% tussen de 65 en 80 jaar);
- 2% 80 jaar of ouder.(van het totaal aantal inwoners in Lariks is 9% 80 jaar of ouder).

Algemene cijfers

De resultaten geven inzicht in de verschillende thema's en dillema's die er spelen.

- 83% weet hulpinstanties goed te vinden
- 75% heeft goed contact met mijn buren en helpt elkaar als dat nodig is
- 75% voelt zich veilig in de wijk
- 82% woont prettig in de wijk
- 45% mist activiteiten met buren
- 49% mist een plek om buiten te sporten
- 38% mist een ontmoetingsplek
- 66% kiest voor meer ruimte voor groen, spelen en bewegen in de straat
- 76% kiest voor een groene tuin
- 78% kiest voor variatie in het soort huis
- 85% kiest voor de fiets

Zie ook bijlage 6.

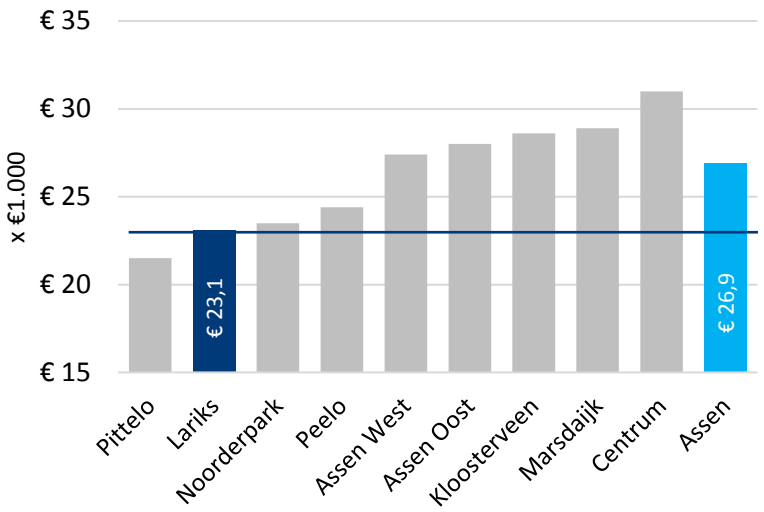
6.1 Inkomen * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Inkomen per inwoner

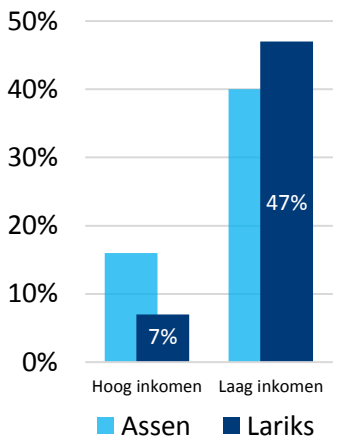
Inwoners in Lariks hebben gemiddeld een inkomen van € 23.100 per jaar. Dit is een stuk lager dan het gemiddelde inkomen van € 26.900 in Assen. In vergelijking met alle andere wijken van Assen hebben alleen inwoners van Pittelo gemiddeld een lager inkomen.

In het wijkonderzoek geeft 24% aan moeite te hebben met rondkomen, ten opzichte van 17% gemiddeld in Assen. Ook geeft 11% aan een inkomen onder of rond het sociaal minimum te hebben, in vergelijking met 7% gemiddeld in Assen. Verder geeft 25% aan schulden te hebben, ten opzichte van 20% gemiddeld in Assen. Op alle drie de onderdelen heeft Lariks de minste score van de wijken.

Gemiddeld inkomen per inwoner

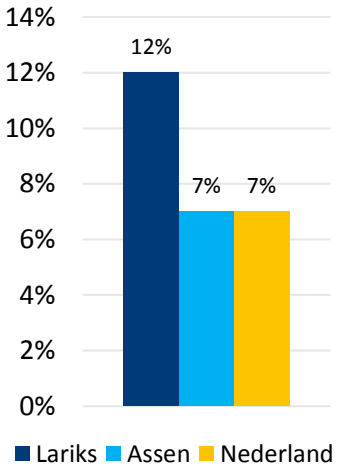
% personen naar hoogte van inkomen

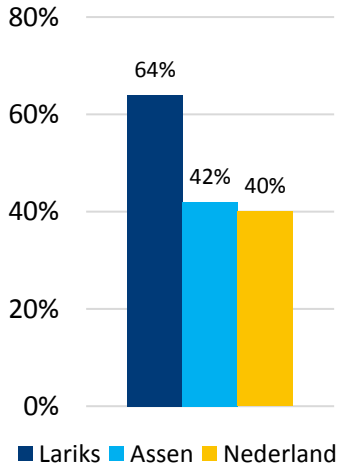
Hoogte van inkomen

Het percentage huishoudens met een laag inkomen, ligt in Lariks met 12% een stuk hoger dan de gemiddelde 7% in Assen en Nederland. Dit is in lijn met het percentage huishoudens dat behoort tot de 40% huishoudens met het laagste besteedbaar inkomen van heel Nederland. In Lariks behoort 64% van de huishoudens tot deze inkomensverdeling. Dit zijn veel meer huishoudens dan gemiddeld in Assen (42%).

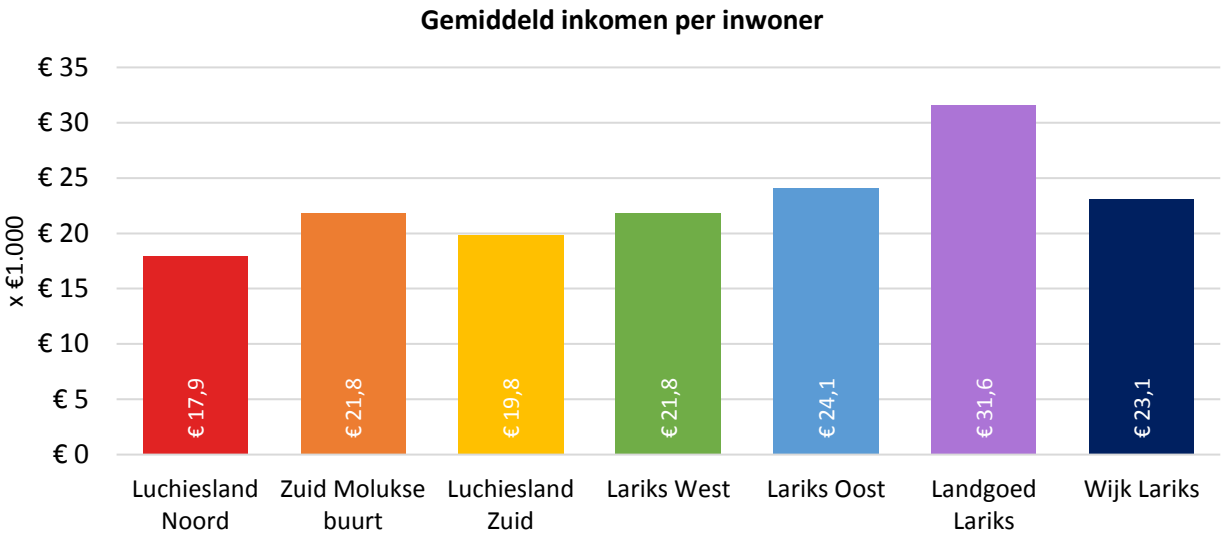
% huishoudens met een laag inkomen

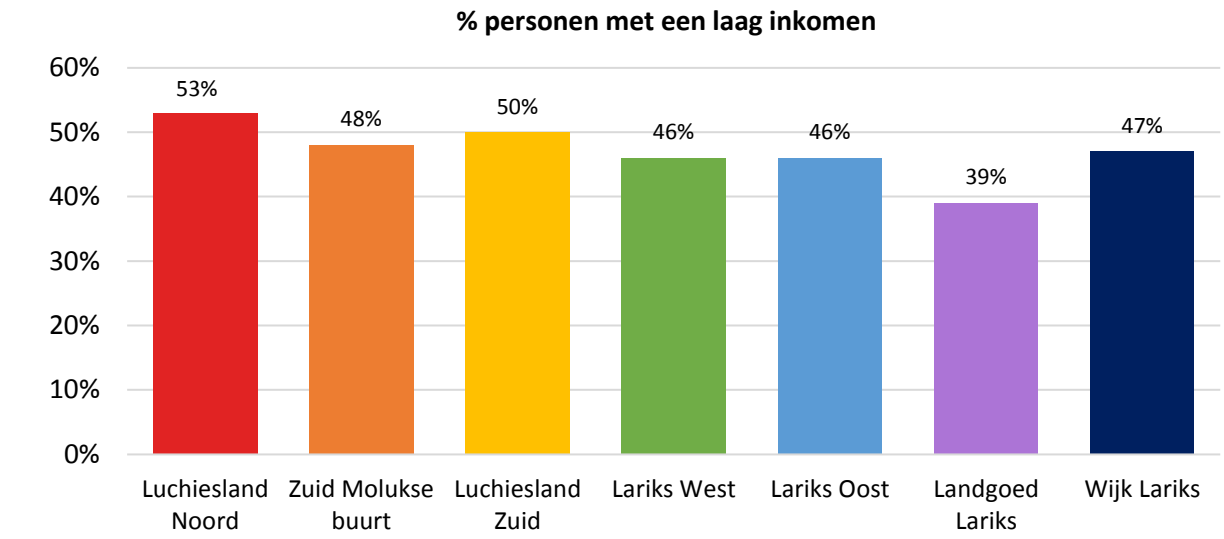

40% huishoudens met laagste inkomen

Inkomen per buurt * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Werkzoekenden

In het wijkonderzoek geeft 12,4% aan werkzoekend te zijn. Dit aantal ligt een stuk hoger in vergelijking met het gemiddeld in Assen (7,3%)

Werkzoekend

12,4%	7,3%
Lariks	Assen

6.2 Onderwijs * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Opleiding

Het aantal voortijdige schoolverlaters (VSV'ers) in Lariks is meer dan een keer zo hoog als gemiddeld in Assen. Lariks heeft met 4,5% de meeste voortijdige schoolverlaters van heel Assen.

VSV'ers

4,5%	2,1%
Lariks	Assen

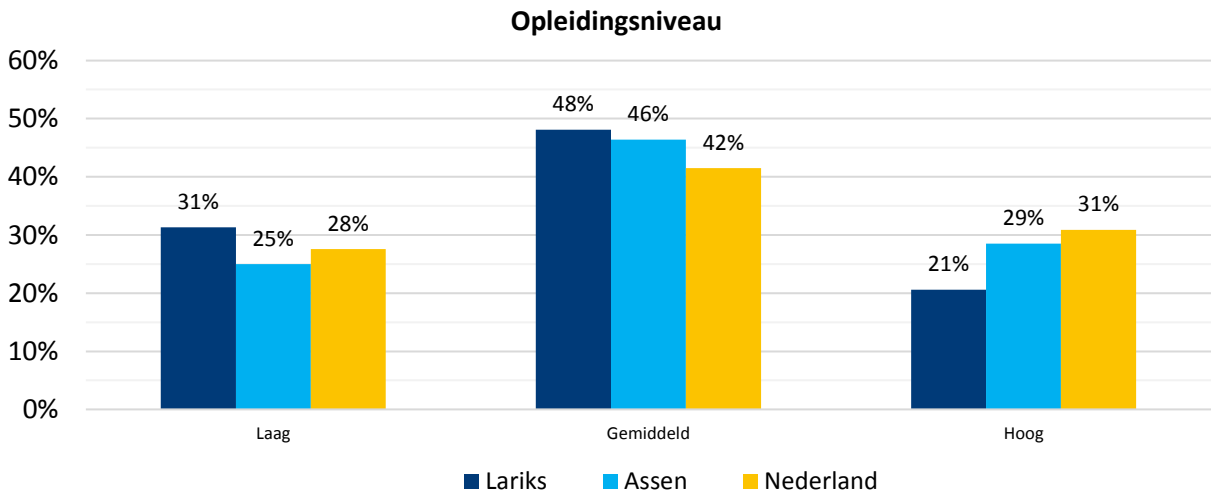
Ook het aandeel huishoudens zonder startkwalificatie ligt in Lariks hoger dan gemiddeld in Assen. In Lariks heeft 19% van de volwassenen geen diploma van het voorgezet onderwijs. In Assen ligt dit op gemiddeld 13%.

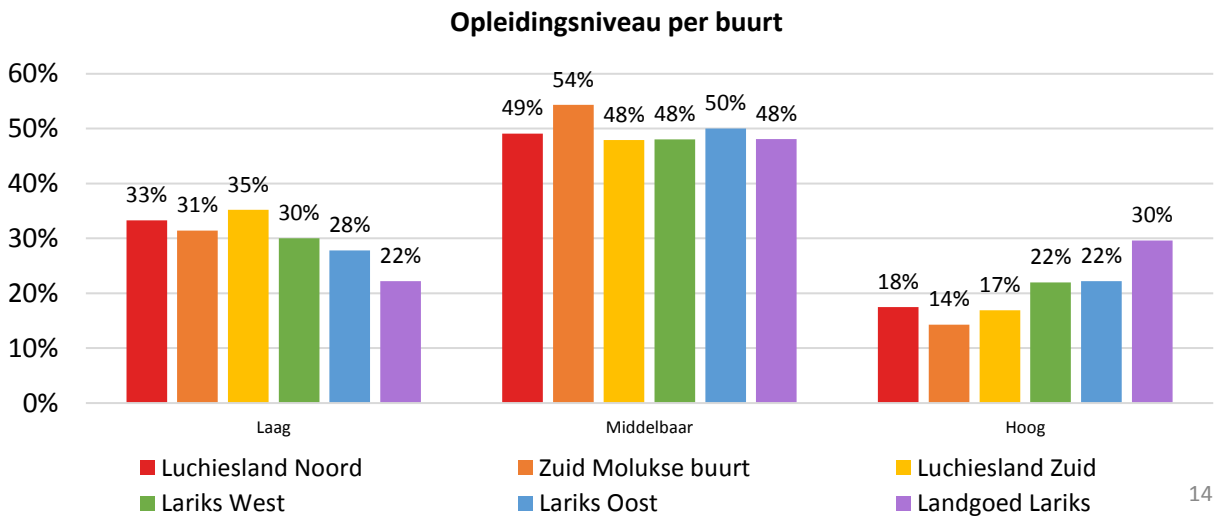
Geen VO diploma

19%	13%
Lariks	Assen

Opleidingsniveau

In vergelijking met Assen en Nederland wijkt het opleidingsniveau in Lariks slechts een klein beetje af. Het meest opvallende verschil is het percentage inwoners in Nederland met een hoog opleidingsniveaus (31%), waar dit in Lariks 21% is.

6.3 Uitkeringen en werkzoekenden * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Uitkeringen

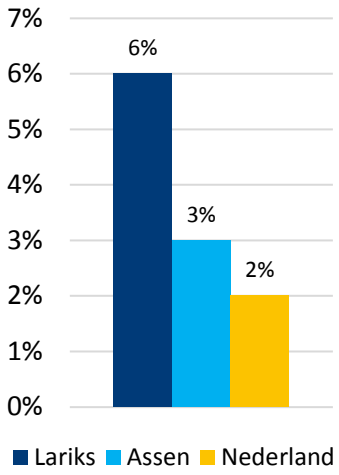
Van het aantal inwoners in Lariks maakt 6% gebruik van een bijstandsuitkering. Dit percentage is hoger in vergelijking met Assen (3%) en Nederland (2%).

Het percentage personen met een WAO-uitkering is in Lariks met 6,4% een fractie hoger ten opzichte van 5,4% in Assen en 4,3% in Nederland.

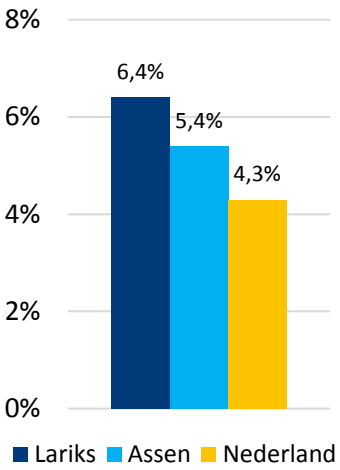
Het percentage personen met een WW-uitkering in Lariks is 1,2%. In Assen en Nederland is dit beiden 1%. Dit verschil in percentage is nihil.

Het percentage personen met een AOW-uitkering in Lariks is met 24% net iets hoger dan Assen (20%) en Nederland (19%).

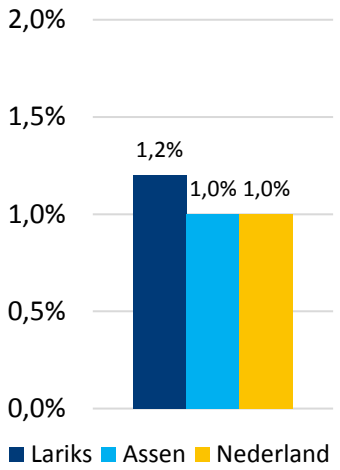
% personen met een bijstandsuitkering

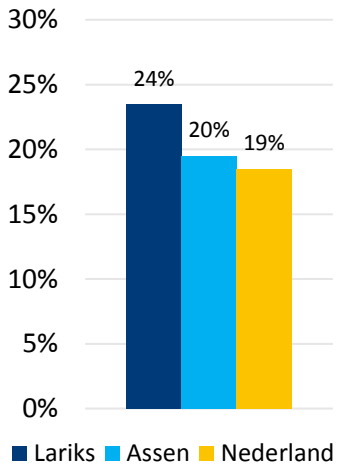
% personen met WAO

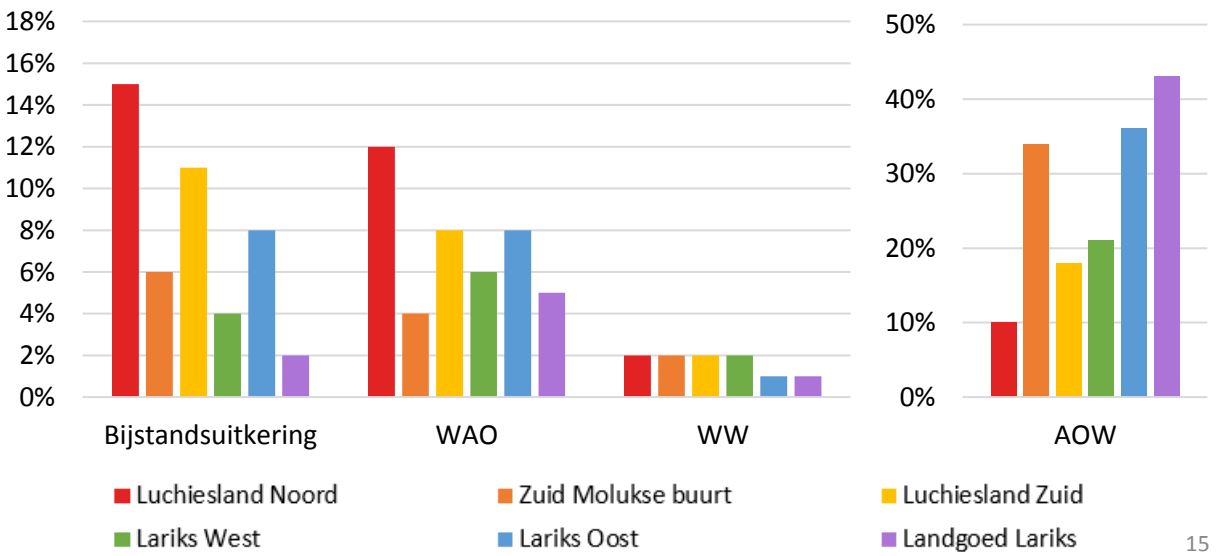
% personen met WW

% personen met AOW

% uitkeringen per buurt

6.4 Gezondheid * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Lichamelijke gezondheid

Ten opzichte van alle andere wijken in Assen, scoort Lariks ook minder goed op de lichamelijke gezondheid. Alleen Noorderpark scoort slechter dan Lariks.

Lich. gezondheid 18+

61,5%	66,8%
Lariks	Assen

Overgewicht

Het percentage inwoners met overgewicht is in Lariks gemiddeld hoger dan dat van Assen. Echter, ten opzichte van alle andere wijken in Assen, heeft Lariks een gemiddelde score. Zo hebben Peelo, Pittelo en Noorderpark een hoger overgewichtspercentage dan Lariks.

Overgewicht

56,0%	53,9%
Lariks	Assen

- **Ondergewicht:** BMI van minder dan 18,5 kg/m2.
- **Normaal gewicht:** BMI vanaf 18 5 tot 25 0 kg/m2.
- **Overgewicht:** BMI van 25 0 kg/m2 en hoger.
- **Ernstig overgewicht:** BMI van 30 0 kg/m2 en hoger.

De BMI is gebaseerd op de verhouding tussen lengte en gewicht. De BMI is de meest gebruikte maat om onder- of overgewicht te definiëren. Het is het quotiënt van het gewicht in kilogrammen en het kwadraat van de lengte in meters [kg/m2].

Emotionele problemen

Uit het Wijkonderzoek 2022 blijkt dat 32% van de bewoners van Lariks onder de 65 jaar emotionele problemen ervaart.

Emotionele prob. <65

32%	25%
Lariks	Assen

Eenzaamheid

Uit het Wijkonderzoek 2022 blijkt dat 42% van de bewoners van Lariks zegt eenzaam te zijn. Sociale eenzaamheid bij de 18+'ers in Lariks is het grootste van alle wijken in Assen. Van hen geeft 42% aan zich eenzaam te voelen, ten opzichte van de gemiddelde 36% in Assen.

Sociale eenzaamheid 18+

42%	36%
Lariks	Assen

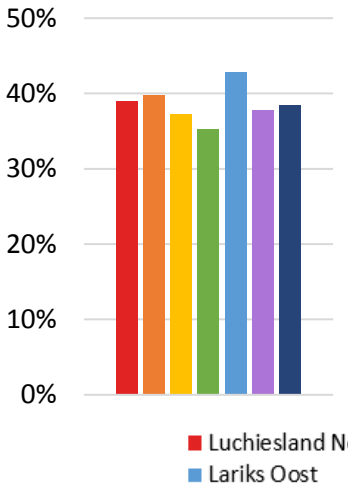

Eenzaamheid

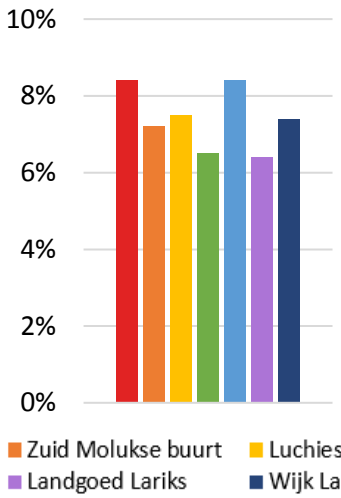
42%	36%
Lariks	Assen

Lichamelijke gezondheid per buurt * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van statline RIVM

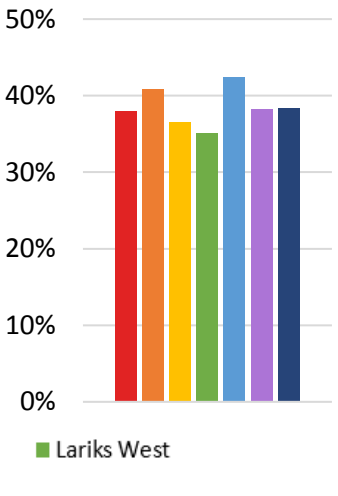
% personen beperkt vanwege gezondheid

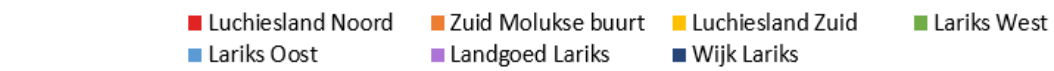

% personen ernstig beperkt vanwege gezondheid

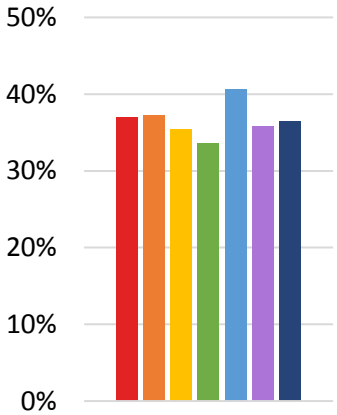

% personen met één of meer langdurige aandoeningen

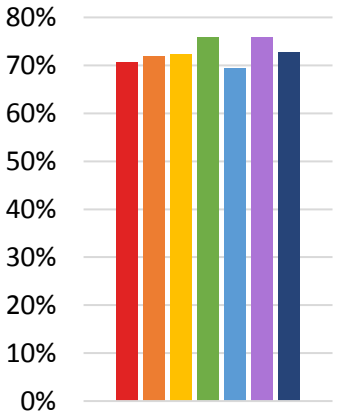

% personen met langdurige ziekte en beperkt

% personen met goede/ zeer goede ervaren gezondheid

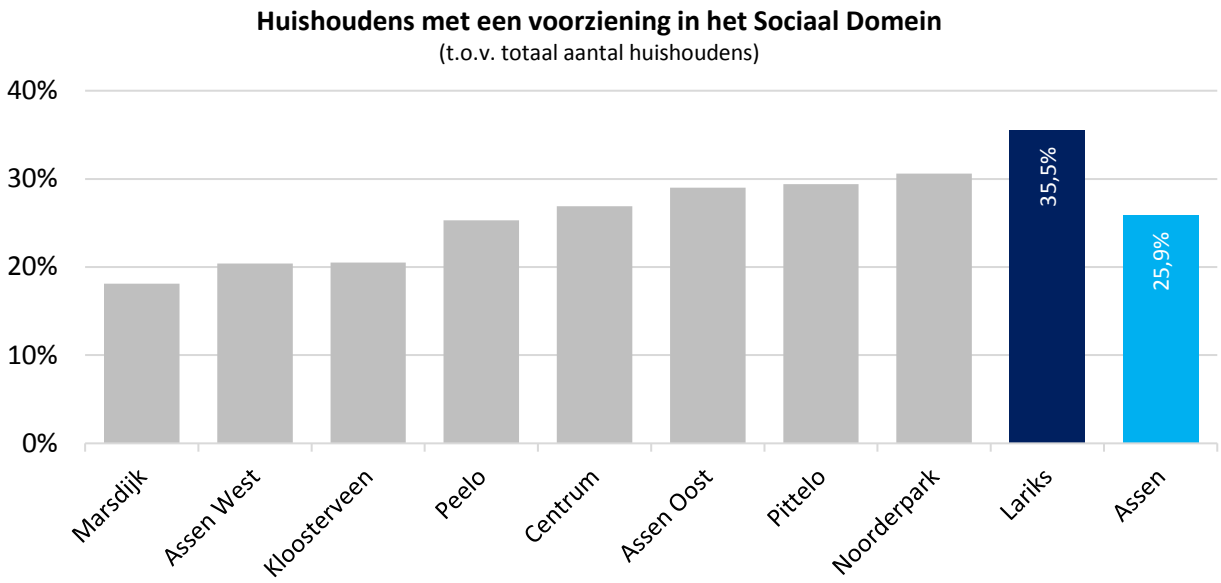

6.5 Sociaal domein * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

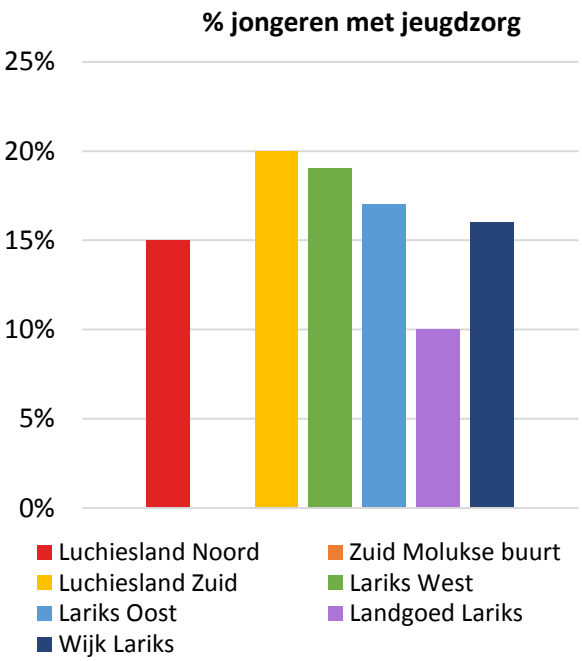
Voorzieningen in het sociaal domein

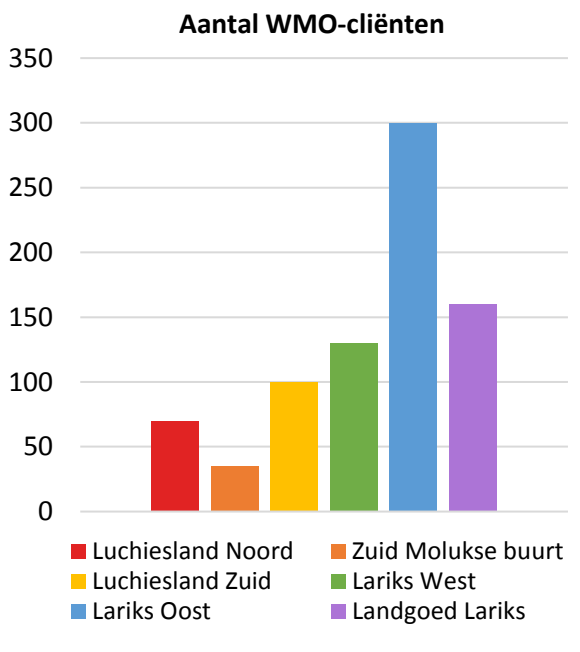
Met de invoering van de participatiewet, de Wmo en de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor het bieden van hulp bij werk en inkomen, maatschappelijke ondersteuning (aan mensen met beperkingen) en jeugdhulp.

In Assen is Lariks de wijk met het hoogste aandeel huishouden dat een voorziening heeft in het sociaal domein. Dat aandeel is 35,5% ten opzichte van een gemiddelde 25,9% in Assen.

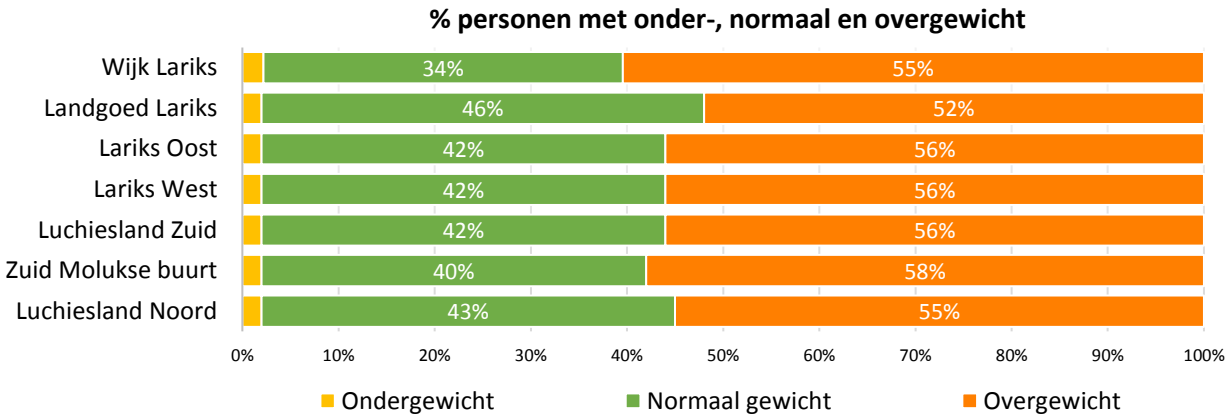

Per buurt * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van allecijfers.nl

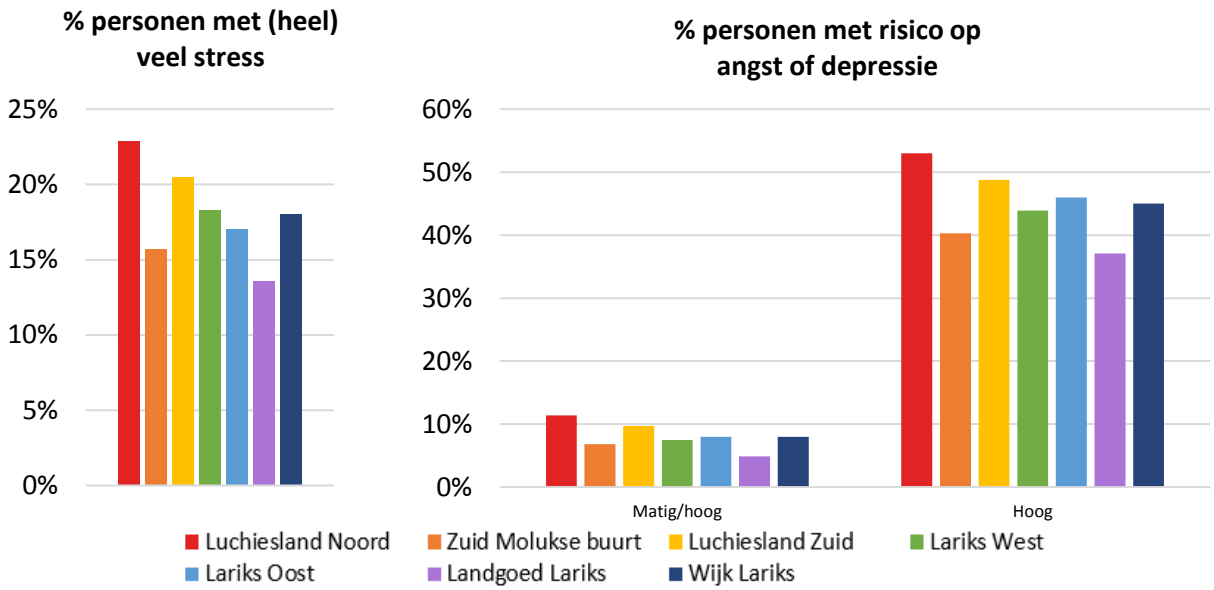

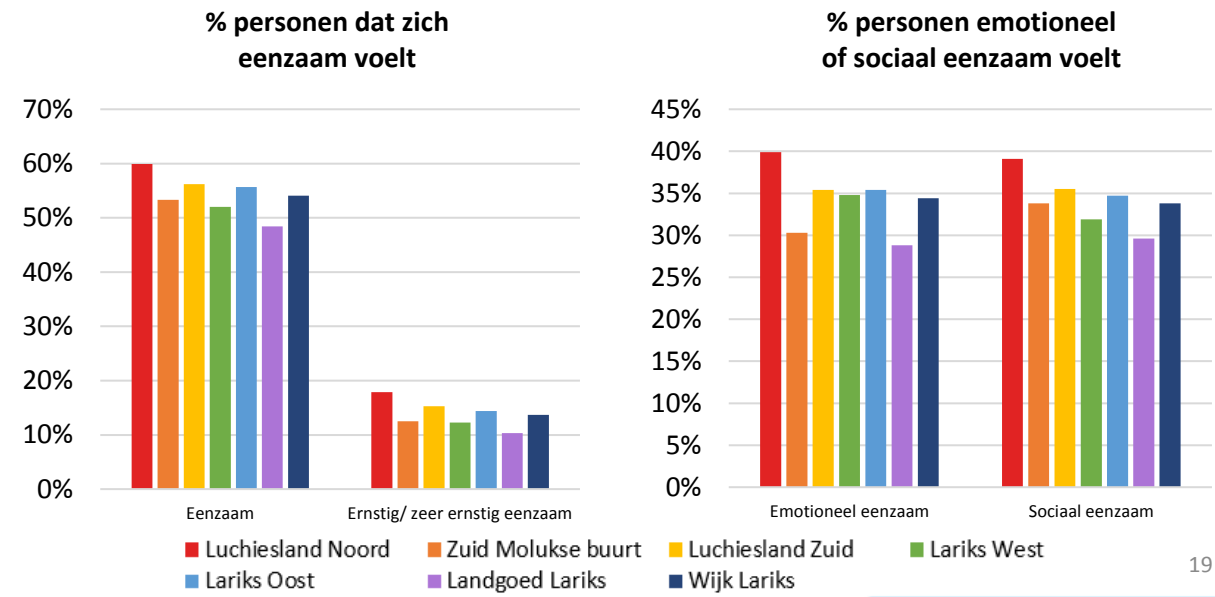
Lichaamsgewicht per buurt

Emotionele problemen per buurt

Eenzaamheid per buurt

Hulp aan anderen

In vergelijking met de andere wijken van Assen, heeft Lariks het laagste percentage geregistreerde vrijwilligers en mantelzorgers. De ervaring leert dat het aandeel in werkelijkheid hoger ligt. Dit blijkt ook uit het wijkonderzoek 2022, waarin 22,7% aangeeft vrijwilligerswerk te doen en 24% aangeeft mantelzorg te verlenen.

Vrijwilligerswerk

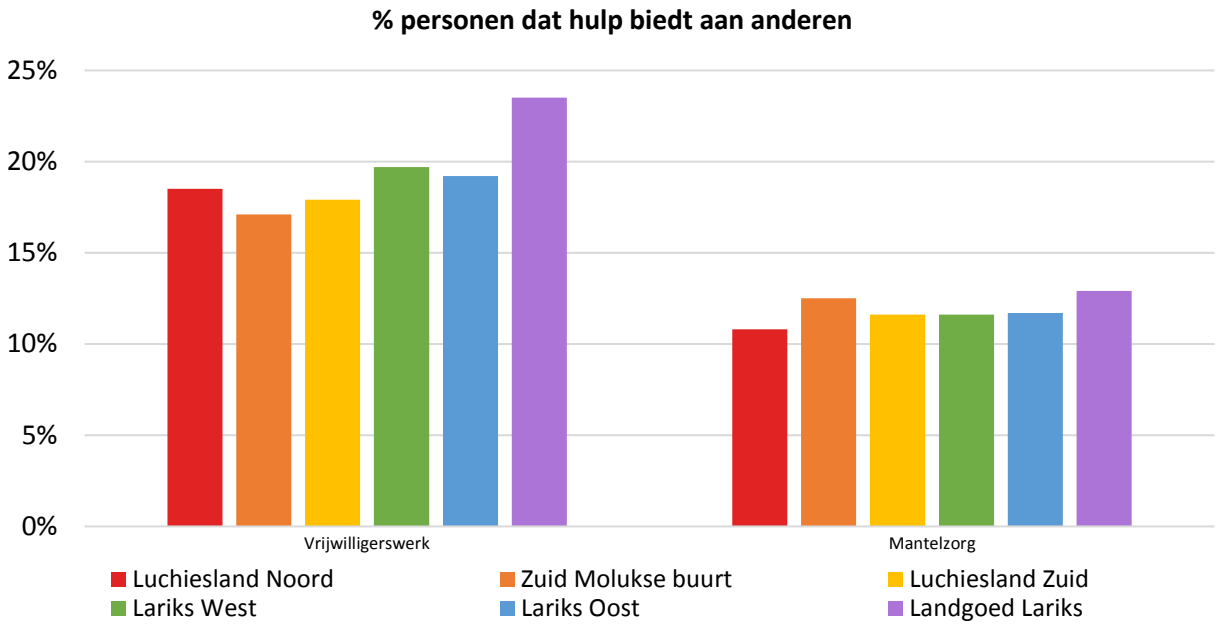
19,5%	23,9%
Lariks	Assen

Mantelzorg

11,8%	13,4%
Lariks	Assen

Hulp aan anderen per buurt

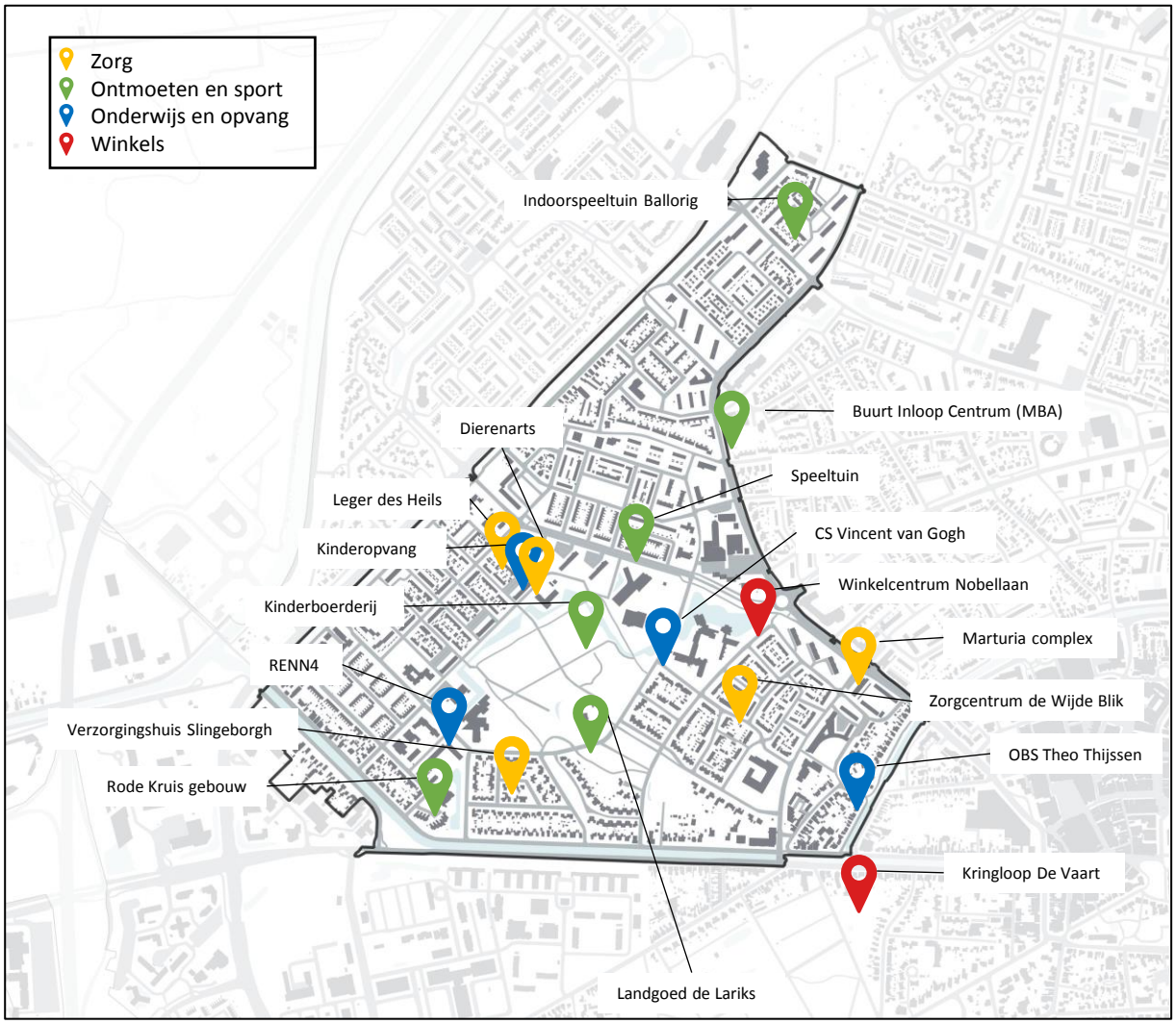
* Onderstaande gegevens zijn afkomstig van allecijfers.nl en gezondheidsmonitor RIVM

6.6 Voorzieningen

In de wijk Lariks zijn onder meer meerdere scholen, een winkelcentrum, dierenarts en kinderboerderij aanwezig. Tevens zijn er twee centra voor ouderenzorg (Slingeborgh en de Wijde Blik). De nabijheid van het centrum van Assen draagt bij aan het voorzieningenniveau in Lariks. Lariks beschikt daarnaast ook over eerste- en tweedelijnszorgvoorzieningen. De zorgprofessionals werken samen in één multidisciplinair centrum waar zorgverleners wijkgerichte en geïntegreerde eerstelijnszorg bieden op lichamelijk, psychisch en sociaal gebied. De volgende disciplines zijn hierin gehuisvest:

- apotheek
- vijf huisartsen
- twee fysiotherapeuten
- logopedie
- psycholoog
- diëtist
- mondhygiënist
- ergotherapie
- podozorg
- praktijk voor huidtherapie

Afbeelding 5: voorzieningen

Uit het wijkonderzoek blijkt dat Lariks bovengemiddeld scoort op het aantal voorzieningen in de wijk. De scores in vergelijking met Assen zijn:

- aantal winkels 8,1 - gemiddelde Assen 7,7
- bereikbaarheid winkels 8,5 - gemiddelde Assen 8,3
- welzijnsvoorzieningen 6,9 - gemiddelde Assen 6,8
- eerstelijnsgezondheidszorg 8,1 - gemiddelde Assen 7,8
- dichtstbijzijnde winkelcentrum 8,8 - gemiddelde Assen 8,4

Ontmoeten

In Lariks zijn twee overdekte ontmoetingsplekken. Naast het BuurtInformatiecentrum (BIC) is het Rode Kruisgebouw één van de weinige overdekte ontmoetingsplekken in de wijk en fungeert als een soort buurthuis. Het Rode Kruisgebouw biedt onder andere ruimte voor de volgende activiteiten:

Weinig overdekte ontmoetingsplekken

- Kaartclub
- Buurtbakkie
- Wandelclub
- Kookgroep
- Drentse Soos
- Biljartclub
- Gem. Krediet Bank
- Belangenvereniging 'Voor Elkaar'
- Assen digitaal
- Powerkidzz
- Vergaderingen
- Cursussen
- Werkplek Vaart Welzijn & WPDA
- Bijeenkomsten (familie)
- Inloop- en informatieavonden

Kinderen en jongeren

De hoeveelheid (speel)voorzieningen voor kinderen en jongeren scoort in Lariks gemiddeld lager in vergelijking met alle andere wijken. Voor de hoeveelheid speelvoorzieningen voor kinderen krijgt Lariks een 5,7 waar dit in Assen gemiddeld 6,3 is. De hoeveelheid voorzieningen voor jongeren wordt in Lariks met een 5,1 beoordeeld. In Assen is dit gemiddeld een 5,4.

Kindervoorzieningen

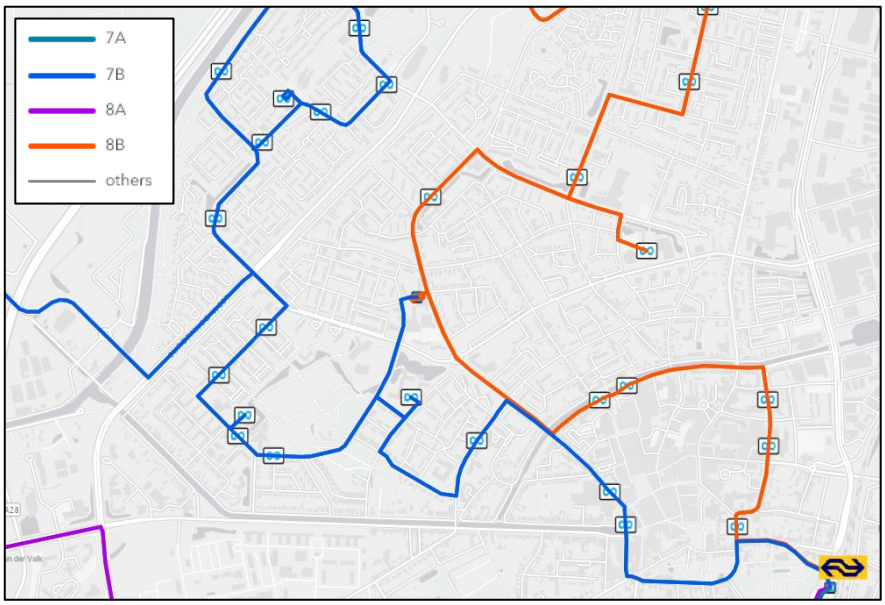
5,7	6,3
Lariks	Assen

Jongerenvoorzieningen

5,1	5,4
Lariks	Assen

Openbaar Vervoer

In Assen rijden geen nationale OV-bussen, maar de regionale City Line. Aan de oostkant van Lariks, over de Nobellaan, rijdt zowel lijn 7B als 8B. Beide lijnen halteren daar echter niet. Vanaf het treinstation rijdt lijn 7B door Lariks richting Pittelo en Kloosterveen. Lijn 7B heeft zeven haltes in Lariks. Drie haltes hiervan stoppen voor (of zeer nabij) de ingangen van de ouderenflats aan de Stroom en ouderenzorginstelling De Slingeborgh.

Afbeelding 6: openbaar vervoerslijnen

In het wijkonderzoek wordt het OV in Lariks met een 7,7 beoordeeld en scoort daarmee hoger dan het gemiddelde in Assen (7,4).

Openbaar Vervoer

7,7	7,4
Lariks	Assen

6.7 Veiligheid en overlast

Geregistreerde misdrijven

In 2022 zijn in de wijk Lariks 317 misdrijven door de politie geregistreerd. Van januari 2023 tot mei 2023 zijn 130 misdrijven geregistreerd. Deze misdrijven zijn over 38 verschillende soorten delicten verdeeld. De twee meest voorkomende misdrijven in Lariks zijn: vernielingen/ zaakbeschadigingen (45 delicten) en diefstal van brom-, snor-, fietsen (44 delicten).

Een geregistreerd misdrijf is een misdrijf dat door de politie is vastgelegd in een proces-verbaal van aangifte, of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal. Misdrijven zijn de feiten, strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht en in tal van bijzondere wetten.

Misdrijf cijfers, wijkonderzoek

Uit het wijkonderzoek blijkt dat de cijfers met betrekking tot het thema veiligheid hoger liggen in Lariks dan het gemiddelde in Assen.

Misdrijf	Lariks (%)	Assen (%)
Vermijdt wekelijks onveilige plekken in de wijk	19	15
Voelt zich wel eens onveilig (overdag/'s nachts)	38	29
Slachtoffer in de wijk	26	16
Diefstal	3,0	1,2
Geweld	0,4	0,3
Vandalisme	0,7	0,6
Overige criminaliteit	1,0	0,6

*Tabel: percentage **misdrijven** in Lariks en Assen, wijkonderzoek 2022*

In het wijkonderzoek geeft 38% van Lariks aan zich overdag en 's avonds wel eens onveilig te voelen. Dit is 9% hoger dan gemiddeld in Assen, waar 29% dat aangeeft. Daarnaast geeft ook 26% aan wel eens slachtoffer te zijn geweest in Lariks. Dit percentage ligt 10% hoger dan gemiddeld in Assen (16%).

Onveilig gevoel

38% Lariks **29%** Assen

Slachtoffer

26% Lariks **16%** Assen

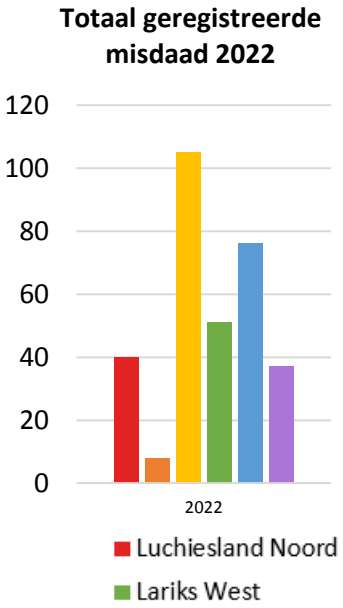
Overlast cijfers, wijkonderzoek

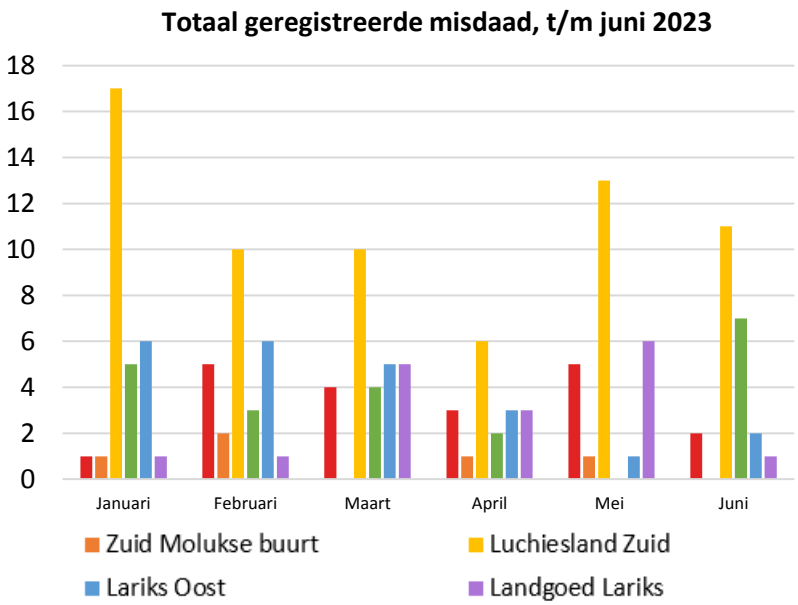
Het aantal geregistreerde overlast meldingen in Lariks is in totaal 336 in het jaar 2022. Ook deze cijfers zijn over het algemeen Lariks hoger dan gemiddeld in Assen. Dit blijkt ook uit de cijfers van het wijkonderzoek.

Overlast	Lariks (%)	Assen (%)
Geluidsoverlast (anders dan verkeer)	26	24
Overlast jongeren	31	23
Overlast buurtbewoners	15	11
Overlast drugs/alcohol	17	10
Buurtoverlast (registraties)	2,9	1,4
Overlast jongeren (registraties)	0,9	1,3
Overlast drugs/alcohol (registraties)	0,6	0,3
Geluidsoverlast door verkeer	32	29
Parkeeroverlast	30	31
Te hard rijden	55	52

*Tabel: percentage **overlast** in Lariks en Assen, wijkonderzoek 2022*

Veiligheid en overlast per buurt

	Lariks	LL Noord	Molukse buurt	LL Zuid	Lariks West	Lariks Oost	Landgoed Lariks
Vernieling c.q. zaakbeschadiging	45	10	-	10	9	14	2
Diefstal brom-, snor-, fietsen	44	6	-	19	7	12	5
Horizontale fraude (oplichting)	36	5	2	6	8	9	5
Overige vermogensdelicten	23	2	-	8	5	3	5
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	21	2	1	-	6	4	4
Winkeldiefstal	20	2	-	20	-	-	-
Diefstal/inbraak woning	19	2	-	3	-	12	4
Mishandeling	17	2	1	7	2	3	3
Ongevallen (weg)	12	2	1	5	-	2	1
Brand/ontploffing	11	2	-	-	4	5	-
Bijzondere wetten	-	-	1	-	-	-	-
Onder invloed weg	-	-	1	4	-	-	1
Diefstal uit/van overige voertuigen	-	-	-	3	-	-	2
Bedreiging	-	-	-	-	3	2	-
Cybercrime	-	-	-	-	3	-	-
Drugshandel	-	-	-	-	2	-	-

Tabel: aantal geregistreerde misdaden voor de 10 meest voorkomende delicten in 2022

Zorginstellingen

In zowel Lariks als Noorderpark (gelegen ten Noordoosten van Lariks) is een aantal zorginstellingen gevestigd waaronder het Leger des Heils, Cosis en Jan Arendshuis. In Noorderpark zijn deze zorginstellingen geconcentreerd aan de Klenckestraat, vlakbij Lariks. Inwoners van Lariks ervaren hierdoor overlast in/en rondom deze zorginstellingen.

Bij politie en handhaving zijn de afgelopen tijd meer signalen binnengekomen van overlast in en rondom deze zorginstellingen. Zo gaan de reisbewegingen (van onder andere cliënten) tussen de zorginstellingen gepaard met overlast. Daarnaast zijn er ook meerdere meldingen van drugsoverlast in deze gebieden.

Overlast jongeren & bewoners

46%	34%
Lariks	Assen

Drugs / alcohol

49%	43%
Lariks	Assen

Door het toenemende aantal signaleringen is Lariks binnen de politie geprioriteerd. Zo is er extra surveillance inzet en meer geplande politieacties. Lariks en Noorderpark vragen van alle wijken de meeste (structurele) inzet voor politie en handhaving.

Buurt contactpersoon

Voorheen was er in de buurten een persoon die fungeerde als aanspreekpunt voor politie, handhaving en medewerkers van de gemeente. Dit was een zeer waardevolle en efficiënte manier van samenwerken bij bijvoorbeeld incidenten. Door Corona en meerdere wisselingen van contactpersoon, is dit contact verwaterd. Hierdoor hebben politie en handhaving momenteel weinig zicht op wat er zich afspeelt in de buurten en kunnen daardoor in mindere mate preventief acteren.

Vervuiling

In het wijkonderzoek geeft 49% van Lariks aan overlast te ervaren van zwerfafval en heeft daarmee de hoogste score van alle wijken. In Assen ligt het percentage inwoners dat aangeeft overlast te ervaren van zwerfafval gemiddeld op 43%.

Zwerfafval

49%	43%
Lariks	Assen

Bekladding van muren en/of gebouwen en hondenpoep op straat hebben daarentegen een lagere score in vergelijking met Assen, respectievelijk 2,4% (Assen 3,1%) en 23% (Assen 31%). Op deze onderdelen scoort Lariks gemiddeld beter dan de andere wijken.

Hondenpoep

23%	31%
Lariks	Assen

Steekwapenbezit

Door politie is onlangs een nulmeting steekwapen bezit gehouden onder jongeren. Hieruit blijkt dat jongeren in Lariks het meest in het bezit zijn van een steekwapen, in vergelijking met de andere wijken.

7. Meedoen

7.1 Participatie en ontmoeten

Inzetten voor buurt of ander

In het wijkonderzoek geeft 10% van de inwoners van Lariks aan zich actief in te zetten in de straat, buurt of wijk. Daarnaast zet 56% zich in voor buurtgenoten. Beide cijfers zijn lager dan het gemiddelde in Assen, respectievelijk 18% en 60%.

Sociale contacten

In het wijkonderzoek geeft 88% aan wekelijks contact te hebben met vrienden, familie of buren. Dit is gemiddeld aan Assen.

Inwoners van Lariks hebben de één na hoogste score wat betreft persoonlijke ontmoeting met vrienden en familie, namelijk 88% ten opzichte van 86% in Assen. Het aantal inwoners dat aangeeft minimaal eens per twee weken een sociaal culturele bezigheid te is 46% tegenover gemiddeld 47% in Assen.

Sociaal contact

88%	88%
Lariks	Assen

Pers. ontmoeting

88%	86%
Lariks	Assen

7.2 Binding

In het wijkonderzoek geeft 59% van de inwoners van Lariks aan zich thuis te voelen in de wijk en 63% vindt het niet vervelend om in Lariks te wonen. Deze percentages zijn het minst positief in vergelijking met alle andere wijken.

Als het gaat om binding met de wijk, dan zegt 37% gehecht te zijn aan Lariks. Daarmee scoort Lariks iets minder dan gemiddeld in Assen waarbij 43% aangeeft gehecht te zijn aan zijn wijk.

Uit het wijkonderzoek blijkt, na Pittelo, de inwoners van Lariks met 31% het meest geneigd zijn te verhuizen. Gemiddeld in Assen is dit 19%.

Iets meer dan een kwart van de inwoners (29%) heeft een negatieve toekomstverwachting voor de wijk. In Assen is dit gemiddeld 27%.

Verhuis geneigd

31%	19%
Lariks	Assen

Sociale cohesie

Inwoners van Lariks geven in het wijkonderzoek de sociale cohesie in de wijk een 5. Daarmee heeft Lariks de één na minste score van Assen (6).

7.3 Betrokkenheidsprofielen

Meer inwoners willen iets te zeggen hebben over wat er in hun gemeente gebeurt. Gemeenten willen op hun beurt maatregelen nemen waarvoor lokaal draagvlak bestaat. Meedenken en meedoen is dus gewenst, maar dan wel in een oprechte dialoog en op een manier waarmee bestuur en beleid echt verder kunnen. De Citisens-methode legt hiervoor de basis.

Citisens

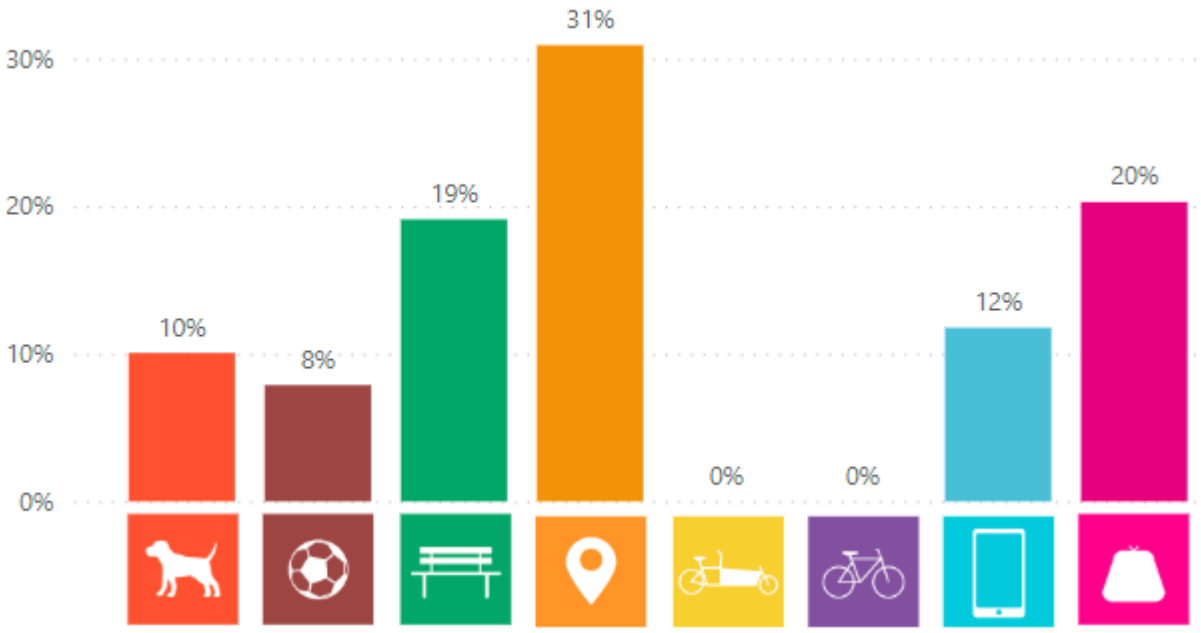
Citisens ontwikkelde hiervoor een eigen methode die data-inzichten combineert met laagdrempelige participatietools zoals een inwonersconsultatie. De basis van deze methode is een segmentatiemodel met acht betrokkenheidsprofielen. De samenstelling van groepen inwoners waarmee je als gemeente te maken hebt, wordt zo helder in beeld gebracht.

Acht betrokkenheidsprofielen

Voor een volledige toelichting op de profielen zie bijlage 7.

Verdeling betrokkenheidsprofielen, wijk Lariks

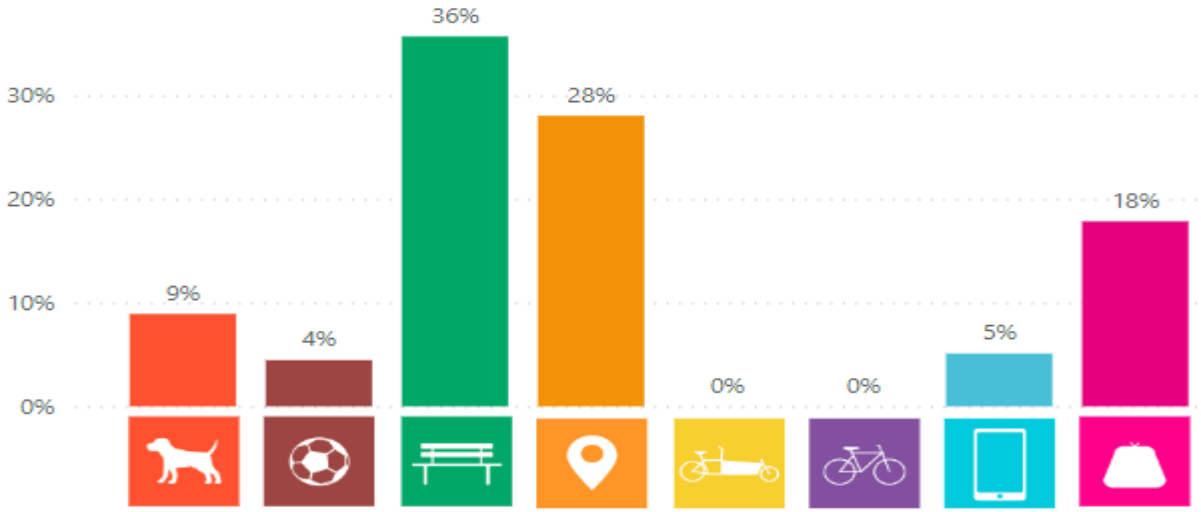

Het betrokkenheidprofiel Eigenzinnige Lokalen heeft de hoogste score in Lariks. Eigenzinnige lokalen hebben weinig vertrouwen in instituties, maar is een redelijk betrokken profiel. Vooral zaken die zich afspelen in hun buurt of wijk vinden zij belangrijk. Het profiel Stille Overlevers scoort als tweede, gevolgd door Bescheiden Grijzen. Deze profielen zijn niet altijd even betrokken. Bescheiden Grijzen hebben hieraan niet altijd behoefte. Stille Overlevers hebben een laag vertrouwen in de gemeente en daardoor het gevoel heeft dat hun input niet wordt gebruikt.

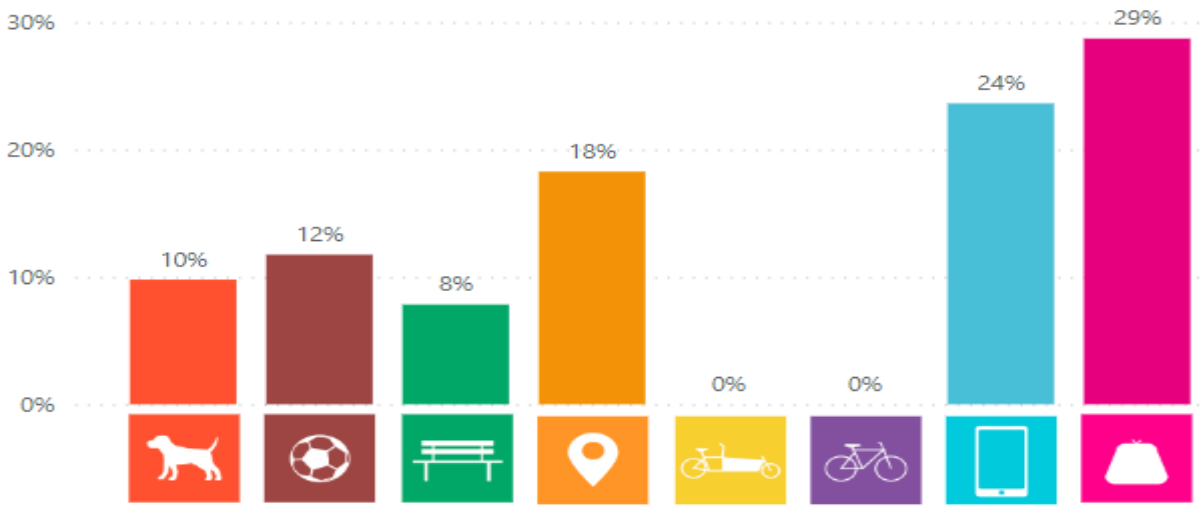
Per buurt

In Lariks Oost en Landgoed Lariks scoort het profiel Bescheiden Grijzen het hoogste (respectievelijk 36% en 41%). In Lariks West is dat het profiel Stille Overlevers (29%), gevolgd door Ik gerichte Starters (24%). In Luchiesland Zuid en Luchiesland Noord staan de Eigenzinnige Lokalen bovenaan (respectievelijk 96% en 47%). In de Zuid Molukse Buurt scoren de Stille Overlevers het hoogste met 78%.

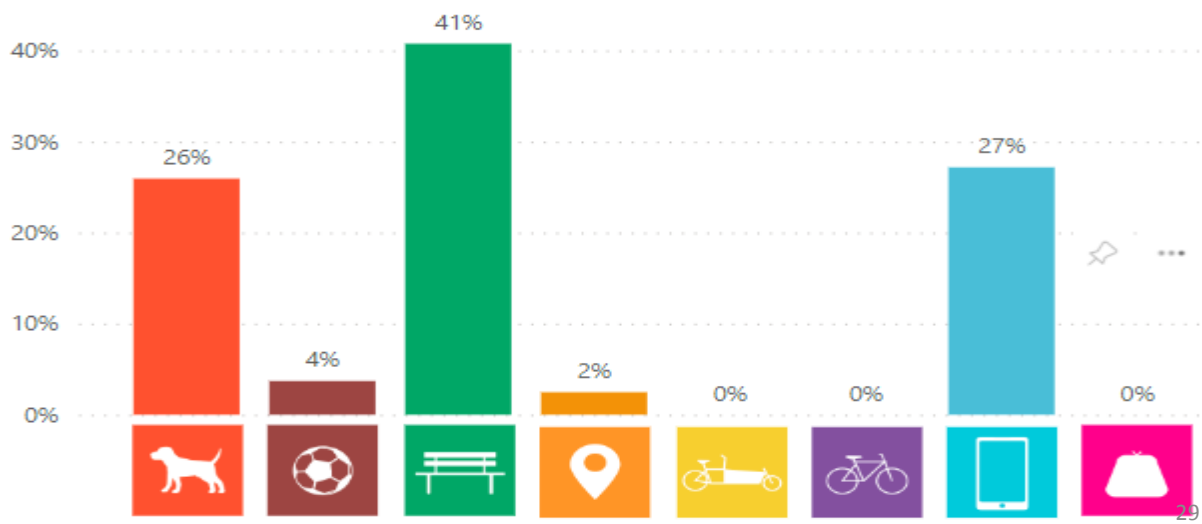
Verdeling betrokkenheidsprofielen, Lariks Oost

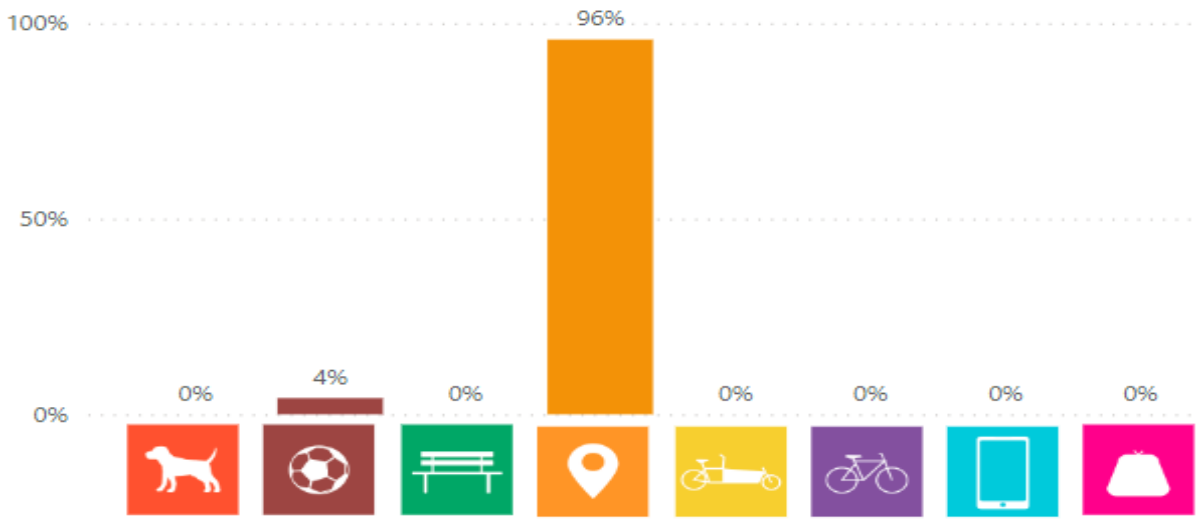
Verdeling betrokkenheidsprofielen, Lariks West

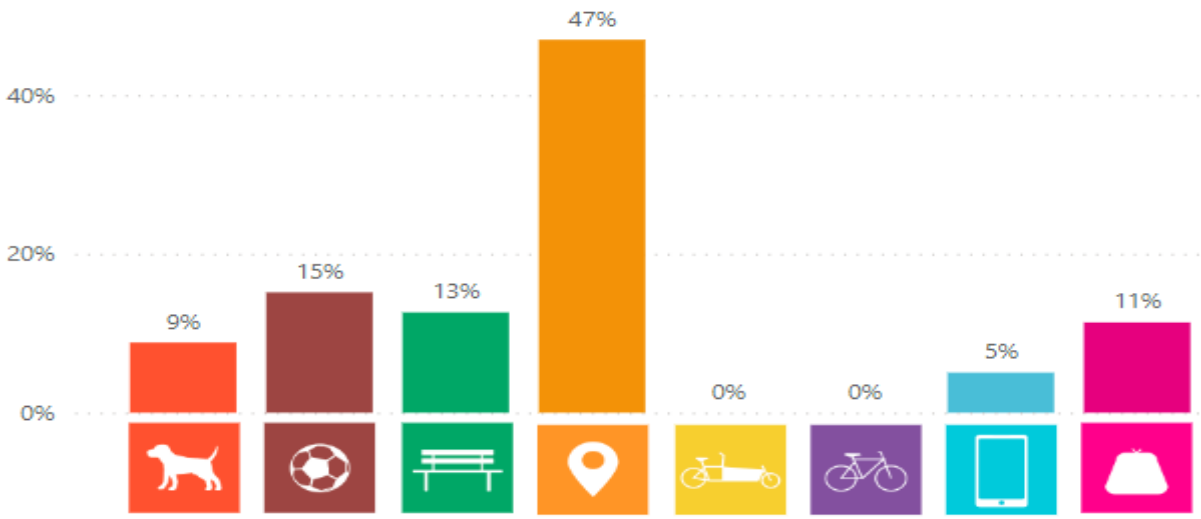
Verdeling betrokkenheidsprofielen, Landgoed Lariks

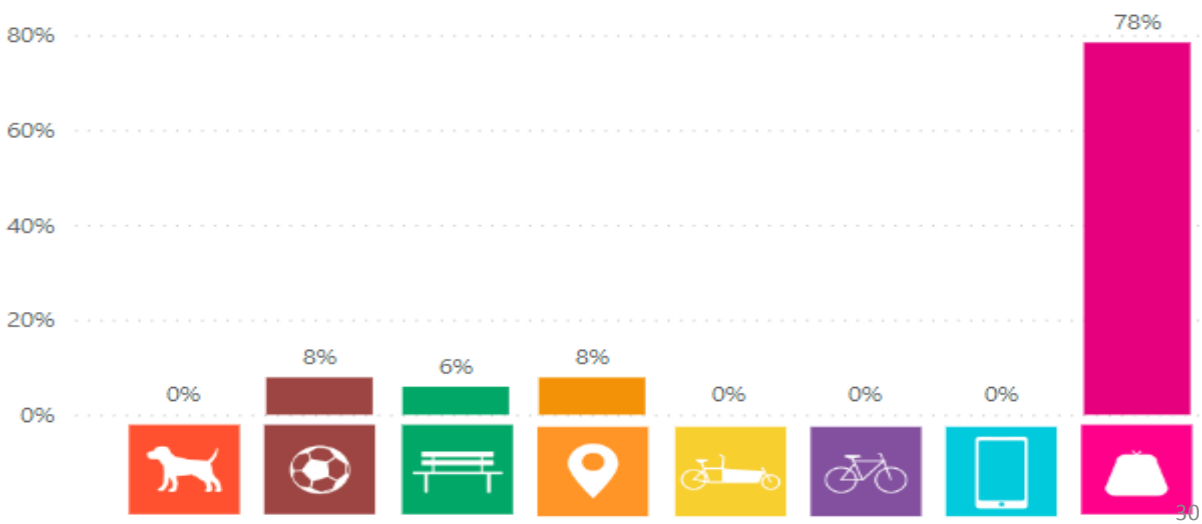
Verdeling betrokkenheidsprofielen, Luchiesland Noord

Verdeling betrokkenheidsprofielen, Luchiesland Zuid

Verdeling betrokkenheidsprofielen, Zuid Molukse Buurt

8. Fysieke leefomgeving

8.1 Woningen * Onderstaande gegevens zijn afkomstig van CBS/Assen in Cijfers

Woningtypen

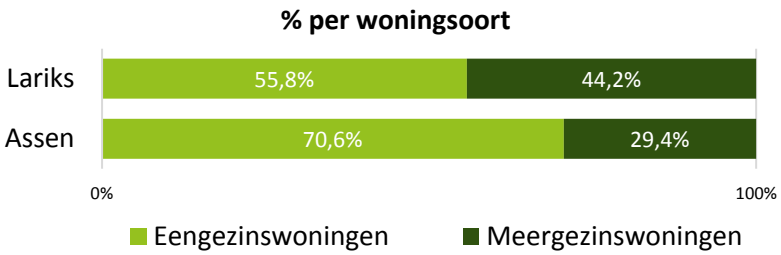
In Lariks staan 3.162 woningen. In vergelijking met het gemiddelde van Assen (29,4%) staan in Lariks veel meergezinswoningen (44,2%). Een meergezinswoning is een gebouw met twee of meer complete wooneenheden die worden bewoond door afzonderlijke gezinnen.

Woningen aantal
3.162

Het gemiddelde woonoppervlak van de meergezinswoningen in Lariks is 92m^2. Dat is lager dan het gemiddelde woonoppervlak in Assen van 118 m^2. Uit het wijkonderzoek blijkt ook dat 17% van de inwoners van Lariks de woningen als 'te klein' ervaart. Dat is 6% meer dan het gemiddelde in Assen (11%).

Te klein huisvesting

17%	11%
Lariks	Assen

Opp. woning gem.

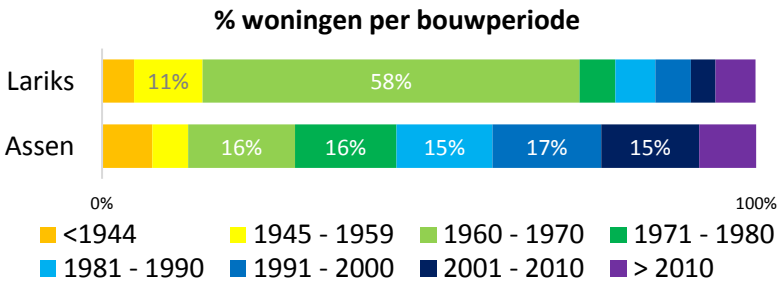
92m^2	118m^2
Lariks	Assen

In het wijkonderzoek geeft 14% aan dat de woningen in Lariks een ongeschikte indeling hebben, ten opzichte van gemiddeld 7% in Assen. Daarnaast geeft 22% aan dat de woningen slecht zijn onderhouden. Dit is fors hoger dan gemiddeld in Assen (10%). Op beide onderdelen scoort Lariks het minst van alle wijken.

Het totale woningaanbod in de Lariks is verdeeld over meerdere woningtypes. Hiervan is 44% appartementen, 41% rijwoningen, 8% 2-onder-1-kap, 4% vrijstaande woningen, 2% geschakelde woningen en 1% overig.

Bouwjaar

De wijk Lariks is een naoorlogse wijk wat terug te zien is in het gemiddelde bouwjaar van de woningen. Ruim de helft (58%) van alle woningen in Lariks zijn gebouwd tussen 1960 en 1970. Dit is 11 jaar ouder dan het gemiddelde bouwjaar van Assen (1981), waar de bouw van alle woningen gelijkmatiger is verdeeld over verschillende perioden.

Bouwjaar gemiddeld

1970	1981
Lariks	Assen

Woningwaarde

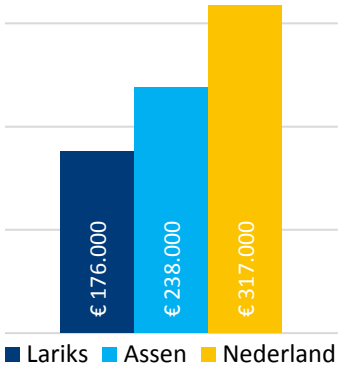
Met een gemiddelde WOZ-waarde van €176.000 ligt de woningprijs in Lariks ver onder het gemiddelde van Assen (€238.000) en nog verder onder het gemiddelde van Nederland (€317.000).

In Lariks wordt huisvesting door 17% van de bewoners als 'te duur' ervaren, zo blijkt uit het wijkonderzoek. Dit is 1% meer dan gemiddeld in Assen.

Te duur huisvesting

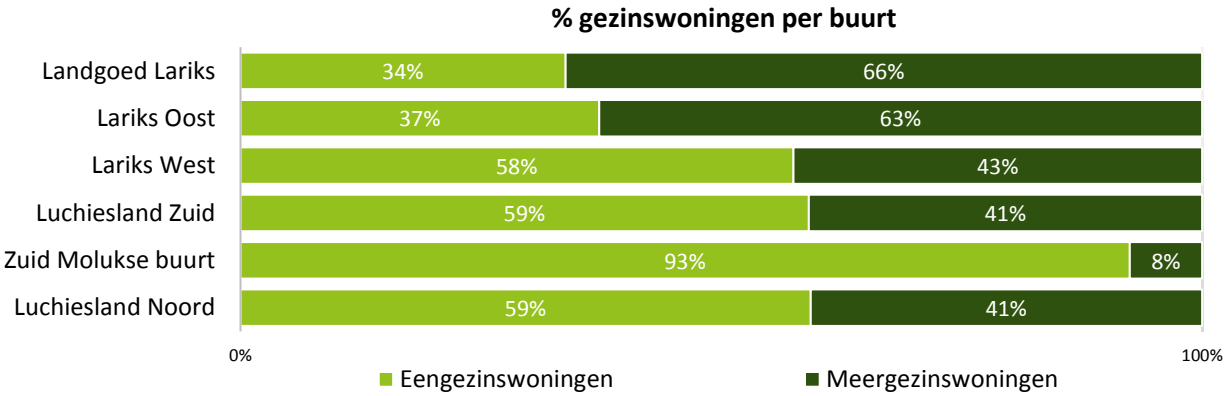
17%	**11%**
Lariks	Assen

Gemiddelde WOZ-waarde

Woninggegevens per buurt

* Onderstaande gegevens zijn afkomstig van Assen in Cijfers – BAG/ABF 2023

Luchiesland Noord

Bouwjaar gemiddeld
1966

Opp. woning gemiddeld
82 m²

Woningen aantal
413

Zuid Molukse buurt

Bouwjaar gemiddeld
1966

Opp. woning gemiddeld
100 m²

Woningen aantal
227

Luchiesland Zuid

Bouwjaar gemiddeld
1977

Opp. woning gemiddeld
85 m²

Woningen aantal
509

Lariks West

Bouwjaar gemiddeld
1966

Opp. woning gemiddeld
86 m²

Woningen aantal
687

Lariks Oost

Bouwjaar gemiddeld
1970

Opp. woning gemiddeld
86 m²

Woningen aantal
919

Landgoed Lariks

Bouwjaar gemiddeld
1972

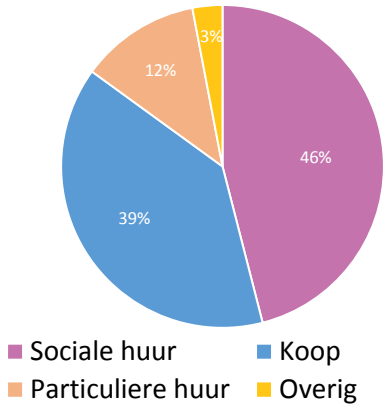
Opp. woning gemiddeld
105 m²

Woningen aantal
506

Woningverdeling

De woningvoorraad in de Lariks bestaat voor 46% uit sociale huur, 39% koop en 12% particuliere huur en 3% overige verhuur. Het aandeel sociale huur in Lariks ligt ver boven het gemiddelde van Assen (26,9%).

Woningverdeling Lariks

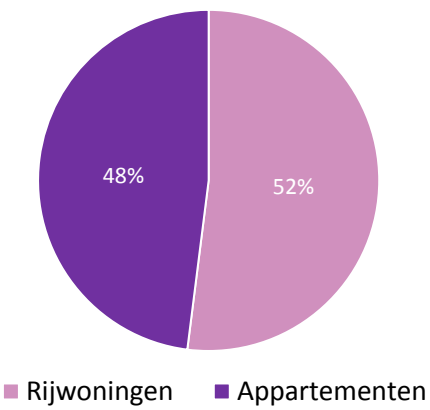
Sociale huur

46%	26,9%
Lariks	Assen

Eigendom Actium

Woningcorporatie Actium heeft de meeste sociale huurwoningen in de Lariks in haar bezit. Hun woningbestand bestaat voor 52% uit rijwoningen en 48% uit appartementen. Daarvan heeft 75% treden en 25% van de woningen is gelijkvloers.

Woningbestand Actium

Levensloopbestendig

75%	25%
Treden	Nul-treden

Eigendom Woonservice

De Stroomflat met 98 appartementen is eigendom van Woonservice. Het gaat hier om sociale huur zonder leeftijdsgrens. In Larikshof is Woonservice 44 huurappartementen voor 55+'ers aan het realiseren. Het nieuwe appartementengebouw bestaat uit vier woonlagen. De appartementen zijn goed geïsoleerd, energiezuinig en gasloos. Bij het complex komen parkeerplaatsen voor de bewoners.

Leeftijd sociale huurder

De gemiddelde leeftijd van een sociale huurder in de Lariks is 51 jaar, dit ligt net iets lager dan het gemiddelde van 54 jaar in Assen. De gemiddelde sociale woonduur in de Lariks is 11 jaar. Dit is net één jaar langer dan gemiddeld in Assen (12 jaar).

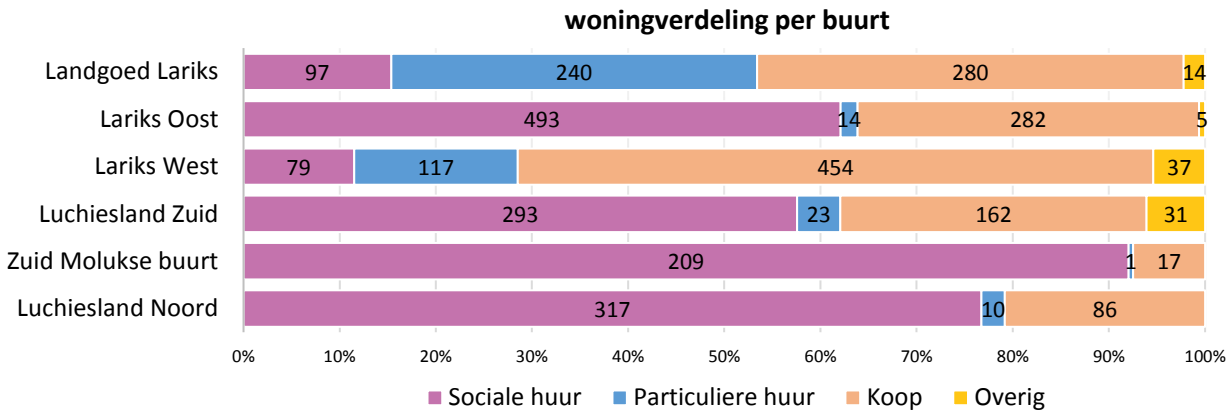
Leeftijd gemiddeld

51 jaar	54 jaar
Lariks	Assen

Woonduur gemiddeld

11 jaar	12 jaar
Lariks	Assen

Per buurt

woningverdeling per buurt
Landgoed Lariks
Lariks Oost
Lariks West
Luchiesland Zuid
Zuid Molukse buurt
Luchiesland Noord
97
240
280
14
493
14
282
5
79
117
454
37
293
23
162
31
209
1
17
317
10
86
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Sociale huur
Particuliere huur
Koop
Overig

8.2 Openbare ruimte

Openbare ruimte

In de Notitie en Agenda Beheer Openbare Ruimte (BOR) staat dat ruim 18% van het totale gemeentelijke oppervlak binnen de gemeentegrenzen is ingericht als openbare ruimte en in eigendom en beheer is van de gemeente Assen. In totaal gaat het om 916 ha groenvoorzieningen, 438 ha verhardingen, 62 ha stedelijk water en 591 km riolen onder de grond. Deze openbare ruimte vertegenwoordigt een globale vervangingswaarde van rond de 1 miljard euro. De openbare ruimte van de gemeente Assen bestaat uit:

- **Riolering:** in totaal 591.300 m
- **Water:** watergangen, vijvers en vaarten etc.
- **Verharding:** asfalt, elementen, beton, halfverharding – in totaal 4.384.300 m^2
- **Kunstwerken:** in totaal 190 bruggen, viaducten, sluizen, tunnels en steigers. Tevens 10.800 m kades en beschoeiingen
- **Openbaar groen:** in totaal 9.168.500 m2 bos, bosplantsoen, heesters, hagen, vaste planten, gazon en bermen en 58.370 bomen
- **Verlichting:** in totaal 17.800 openbare verlichting masten
- **Verkeersregelinstallaties**: in totaal 30 stuks
- **Bebording en bewegwijzering:** in totaal 20.500 stuks
- **Meubilair:** speeltoestellen, banken, afvalbakken etc. – in totaal 2.900 stuks

Het ambitieniveau voor de openbare ruimte is opgebouwd uit drie niveaus. Als eerste een basiskwaliteit voor de instandhouding (landelijke standaard), opgebouwd uit ‘Schoon & Netjes’, ‘Heel & Veilig’, ‘Functioneel & Beschikbaar’, aangevuld met een door bewoners te realiseren plusambitie. In onderstaand tabel is dit schematische weergegeven.

Betreft: ambitieniveau Assen	**Sturing op**	**Type onderhoud**
Schoon & Netjes	Beeld (kwaliteit)	Dagelijks onderhoud
Heel & Veilig	Techniek (kwaliteit)	Groot onderhoud
Functioneel & Beschikbaar	Risico’s	Vervanging
Plus	Participatie / beleving	Herinrichting of extra onderhoud

Tabel: Ambitie niveau openbare ruimte gemeente Assen

De onafhankelijke inspecteurs kijken vooral naar de aanwezigheid van zwerfvuil, onkruid, en bekladding en op de aanwezigheid van beschadigingen, slijtage, vandalisme, ontbrekende onderdelen, stabiliteit en veilig gebruik. De technische staat van de verhardingen en civiele kunstwerken in de openbare ruimte voldoen aan de eisen die daaraan vanuit landelijk gehanteerde richtlijnen worden gesteld.

Civiele kunstwerken

Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die niet bestemd zijn voor bewoning. Het zijn voorzieningen in de openbare ruimte die gebruik daarvan ondersteunen; bruggen en tunnels voor doorstroming van verkeer, keermuren om grond te keren en geluidsschermen tegen geluidsoverlast.

In het beheerplan zijn de volgende typen civiele kunstwerken opgenomen: brug (beweegbaar en vast), viaduct, steiger, tunnel, geluidscherm, muur (keer en scheiding) en sluis. Oeverconstructies (beschoeiing, damwand, kade en keerwand) vallen onder het Gemeentelijk Water en Rioleringsplan (GWRP).

Riolering

De aanleg van riolering en het beheer ervan is een gemeentelijke taak. Die vindt zijn wettelijke basis in de Wet milieubeheer (artikel 10.33) en is geformuleerd als: *"zorgen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van het stedelijk afvalwater".* Het Gemeentelijk Water en Rioleringsplan (16 september, 2019) bevat beleidsafwegingen voor onder meer de rioleringszorg.

De gemeente Assen heeft de aanlegjaren van de riolering in de wijk Lariks in beeld. De vervangingsopgave van de riolering is echter gebaseerd op de kwaliteit van het riool. Over de kwaliteit van de riolering in Lariks kunnen we het volgende zeggen:

- De riolering in het gebied ten noorden van de Talmastraat is relatief oud en de toestand is zodanig dat vervanging wordt gepland zodra andere grootschalige werkzaamheden in de openbare ruimte plaatsvinden. De vervanging van de riolering is niet urgent;
- De riolering in de omgeving Rochtplein komt gezien de toestand van het riool als eerste in aanmerking voor vervanging;
- De riolering in Oostermoer en Lange dijk (randweg van het plan) is nog niet vervangen. Het riool is hier relatief oud. Vervanging komt echter aan de orde als overige infra ook wordt ingericht;
- Tussen de Talmastraat en Maria in Campislaan is de riolering in afgelopen jaren compleet vervangen;
- In het gebied rond de Beek (gasloze wijk) is een groot deel van de riolering vervangen. Afhankelijk van de overige plannen volgt al dan niet vervanging van de delen die nog niet zijn vervangen;
- In het gebied Delft-Aar-Stroom is vervanging van de riolering gepland. Het betreft hier een ruimer gebied dan het bouwplan van Actium;
- Riolering in gebied Leie-Bitse-Hunze is compleet vervangen;
- Riolering in Van Heuven Goedhartlaan, Kamerling Onneslaan en Zeemanstraat is vervangen;
- Riolering in Selma Lagerlöflaan (zuidelijk deel), Dunantstraat en westelijk deel Marconistraat wordt gepland voor vervanging in het komende rioleringsplan. Behalve dat het riool hier oud en in matige conditie is, is hier noodzaak vanuit hydraulisch oogpunt (basisrioleringsplan);
- In het gebied tussen Van Heuven Goedhartlaan en Troelstralaan is de riolering op leeftijd. Met planning van vervanging wordt gewacht op afstemming met aanpak van zaken in de overige openbare ruimte. Vervanging riolering is op zich niet direct nodig;
- In gebied tussen de Troelstralaan en het Kanaal N.Z. wordt een deel van de (oude) riolering gepland voor vervanging in het komende rioleringsplan. Behalve leeftijd en toestand van het riool speelt hier ook vooral de hydraulische noodzaak (maatregelen vanuit het basisrioleringsplan;
- De riolering in de Mr. P.J. Troelstralaan is vervangen;
- De riolering in het Kanaal N.Z. is recentelijk compleet vervangen.

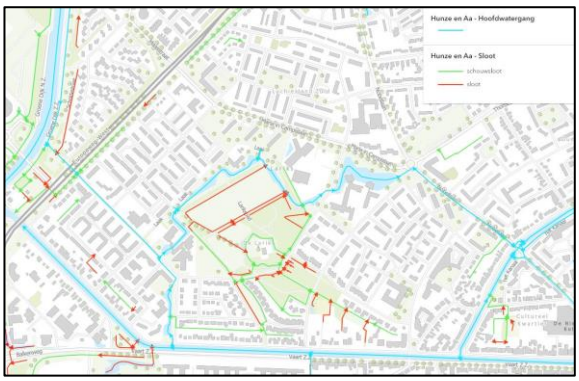
Afbeelding 7: riolering

Water

Het oppervlaktewater in en aangrenzend aan het plangebied Lariks is onder te verdelen in sloten, vijvers en kanalen. Lariks valt binnen het beheergebied van het waterschap Hunze en Aa's. Qua watergangen in het plangebied wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdwatergangen, schouwsloten en bermsloten.

Afbeelding 8 Kaart: watersysteem noordelijk deel plangebied Lariks

Afbeelding 9: Kaart: watersysteem zuidelijk deel plangebied Lariks

Hoofdwatergangen (lichtblauw)

De hoofdwatergangen in Lariks zijn de aanwezige vijvers en de grote regenwaterriolen in de openbare ruimte. De vijvers betreffen onder meer de vijvers langs de Nobellaan (noordelijk deel plangebied Lariks) en – van zuid naar noord – langs de Stroom, Laak en Maria In Campislaan (zuidelijk deel plangebied Lariks). De vijvers worden met elkaar verbonden door regenwaterriolen behorende tot het hoofdwatergangenstelsel. Ook de grote aanvoerende inlaatriolen vanuit De Vaart (ter hoogte van de Stroom) en het Noord Willemskanaal – via Pittelo – behoren tot het hoofdwatergangenstelsel.

De gemeente Assen houdt het hoofdwatergangenstelsel schoon in opdracht van het waterschap Hunze en Aa's. Bij nieuwbouw binnen een afstand van vijf meter vanaf de insteek van een hoofdwatergang dient een watervergunning aangevraagd te worden bij het waterschap.

Schouwsloten (groen)

De schouwsloten zijn te verdelen in schouwsloten in de openbare ruimte en schouwsloten op particulier terrein(en). De schouwsloten in de openbare ruimte moet de gemeente jaarlijks onderhouden onder toezicht van het waterschap. De schouwsloten op particulier terrein moeten de aangrenzende eigenaren jaarlijks onderhouden, eveneens onder toezicht van het waterschap. Als particuliere schouwsloten afwateren op het gemeentelijk rioolstelsel via een afvoerbuis, dan moet de gemeente deze afvoerbuis onderhouden bij verstopping. Wanneer een eigenaar (particulier of gemeente) wijzigingen wil aanbrengen in hun deel van de schouwsloot, dan dienen ze via een melding of watervergunning toestemming bij het waterschap te vragen. Uit bovenstaande kaarten blijkt dat de gemeentelijke schouwsloten zich vooral bevinden in en rondom het Lariksbos en de Europaweg West.

Bermsloten (rood)

De bermsloten zijn te verdelen in bermsloten in de openbare ruimte en in bermsloten op particulier gebied. De bermsloten in de openbare ruimte onderhoudt de gemeente jaarlijks (geen toezicht van het waterschap). De bermsloten op particulier terrein moeten de aangrenzende eigenaren onderhouden. Hierop is geen toezicht van waterschap en/of gemeente. Als particuliere bermsloten afwateren op het gemeentelijk rioolstelsel via een afvoerbuis, dan moet de gemeente deze afvoerbuis onderhouden bij verstopping. Uit bovenstaande kaarten blijkt dat de gemeentelijke bermsloten zich vooral bevinden in en rondom het Lariksbos en langs de Europaweg West. Bermsloten op particulier terrein komen slechts zeer lokaal voor in het zuidelijk deel van het plangebied. Zo bevindt zich tussen de Delft en de Vaart NZ een bermsloot op particulier terrein.

Waterkwaliteit

Het oppervlaktewater wordt voornamelijk gevoed met regenwater. In droge zomers, wanneer de waterverdamping groter is dan de aanvoer van regenwater, kan water vanuit de omringende kanalen (De Vaart en Noord Willemskanaal) worden ingelaten in Lariks. Enerzijds om het waterpeil te stabiliseren en anderzijds om de waterkwaliteit te bewaken. Op de vijvers in het stedelijk gebied kunnen riooloverstorten zitten, die bij heftige buien sterk verdund rioolwater op de vijvers kunnen lozen. Het regenwatersysteem van het gebied ten noorden van De Vaart watert in oostelijke richting af en komt uiteindelijk in het Havenkanaal terecht.

Oeverconstructies

Oeverconstructies zijn grondkerende constructies die voorkomen dat grond langs een waterweg erodeert of afschuift. Oeverconstructies zijn onderdeel van het Gemeentelijk Water en Rioleringsplan.

Verharding

In het algemeen geldt dat de verharding in Lariks stamt uit de tijd van aanleg. In Lariks delen de automobilist en de fietser dezelfde weg, met uitzondering van de Maria in Campislaan. Dit is tevens de enige weg in Lariks waar een snelheid van 50 km/h is toegestaan.

Parkeren

Er zijn 2.836 voertuigen van het type personenauto en 216 bedrijfsauto's in de wijk Lariks. Onderstaande grafiek toont het aantal voertuigen naar soort motorvoertuig dat in oktober 2023 in het kentekenregister van de RDW in de gemeente Assen geregistreerd staat.

	Personenauto	Bedrijfsauto
De Lariks West	585	46
Landgoed De Lariks	529	40
De Lariks Oost	772	59
Luchiesland Noord	361	27
Zuid Molukse Buurt	177	13
Luchiesland Zuid	412	31
Totaal	**2836**	**216**

Openbare parkeercapaciteit Lariks* (oktober 2023)					
Buurt	Totaal	Vakken	Straat	Gehandicapte parkeerplaats	Laadpalen
De Lariks West	891	465	419	5	2
Landgoed De Lariks	337	109	228	0	0
De Lariks Oost	565	264	288	11	2
Luchiesland Noord	633	353	280	0	0
Zuid Molukse Buurt	344	165	177	1	1
Luchiesland Zuid	673	559	98	14	2
Totaal	3443	1915	1490	31	7

*parkeren op eigen terrein niet meegenomen

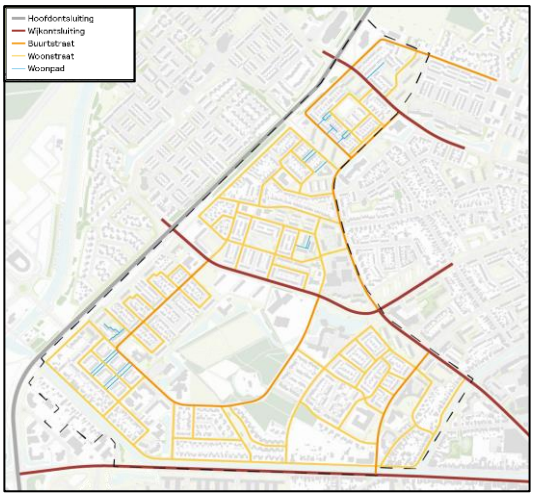
Uit het Wijkonderzoek 2022 blijkt dat 30% van de bewoners van Lariks parkeeroverlast ervaart. Dat is 1% lager dan het gemiddelde in Assen. Het aantal parkeerplekken krijgt het rapportcijfer 6 en is daarmee gelijk aan het gemiddelde in Assen.

Wegen

Woonwijk Lariks grenst in het oosten aan de Nobellaan en de Weiersstraat, in het zuiden aan de Vaart NZ en in het westen aan de Europaweg-West. Door Lariks West en Luchiesland Noord lopen in totaal drie grotere wegen die de buurt ontsluiten op de hoofdontsluitingswegen. De overige wegen zijn gericht op bestemmingsverkeer.

Afbeelding 10: Kaart wegenpatroon Lariks

Afbeelding 11: Kaart hiërarchie van wegen Lariks

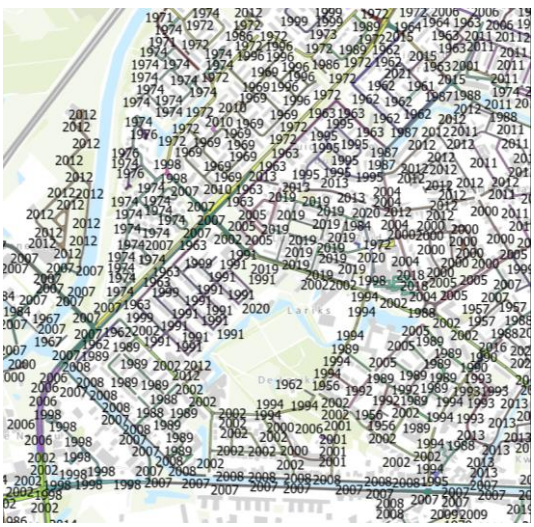
Uit het Wijkonderzoek 2022 blijkt dat het aantal wegen en fietspaden dat Lariks heeft, met een 7,8 wordt gewaardeerd ten opzichte van een 7,9 als gemiddelde in Assen.

Wegen aantal

7,8	**7,9**
Lariks	Assen

Jaar van aanleg verhardingen

De jaren van aanleg en jaren van laatst uitgevoerd groot onderhoud van straten en wegen in Lariks variëren. Enkele verhardingen zijn vanaf de zestiger jaren aangelegd, terwijl in 2019 ook enkele straten opnieuw zijn heringericht. Kortom de opgave voor wegbeheer binnen de woonwijk Lariks is verschillend. In de onderstaande kaart zijn de jaren van aanleg en groot onderhoud in beeld gebracht.

Afbeelding 12: aanleg jaren verharding, Lariks

Afbeelding 13: Technische kwaliteit straten en wegen, Lariks

Technische kwaliteit

Uit een visuele weginspectie van 2022 is de technische kwaliteit van straten en wegen inzichtelijk gemaakt. Hierbij is onderscheidt gemaakt in voldoende technische kwaliteit (kleur groen), matig (geel) en onvoldoende (rood), zie onderstaande kaart. Op basis van de principes van risico-gestuurd beheer, koppelkansen en afstemming met andere vakgebieden wordt bepaald in hoeverre wegenonderhoud in de wijk daadwerkelijk nodig is.

Wegbeheer

Het onderhoud van de straten en wegen in de wijk Lariks vindt plaats volgens de Agenda BOR, die in 2017 is vastgesteld door de raad. In de Agenda BOR zijn de kaders voor het onderhoud van de openbare ruimte omschreven. Dit betekent dat straten en wegen op basiskwaliteit gedifferentieerd worden onderhouden in relatie met de principes van risico-gestuurd beheer. Kortom wegbeheer vindt sober en doelmatig plaats.

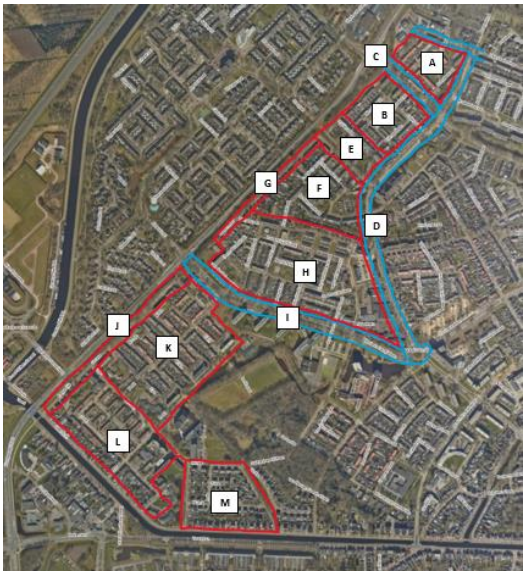
Opgaven wegbeheer

Als het gaat om het gemiddelde jaar van aanleg, het laatst uitgevoerde grootonderhoud, de gebruiksfunctie of de opgave voor wegbeheer kan Lariks onderverdeeld worden in gebieden met eigen specifieke kenmerken. In onderstaande kaart zijn die gebieden aangegeven met letters. Deze data kan een hulpmiddel zijn in het verkennen van koppelkansen van wegbeheer met andere vakdisciplines. In onderstaand overzicht staan per gebied de opgaves voor wegbeheer met koppelkansen.

KOPPELKANSEN VOOR WEGENONDERHOUD IN LARIKS OBV AANLEGJAAR EN TECHNISCHE KWALITEIT
5-10-2023, team Ingenieursbureau

	Buurt	Gebruiksfunctie	Gemiddelde jaar van aanleg	Gemiddelde technische kwaliteit	Opgave wegenonderhoud
Gebied A	Rochtplein eo	woonstraat	1966	matig	koppelkans
Gebied B	Lottingstraat eo	woonstraat	1971	matig/voldoende	koppelkans
Gebied C	Mr. Groen van Pinstererlaan	buurtonstluitingsweg	2001	voldoende	geen
Gebied D	Nobellaan	buurtonstluitingsweg	2022	voldoende	geen
Gebied E	Zuidenveld en Oostermoer	woonstraat	1963	onvoldoende	koppelkans
Gebied F	Dingspelstraat eo	woonstraat	1995	matig	beperkt
Gebied G	Oostermoer	woonstraat	1964	matig	koppelkans
Gebied H	Stadshouderslaan eo	woonstraat	2011	voldoende	beperkt
Gebied I	Maria in Campislaan	buurtonstluitingsweg	2003	matig/voldoende	koppelkans
Gebied J	Lange Dijk	fietsstraat	1963	matig	koppelkans
Gebied K	Beek eo	woonstraat	1995	voldoende	beperkt
Gebied L	Delft eo	woonstraat	1993	matig	koppelkans
Gebied M	Hunze eo	woonstraat	2002	voldoende	geen

Tabel: Matrix met opgaves voor wegbeheer

Afbeelding 14: Sub-buurtjes op basis van aanlegjaar

Openbaar groen

De groenstructuur van Lariks volgt het stratenpatroon van de wijk. Rondom de wijk lopen grote doorgaande groenstructuren zoals aan de Nobellaan, Europaweg-West en de Vaart. Verder bestaat de groenstructuur van de wijk uit een aaneenschakeling van grotere groene ruimtes. Afgezien van het Lariksbos bestaan deze groene ruimtes met name uit bermen, bomen en buurtvelden. Naast deze groene ruimtes zijn er ook scheidende groenvlakken die zich bevinden rond de gestapelde bouw in de overgangsdelen tussen de buurten. Dit zijn over het algemeen groenvlakken op private gronden.

Bomen

De Lariks is een groene wijk met veel volwassen bomen. Een volwassen bomenbestand betekent een groot boomkroonvolume en daarmee een grote bijdrage aan ecosysteemdiensten (denk aan verkoeling, waterberging, gezondheid, sociale cohesie etc.). Daarnaast dragen de bomen ook bij aan een prettig en groen karakter van de wijk. De wijk heeft zelfs zijn eigen bos dat vernoemd is naar de wijk, het Lariksbos.

Lariksbos

In Lariks is een aaneenschakeling van grotere groene ruimtes te vinden. De grootste groene ruimte in de wijk is het landgoed De Lariks met het Lariksbos. Het landgoed en het bos fungeren als het groene hart van de wijk. Daarnaast is het Lariksbos de schakel tussen alle groenstructuren in de wijk. De velden en bosstructuren van het Lariksbos zijn door de tijd heen bewaard gebleven.

Afbeelding 15: kaart groenstructuur

Afbeelding 16: kaart waardevolle en monumentale bomen

Waardevolle bomen

In Asser is er een lijst met waardevolle en monumentale bomen. Op bijgaande kaart is te zien dat het gros van de waardevolle bomen in Lariks de historische structuren en verkeersstructuren in en door de wijk volgt. De monumentale bomen staan met name langs de Lange Dijk, rondom Luchiesland Noord, de ingang van het Lariksbos en gedeeltelijk aan de Nobellaan en Maria in Campislaan.

Waardering

In het wijkonderzoek wordt het groen in de wijk Lariks gewaardeerd met een 6,4. Dat is 0,1 hoger in vergelijking met het gemiddelde van Assen (6,3). De hoeveelheid groen krijgt de score 7,7. Dat is eveneens 0,1 hoger in vergelijking met het gemiddelde van Assen (7,6).

Het onderhoud van groen in Lariks heeft met een 6,3 de beste score van alle wijken in Assen. Het gemiddelde in Assen is 5,8.

Groenonderhoud

6,3	**5,8**
Lariks	Assen

Groenbeheer

De kwaliteit van het groen wordt bepaald door beheer, inrichting en ambitie, die ook qua kosten aan elkaar zijn gekoppeld. Het groenbudget is op dit moment één budget waar alles uit moet worden gefinancierd; onderhoud en beheer tot aan participatie-activiteiten. In de Groenvisie Assen 20240 staat: “Het huidige budget is weliswaar voldoende om het dagelijks beheer van het groen in de stad op het niveau te houden zoals we dat hebben afgesproken met de gemeenteraad, maar om alle extra taken die op ons afkomen op de juiste manier op te kunnen pakken willen we extra budgetten beschikbaar stellen.”

Bermbeheer

Op veel plekken binnen de gemeente passen we duurzaam bermbeheer toe. Duurzaam bermbeheer gaat uit van een aantal principes: biodiversiteit, maaitijdstip, wijze van maaien (20% van oppervlak vegetatie laten staan) en maaien en afvoeren (maaisel zoveel mogelijk enkele dagen laten drogen voor rapen).

Beleid en Handboek Bomen en Bomenplan

We komen uit een beleidsarme periode en het beleid op het gebied van bomen en groen is dan ook sterk verouderd. De laatste tijd is er gewerkt aan nieuw beleid in de vorm van de Groenvisie Assen, de groene stad van het noorden. Na vaststelling in de raad (gepland eind 2023) wordt nog gewerkt aan onder andere een uitvoeringsagenda en een bomenplan. Daarbij zullen behoud van bestaande bomen en verder vergroenen de uitgangspunten zijn.

Het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen is een handboek met normen hoe om te gaan met bestaande en nieuwe bomen. Dit handboek is de basis hoe we in Assen omgaan met bomen.

Verlichting

De hoeveelheid straatverlichting in Lariks scoort met een 7,8 even hoog als gemiddeld in Assen. Met het onderhoud van de straatverlichting scoort Lariks met een 7,4 het minst ten opzichte van alle andere wijken in Assen.

Straatverl. onderhoud

7,4	**7,7**
Lariks	Assen

Verkeersregelinstallaties

In de wijk Lariks is momenteel één verkeersregelinstallatie aanwezig: Europaweg-West – Maria in Campislaan – Maasstraat. Deze is verouderd en wordt naar verwachting in 2024 of 2025 gemoderniseerd.

Bebording en bewegwijzering

Bebording en bewegwijzering: in totaal 20.500 stuks

Meubilair

De hoeveelheid straatmeubilair scoort 6,2 ten opzichte van 6,1 gemiddeld Assen. Het onderhoud van straatmeubilair scoort 0,1 lager, namelijk 6,2 ten opzichte van 6,3.

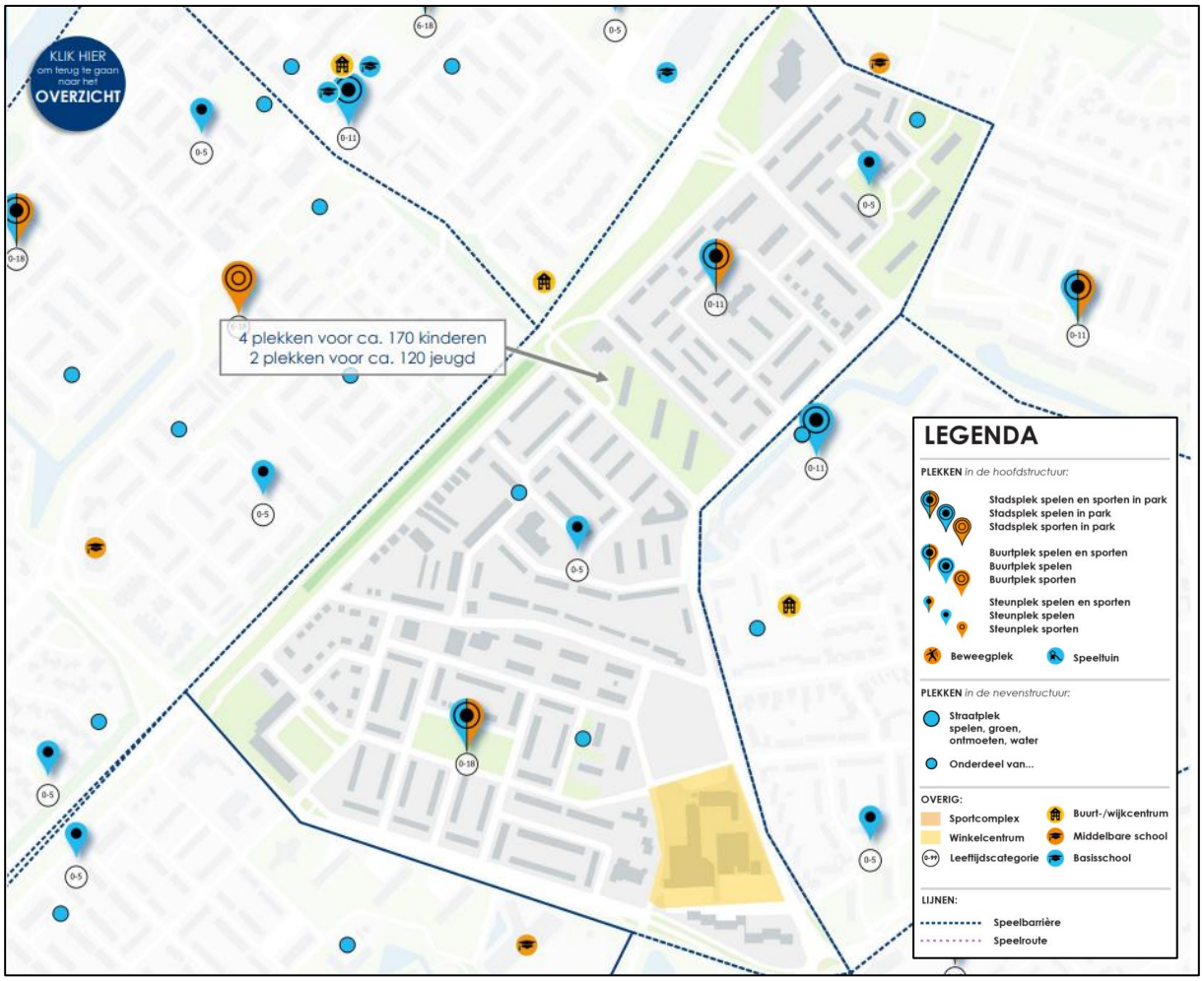
Speeltoestellen

In de wijk Lariks staan zo'n 60 speeltoestellen, verdeeld over de hele wijk. Voorbeelden van deze speeltoestellen zijn:

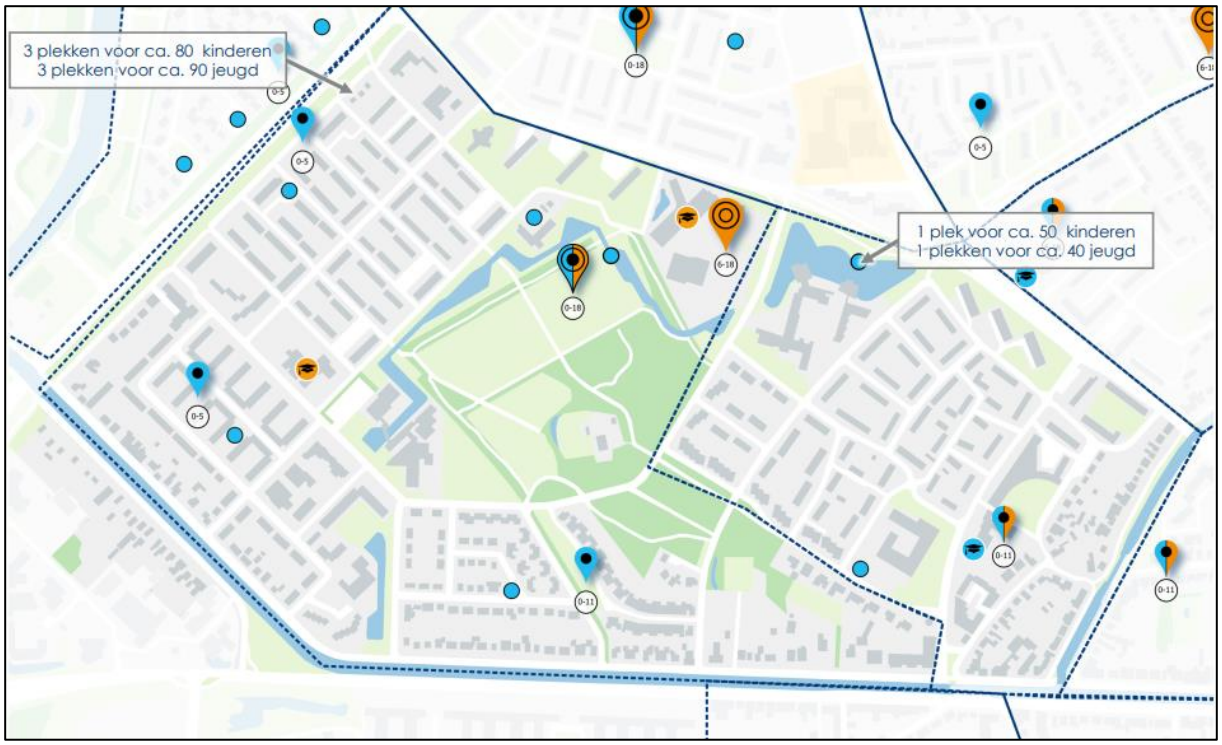
- basketbalpaal
- kookkraam
- mandschommel
- verschillende klimtoestellen
- veerwip
- verschillende glijbanen
- twee- en driedeling duikelrek
- tafeltennistafel
- verschillende schommels
- voetbalkooi
- kabelbaan
- pannaveld
- klimwand
- zandbak
- voetbaldoel

Van alle speeltoestellen is bekend de locatie, datum van installatie, levensduur, kenmerken, leverancier, certificaatdatum, enzovoorts.

Speelplekken Lariks, 0 – 12 jaar

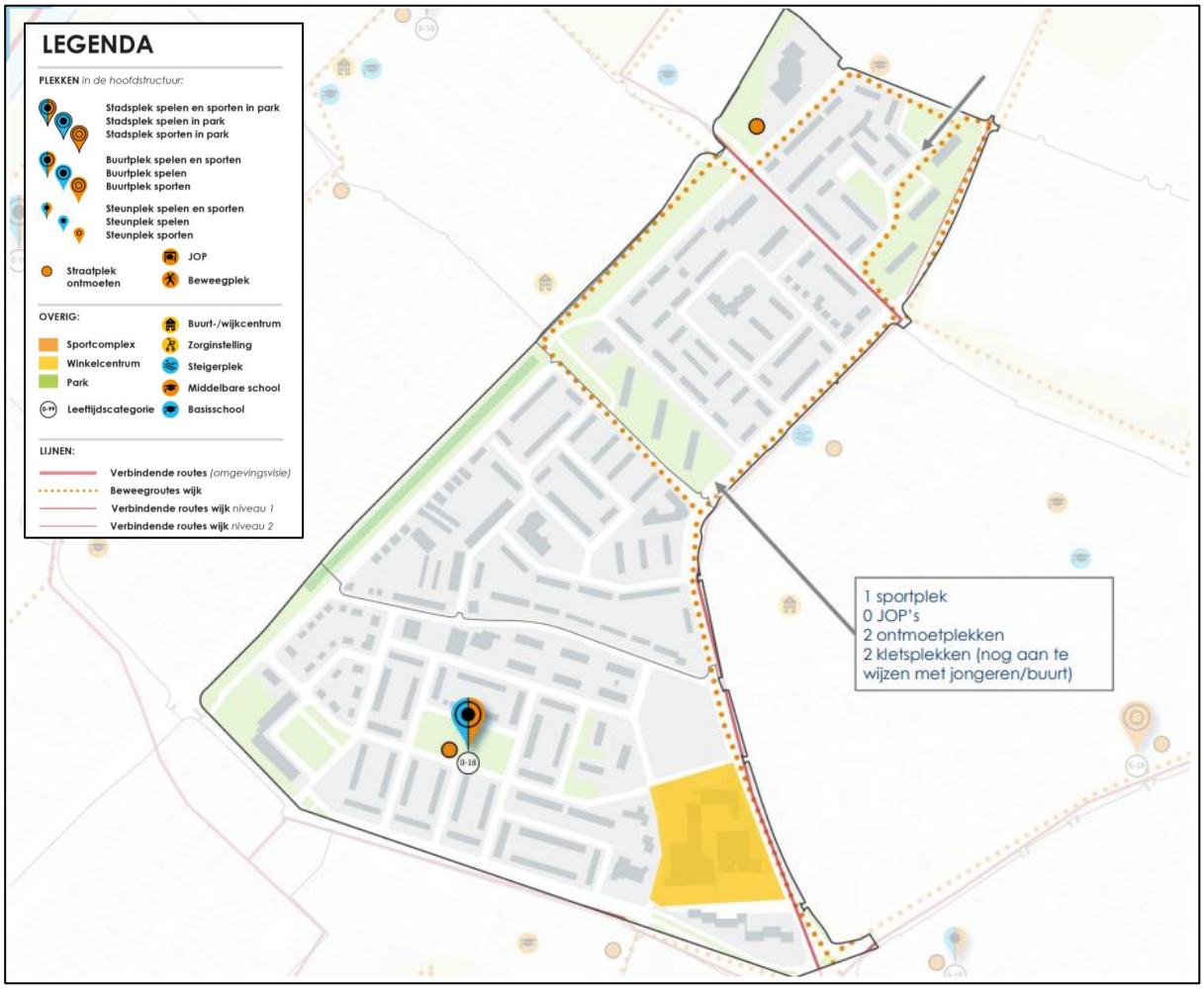

Afbeelding 17 Kaart: Ontwikkelingen BOSS-ruimte 0 - 12 jaar (bron: Visienota BOSS)

Afbeelding 18 Kaart: Ontwikkelingen BOSS-ruimte 0 - 12 jaar (bron: Visienota BOSS)

Speelplekken Lariks, 12+ jaar

Afbeelding 19 Kaart: Ontwikkelingen BOSS-ruimte 12+ jaar (bron: Visienota BOSS)

Afbeelding 20 Kaart: Ontwikkelingen BOSS-ruimte 12+ jaar (bron: Visienota BOSS)

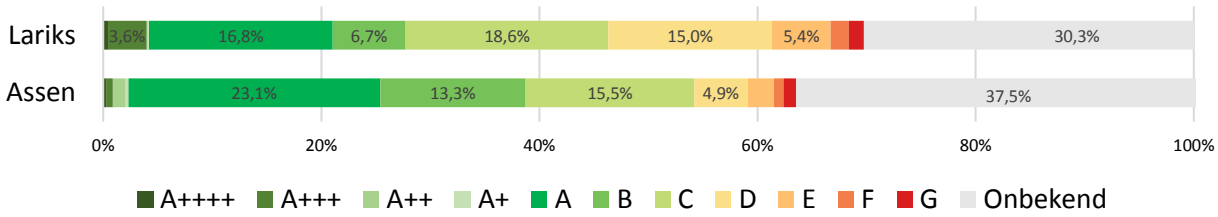
9.1 Duurzaam wonen

Energielabel *bron: RVO 26-04-2023

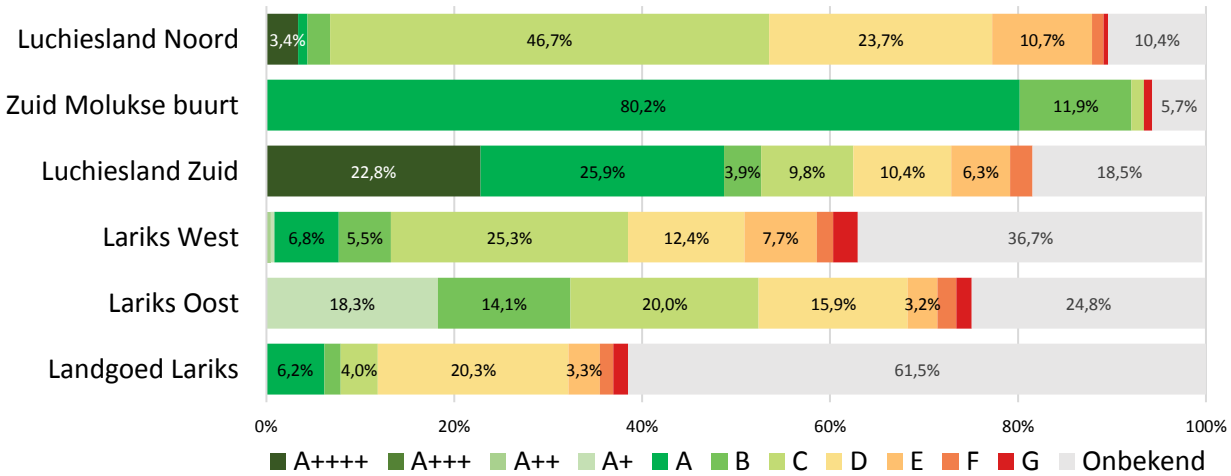
Een energielabel laat zien hoe energiezuinig een woning is. Eigenaren zijn verplicht bij verkoop en huur van hun woning een energielabel beschikbaar te stellen aan de koper of huurder. Deze verplichting geldt ook wanneer eigenaren een nieuwe woning laten bouwen.

In Lariks zijn in totaal 3.261 woningen. De energielabels voor de wijk Lariks zijn:

% energielabels Assen en Lariks

% energielabels per buurt

Gemiddeld energieverbruik * data is afkomstig uit 2022

De “Verbruiksdata kleinverbruikaansluitingen” (G40 gasaansluitingen) afkomstig van Enexis wordt per postcodegebied aangeleverd vanwege het anonimiseren van gegevens. De koppeling van postcodegebieden naar buurten en wijken kan niet volledig sluitend worden gemaakt.

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
2.529 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.230 m³

Zonnepaneelinstallaties bij woningen *Bron: Assen in cijfers

Op 31 december 2020 zijn 617 woningen in Lariks voorzien van zonnepaneelinstallaties (totaal aantal woningen in Lariks is 3.162) met een opgesteld vermogen van 1.517 kW.

Zonnepanelen
617 woningen **1.517 kW**

Volgens de meeste recente data "Opwekdata kleinverbruikaansluitingen" van netbeheerder Enexis is in januari 2023 het opgesteld vermogen in Lariks 2.195 kWp.

Per buurt *Bron: allecijfers.nl en Assen in cijfers

De cijfers per buurt met betrekking tot gas- en elektriciteitsverbruik zijn afkomstig van allecijfers.nl en Assen in cijfers. Het gaat om data uit 2021. De cijfer met betrekking tot het aantal zonnepaneel-installaties zijn eveneens afkomstig van allecijfers.nl en Assen in cijfers. Het gaat om data van 31 december 2020.

We gebruiken hier de data van allecijfers.nl en Assen in cijfers, omdat data van netbeheerder Enexis niet op buurtniveau beschikbaar zijn.

Luchiesland Noord

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
1.940 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.230 m³

Zonnepanelen
11 woningen **56 kW**

Zuid Molukse buurt

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
1.920 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.400 m³

Zonnepanelen
198 woningen **357 kW**

Luchiesland Zuid

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
2.260 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.100 m³

Zonnepanelen
187 woningen **408 kW**

Lariks West

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
2.230 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.220 m³

Zonnepanelen
119 woningen **325 kW**

Lariks Oost

Elektriciteitsverbruik gem. p/j
2.010 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.180 m³

Zonnepanelen
58 woningen **186 kW**

Landgoed Lariks

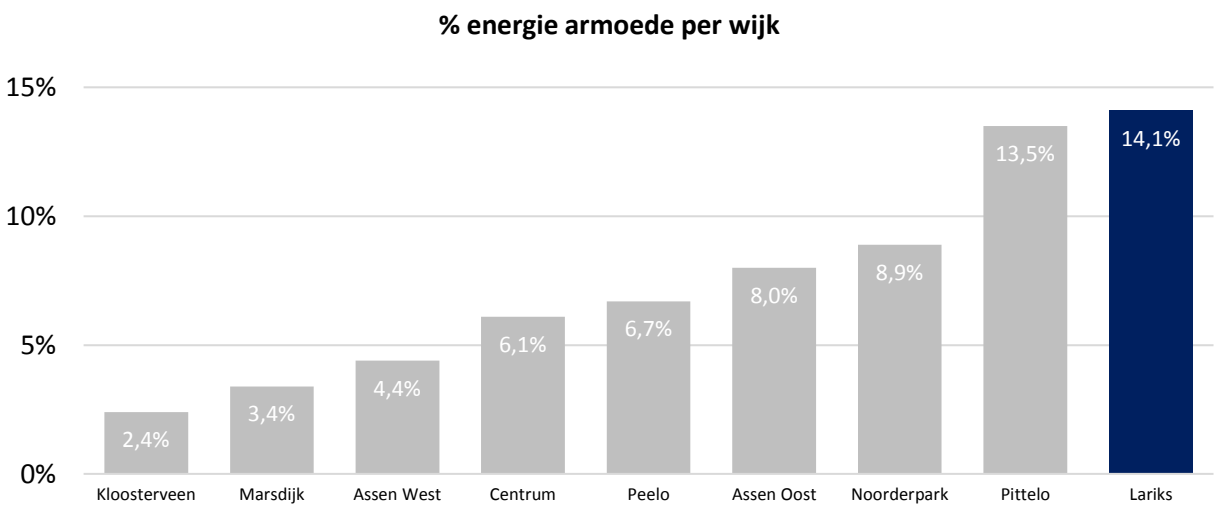
Elektriciteitsverbruik gem. p/j
2.520 kWh

Gasverbruik gem. p/j
1.320 m³

Zonnepanelen
44 woningen **185 kW**

9.2 Energiearmoede

Uit onderzoek door TNO (Rapport energiearmoede Nederland 2022) blijkt dat 14,1% van de inwoners van Lariks in energiearmoede leeft. Dit is het hoogste percentage in Assen. Ter vergelijk: Kloosterveen scoort op dit aspect het laagst met 2,4%. Dit komt onder andere door de staat van de woningen, maar heeft ook een financieel aspect. Zo ligt het gemiddeld besteedbaar inkomen in Lariks een stuk lager dan in Assen. Daarnaast geeft 24% van de inwoners in Lariks aan moeite te hebben met rondkomen. Hierdoor heeft verduurzamen en/of onderhoud aan de woning geen voorrang.

Per buurt * bron: CBS urban 2020

Buurt	Aantal woningen	Huishoudens waarvoor energiearmoede berekend is	Energiearm huishouden volgens LIHK en/of LILEK
Lariks Oost	790	700	10%
Lariks West	785	700	12%
Landgoed Lariks	430	400	16%
Luchiesland Noord	400	400	25%
Luchiesland Zuid	415	400	10%
Zuid Molukse buurt	225	200	5%

LIHK staat voor Laag Inkomen en Hoge Kosten. Volgens deze definitie is een huishouden energiearm als het een relatief laag inkomen heeft én relatief hoge energiekosten. LILEK staat voor Laag inkomen en Lage Energetische Kwaliteit Woning. Volgens deze definitie is een huishouden energiearm als het een relatief laag inkomen heeft én in een pand woont met een relatief lage energetische kwaliteit.

Met een laag inkomen wordt een inkomen tot 130 procent van de lage-inkomensgrens bedoeld. Een huishouden heeft een hoge energierekening als deze hoger is dan de gemiddelde energierekening van een eenpersoonshuishouden in een woning met energielabel C in 2019, gecorrigeerd voor inflatie.

Energietoeslag

In 2022 hebben in Lariks bewoners van 660 woningen energietoeslag aangevraagd. Dat is 20,9% van het totaal aantal woningen waarvoor energietoeslag is aangevraagd (totaal aantal woningen 4.182). Voor heel Assen is dat 12,8%. Per buurt zijn onderstaande aantallen van toepassing. Deze data zijn afkomstig van WDPA voor jaar 2022. Op basis van een valide AVG grondslag mogen deze data worden getoond.

Buurt	Aantal woningen	% ten opzichte van totaal aantal woningen
Lariks Oost	177	22, 2%
Lariks West	92	11,7%
Landgoed Lariks	67	15,5%
Luchiesland Noord	142	34,4%
Luchiesland Zuid	146	28,7%
Zuid Molukse buurt	36	15,9%

Pilot energiearmoede

Van september 2022 tot en met juli 2023 is uitvoering gegeven aan de pilot energiearmoede. Die richtte zich onder meer op de Lariks. Doelstelling van deze pilot was de ontwikkeling van een aanpak om minderdraagkrachtige woningeigenaren te ondersteunen (en in sommige gevallen volledig te ontzorgen) bij energiebesparing en het treffen van maatregelen om te verduurzamen. In deze aanpak is een belangrijke rol weggelegd voor het sociaal werk van Vaart Welzijn in het bereiken, motiveren en ondersteunen van inwoners. Binnen de pilot is een gereedschapskoffer ontwikkeld met verschillende maatregelen om aan huishoudens aan te bieden. Denk aan de inzet van energiecoaches, een energieadviseur, laagdrempelige bespaarproducten, Drentse isolatiesubsidie, een witgoedwissel, de energiebespaarlening van het Warmtefonds en de VoorzieningenWijzer.

9.3 Fixteam Drenthe

Als reactie op de groeiende urgentie om effectieve en haalbare oplossingen te vinden om de CO2-uitstoot te verminderen, heeft de provincie Drenthe het Fixteam Drenthe in het leven geroepen. Dit team maakt deel uit van de aanpak energiearmoede binnen de kaders van regionale samenwerking. Doel is de impact van Drenthe als provincie op het milieu te verminderen door woningen op innovatieve wijze energiezuiniger te maken. Door het uitvoeren van relatief eenvoudige en doeltreffende energiebesparende maatregelen, zoals het aanbrengen van radiatorfolie, het monteren van tochtstrips, het herstellen van kleine kieren en het installeren van energiezuinige LED-verlichting, wordt een tastbare bijdrage geleverd aan de verduurzaming van huishoudens en daarmee aan de bredere ambitie om klimaatverandering tegen te gaan. De impact gaat echter verder dan alleen ecologische winst. Naast de aanzienlijke voordelen voor het milieu, zal dit initiatief ook aanzienlijke financiële voordelen opleveren voor de inwoners van Drenthe. Door de implementatie van energiezuinige aanpassingen kunnen huishoudens aanzienlijk lagere energiekosten verwachten op de lange termijn.

Inclusie en gelijkheid

Voor de fixers/energiecoaches van het Fixteam Drenthe wordt gezocht naar duurzame werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door hen actief te betrekken bij het Fixteam Drenthe-initiatief, wordt niet alleen hun eigen vakmanschap en zelfvertrouwen versterkt, maar wordt ook een krachtige boodschap van inclusie en gelijkheid uitgedragen. Dit betekent dat het project niet alleen een positieve impact heeft op het milieu en de levensomstandigheden van Drentse inwoners, maar ook op het welzijn en de kansen van mensen die extra ondersteuning nodig hebben op de arbeidsmarkt.

Doel

Doel is dat tegen het einde van de projectperiode ten minste 5.500 huishoudens in de provincie Drenthe zijn voorzien van specifieke energiebesparende maatregelen. Bij minimaal 15 kandidaten is een duurzame en positieve verandering teweeg gebracht in het leven met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Werkplein Drentsche Aa

Werkplein Drentsche Aa (WPDA) heeft met de provincie een plan van aanpak met betrekking tot de fixers/energiecoaches (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). WPDA neemt een proactieve rol op zich om de kandidaten die deelnemen en zich verder willen ontwikkelen, te ondersteunen bij hun groei. Hierbij staat maatwerk centraal, aangezien de behoeften van elke kandidaat uniek zijn. Om deze inzet te vervullen, worden zowel lokale als regionale initiatieven benut om hun ontwikkeling te stimuleren. Dit omvat een breed scala aan mogelijkheden, variërend van doelgerichte trainingen tot praktijkgerichte workshops met passende begeleiding.

9.4 Aardgasvrije woningen

Op dit moment wordt er gewerkt om het aantal aardgasvrije woningen in beeld te krijgen.

Proeftuin Aardgasvrije Wijken

Lariks-West is één van de inmiddels 66 landelijke Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). Vanuit de proeftuin is het de bedoeling te leren hoe een wijk het beste aardgasvrij gemaakt kan worden. Het huidige proeftuingebied bestaat uit 428 woningen en twee schoolgebouwen. De woningen zijn onderverdeeld in zes appartementencomplexen (met 147 appartementen, waarvan 14 appartementen van woningcorporatie Actium), 252 particuliere woningen, 26 grondgebonden corporatiewoningen van Actium, twee vrijstaande woningen en twee onder-één-kap woningen. De flat VVE Ellen in de wijk is inmiddels aardgasvrij. Vanuit de PAW worden twee sporen gevolgd:

1. Verduurzaming stimuleren door ontzorging en collectieve acties (gericht op korte termijn);
2. Collectief warmtesysteem ontwikkelen (gericht op de middel tot lange termijn).

9.5 Asser energieloketten

De gemeente Assen opent in het najaar van 2023 het Asser Energieloket. Het gaat in totaal om een vijftal fysieke loketten in verschillende wijken. wijk. Het eerste loket wordt geopend in Buurtinloopcentrum (BIC) aan de Dingspelstraat in Lariks voor de wijken Pittelo en Lariks.

Door de inzet van de Asser Energieloketten worden inwoners van Assen ondersteund bij het nemen van energiebesparende maatregelen op weg naar een aardgasvrije woning. Energiecoaches en energieadviseurs vormen het Asser E-team. Dit team adviseert de inwoners hoe zij hun huis kunnen isoleren en verduurzamen. Ook helpen ze straten en buurten bij het gezamenlijke inkopen van materialen en bieden ze waar nodig de helpende hand. Zo kunnen inwoners gebruik maken van een financieel adviseur om zich te laten informeren over financiële kant van de te nemen maatregelen.

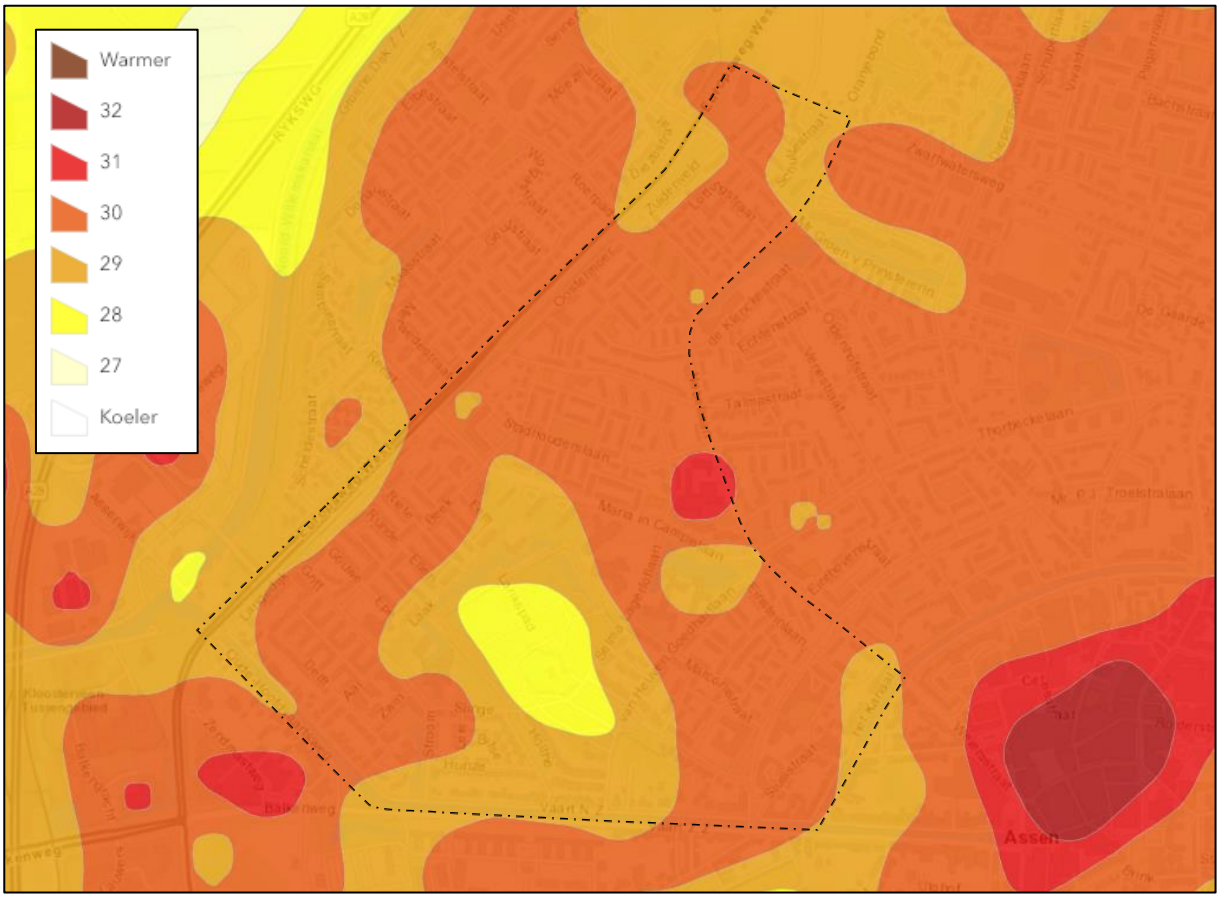
9.6 Klimaatadaptatie

We ervaren in Assen steeds vaker de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag, hitte en droogte. Deze situaties leiden tot allerlei vormen van overlast. Door onze leefomgeving aan te passen aan deze veranderingen kunnen we de effecten van klimaatverandering deels opvangen. Het aanpassen aan en het tegengaan van de effecten van klimaatverandering noemen we klimaatadaptatie.

Hittestress

Hittestress is een “aandoening veroorzaakt door extreme hitte, die zich uit in diverse lichamelijke klachten, waarbij mensen en dieren warmte niet kwijt kunnen.” Hittestress kan voor veel problemen zorgen bij mens (en dier) en dan vooral bij mensen met toch al een zwakke gezondheid (ouderen en chronisch zieken).

Onderstaande kaart is de hittestresskaart van het plangebied Lariks. Met de kleuren geel, oranje en rood worden de verschillen in hitte weergegeven tussen de verschillende gebieden in het plangebied tijdens zeer hete dagen in de zomer. Bij hitte-eilanden is de gemiddelde temperatuur gemiddeld hoger dan die van het omliggende gebied. Dit komt door de mate van aanwezigheid van versteende en verhardde oppervlaktes. Gebouwen, huizen, wegen en stenen houden namelijk veel warmte vast. In het stedelijk gebied veroorzaken niet alleen het centrum, maar ook winkelcentra met omliggende parkeerplaatsen zogenoemde hitte-eilanden. In Lariks is zo’n hitte-eiland te zien bij Winkelcentrum Nobellaan (zie rode vlek in onderstaande kaart). Ook is duidelijk te zien dat het park De Lariks de koelste plek is van het plangebied. Dit komt door de aanwezigheid van veel bomen/groen en daarmee weinig verharding/verstening.

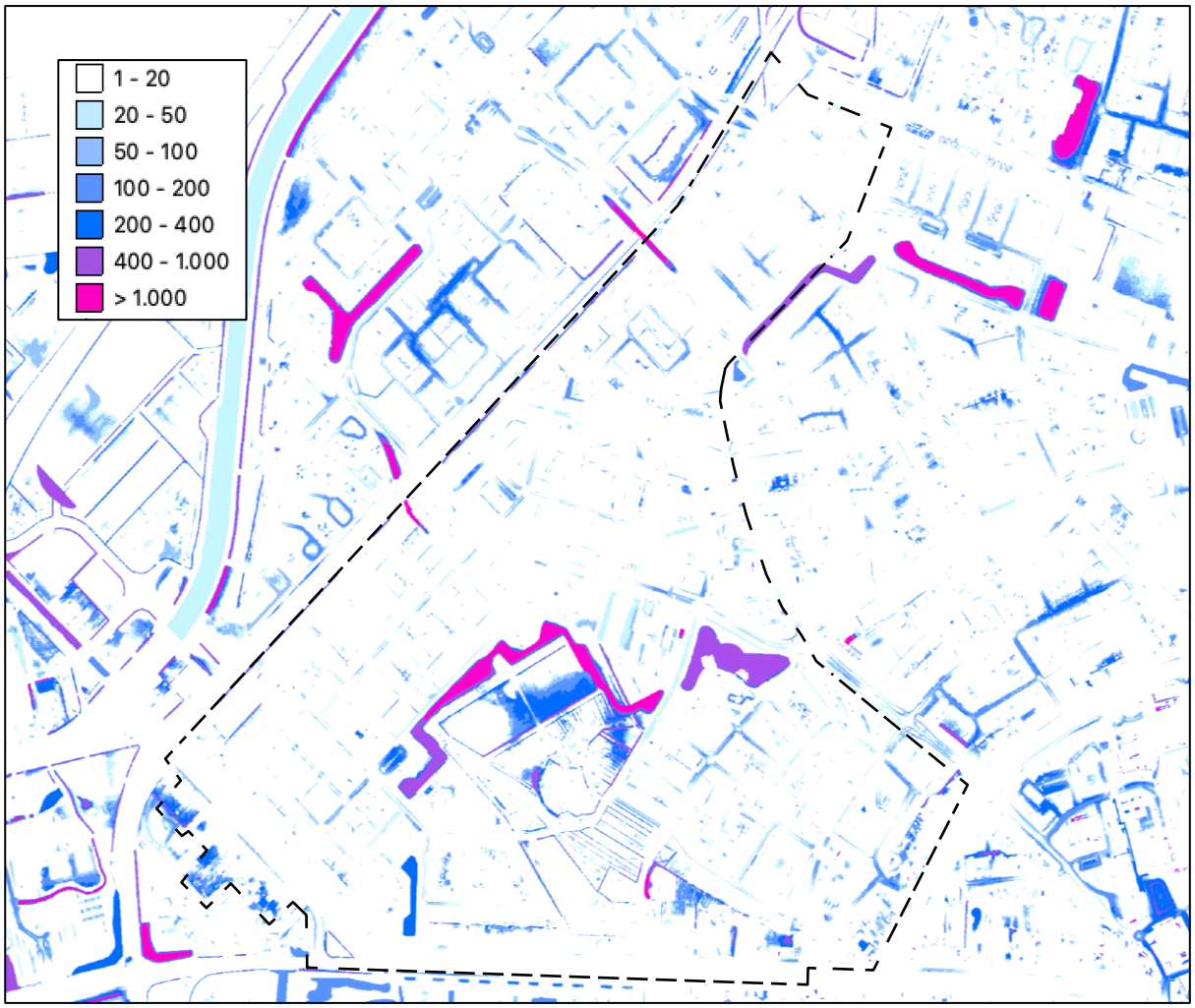

Afbeelding 21 Kaart: hittestress

Wateroverlast

Bij extreme buien, met meer dan tientallen millimeters regenwater binnen een uur, kan wateroverlast in Assen ontstaan. Wateroverlast uit zich over het algemeen in water op straat, wat veelal niet langer duurt dan een half uur tot een uur. Door de klimaatverandering zijn buien de afgelopen jaren extremer geworden en komen extreme buien vaker voor. Extreme buien zijn echter ook zeer lokaal. Soms zo lokaal dat wanneer in bijvoorbeeld Marsdijk wateroverlast wordt ervaren, het in de binnenstad niet zo hoeft te zijn.

Enkele jaren geleden heeft Assen een Wateroverlastkaart laten maken door een zeer extreme bui (100 mm in 2 uur) op het maaiveld los te laten (zie onderstaande kaart). Na heftige regenval wordt het regenwater opgevangen in de bodem en natuurlijke waterpartijen. In Lariks zijn dat de waterpartijen in en rondom het Lariksbos.

Afbeelding 22 Kaart: gebieden die onder water komen te staan als gevolg van heftige regenval

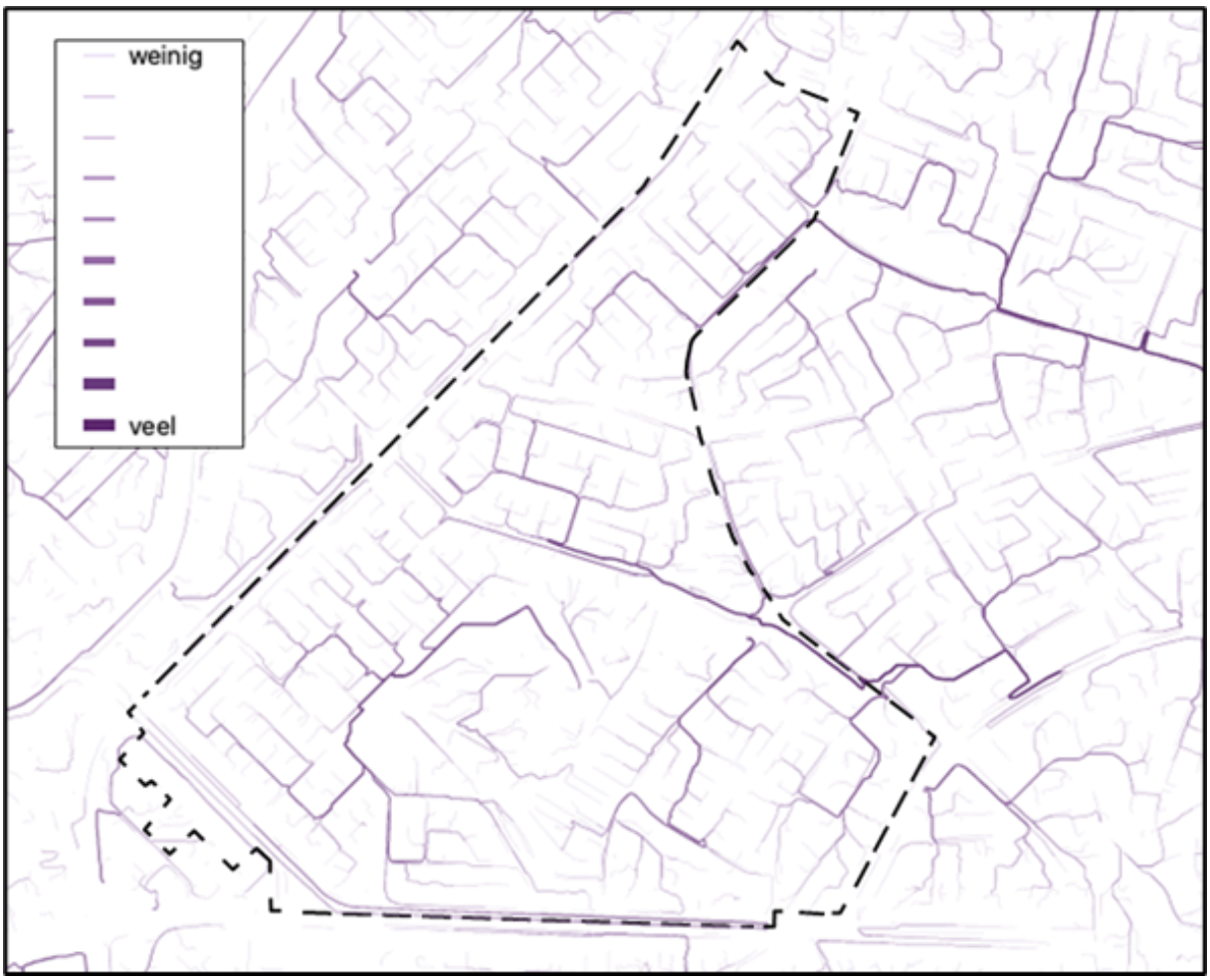
Stroombanen

De kaart op de volgende pagina laat zien dat bij extreme regenbuien Lariks last ondervindt van stroombanen op de rijbanen. Voor zover bekend stroomt nergens water de woningen in. Alleen de laaggelegen Sluisstraat is wat dat betreft een kritisch gebied.

De stroombanen lopen van hoog naar laag over de wegen. Zo zien we bijvoorbeeld in onderstaande kaart stroombanen die vanaf het iets hogere, westelijke deel van het plangebied naar het oosten lopen (bijvoorbeeld Delft, Stadshouderslaan, Oostermoer en Zuidenveld).

De stroombanen gaan richting laagste gebied en dat zijn veelal de vijvers langs de Laak, Nobellaan en Maria In Campislaan.

Bij de herinrichting van de Nobellaan zijn al maatregelen genomen om de stroombaan de aangrenzende vijver in te geleiden. Bij toekomstige andere herinrichtingen (bijvoorbeeld DAS-locatie en het kruispunt Maria In Campislaan/Selma Lagerloflaan) worden eveneens maatregelen genomen.

Afbeelding 23 Kaart: stroombanen

Wateroverlast vanuit boezem (kanalen)

Op dit moment wordt in opdracht van de provincie en in overleg met de waterschappen en gemeente uitgezocht of er kans is op wateroverlast uit de boezem in Assen en, zo ja, in welke gebieden. Op het moment dat de rapportage definitief is dan zal ook bekend zijn of er een (kleine) kans is op wateroverlast uit de boezem in het plangebied.

Droogte

Op dit moment is niet bekend of door klimaatverandering droogte in de zomer in Lariks daadwerkelijk een rol speelt. Gezien de aanwezige ondiepe leemlaag onder het grootste deel van het stedelijk gebied van Assen en daarmee ook onder het plangebied, is het vermoeden dat droogte geen grote impact heeft op bijvoorbeeld de bomen in het park De Lariks. Toekomstig onderzoek zal moeten uitwijzen of bovenstaande vermoeden klopt.

10. Lopende projecten

Lopende projecten in de wijk Lariks zijn:

- **Actium:** met de transformatieopgave staan 609 woningen in de wijk Lariks op de planning om gesloopt te worden of te verbeteren of vernieuwen.
- **Larikshof:** in Larikshof is Woonservice 44 huurappartementen voor 55+'ers aan het realiseren. Er komen twee gebouwen die door een galerij met elkaar verbonden worden. Zo wordt er gezorgd voor een open sfeer en doorkijk. Tussen de gebouwen ontstaat dan een openbare binnentuin. Vanuit de binnentuin is een doorgang naar het Lariksbos. De aannemer is begonnen met het grondwerk voor de fundering. Vervolgens wordt de fundering gestort. Als alles volgens planning verloopt, worden de appartementen rond de jaarwisseling van 2024/2025 opgeleverd.
- **Proeftuin Aardgasvrije Wijk (PAW):** de koers is ingezet op een warmtenet. Primair geldt dit voor de proeftuin maar ook voor de doorkijk naar de gehele wijk, zodat er meer kansen liggen om bestaande woningen te behouden en te verduurzamen.
- **Glasvezel:** ondergrondse infrastructuur van de nutsvoorzieningen is continu in beweging.
- **Nieuwbouw Steiger:** met de bouw van de nieuwe appartementencomplex van Actium is gestart.
- **Nieuwe Slingeborgh:** lang lopend nieuwbouw project, tot 2027. Zij hebben de ambitie uitgesproken om met de nieuwe Slingeborgh het sociale hart van de wijk te willen worden. Hiervoor willen zij onder andere de gezamenlijke verblijfsruimte openstellen voor de wijk.
- **Verkenning Maria in Campislaan C 257:** verkenning voor de mogelijke herontwikkeling van de Maria in Campislaan 257, waarbij wordt bekeken of de opvang voor dak- en thuislozen behouden kan blijven en gecombineerd kan worden met nieuw te vestigen eerstelijnszorgvoorzieningen.
- **Herinrichting Maria in Campislaan:** de Maria in Campislaan is een scheiding door de wijk en wordt door bewoners ook wel 'de racebaan' genoemd. Signalen vanuit de wijk (en vanuit experts) hebben ertoe geleid dat de straat heringericht wordt. Vanuit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) is het de bedoeling een veilig(e) fietspad/fietsvoorziening te realiseren bij de Maria in Campislaan. Hiervoor staat € 500.000,- gereserveerd. DDit bedrag dient uiterlijk in 2024 te worden besteed.
- **Herontwikkeling DAS:** de voormalige woningen aan de Delft, Aar en Stroom (DAS) zijn gesloopt. Hier komt een gemêleerd woonprogramma voor terug. Daarnaast worden de nieuwe woningen gasloos en is er in de ruimtelijke omgeving aandacht voor klimaatadaptatie en ontmoeten.
- **BOSS:** is een visie gericht op Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen. Hiermee is een start gemaakt in Luchiesland Noord.
- **Wegbeheer:** op locaties in de wijk waar koppelkansen voor wegbeheer met andere vakgebieden aanwezig zijn, wordt wegenonderhoud meegenomen. Te denken valt aan opgaves op het gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid en riolering. Het uiteindelijk project wordt integraal binnen de wijk opgepakt: werk met werk maken. Kleinschalige herstelwerkzaamheden aan straten en wegen blijven plaatsvinden tot het moment dat een project grootschalig wordt opgepakt.
- **Riolering:** de conditie van de riolering in het Rochtplein en aanliggende straten is zodanig dat dit als te vervangen in nieuwe Water- en rioleringsprogramma (Wrp 2025-2030) wordt opgenomen. Voor Selma Lagerlöflaan oostzijde Lariksbos geldt hetzelfde. Uit onderzoek blijkt dat in de Sluisstraat bij hevige neerslag vaak water op straat komt te staan. Het alsnog afvoeren van dit water duurt te lang. Het vergroten van de leidingen in de Sluisstraat en aanliggende straten wordt opgenomen in het nieuwe Water- en rioleringsprogramma (Wrp 2025-2030).
- **Wijkkr8cht**: Wijkkra8cht is gericht om de sociale en fysieke omgeving met elkaar te verbinden op basis van de principes van Positieve Gezondheid. Er is een start gemaakt voor de wijk Lariks. Doelstelling is om tot een vitale wijk te komen. Het plan van aanpak richt zich op een traject dat eind 2023 moet leiden tot een wijkagenda. De gesprekken met stakeholders zijn inmiddels gestart. De bewoners worden vanaf september 2023 betrokken aan de hand van oriënterende gesprekken.

Bijlage 1

Fasen wijkaanpak Lariks

De wijkaanpak bestaat uit vier fasen:

Fase 1 Wijkbeeld: eerst wordt op basis van beschikbare data een wijkbeeld gemaakt. We stellen hier vast wat we al weten over de wijk: in cijfers en op basis van de wijkbeleving van bewoners. We gebruiken de tweejaarlijkse enquête onder bewoners en het combineren van data uit de bronnen van 'Assen in cijfers' en 'Assen in zicht'.

Fase 2 Wijkanalyse: op basis van het wijkbeeld maken we de wijkanalyse. Cijfers en data vragen om interpretatie. Wat zijn de sterktes en zwaktes van de wijk? Waar liggen kansen, maar ook: welke delen van de wijk of thema's hebben meer aandacht nodig?

Fase 3 Wijkagenda: de wijkanalyse is het vertrekpunt voor de wijkagenda. Daarin stellen we een integraal toekomstbeeld voor de wijk op: hoe ziet Lariks er over 10 jaar uit, zowel ruimtelijk als sociaal? We bepalen met partners en bewoners wat de doelstellingen voor de wijk zijn om daar te komen. Op welke thema's zit energie of de meeste urgentie? Waar willen bewoners en partners mee aan de slag? Daarin nemen we ook het ambitieniveau mee.

Fase 4 Wijkuitvoeringsplan: De agenda leidt tot het wijkuitvoeringsplan. Hierin maken we de doelen uit de wijkagenda concreet. Ook bepalen we een werkvolgorde op basis van waar de noodzaak tot actie het grootste is of de meeste energie zit. We bepalen hoe we de doelen gaan bereiken: welke methode gebruiken we? Wie hebben we daarvoor nodig? En wat zijn de kosten om dit te bereiken en waar betalen we dat van? De wijkaanpak richt zich concreet op de komende 3 jaar en bevat een top drie waar we direct mee aan de slag kunnen.

Actualisatie

Elke twee jaar wordt het wijkbeeld geactualiseerd, en daarmee vindt tweejaarlijks een herijking van de wijkaanpak plaats op basis van monitoring en evaluatie.

Communicatie

In Lariks wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande organisatie- en communicatiekanalen van Mijn Buurt Assen. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van de wijkaanpak in de buurt.

Mijn Buurt Assen

Mijn Buurt Assen werkt vanuit drie speerpunten:

1. **Wijkvernieuwing: gezamenlijke aanpak werkt**
   Assen heeft grootse plannen als het gaat om wijkvernieuwing. In Assen Oost, Lariks en de Oude Molenbuurt investeert woningcorporatie Actium fors in de kwaliteit en duurzaamheid van haar huurwoningen. Soms worden huizen gerenoveerd, in andere gevallen is sloop en nieuwbouw een betere oplossing. Actium, de gemeente Assen en Vaart Welzijn stemmen de plannen zo goed mogelijk op elkaar af. Samen met inwoners wordt er nagedacht over de inrichting van (nieuwe) huizen, de straten, pleinen en het groen. Buurtbijeenkomsten zorgen hierbij voor verbinding en contact tussen buurtbewoners. Dit is een belangrijke basis voor een fijne woon- en leefomgeving.

2. **Leefbaarheid in de buurt**
   Doordat Mijn Buurt Assen veel direct contact heeft met bewoners, weet MBA welke kleine en grotere problemen er spelen in de wijken en de buurten. Denk hierbij aan overlast, eenzaamheid of financiële zorg. Mijn Buurt Assen pakt deze problemen samen met inwoners aan. Het buurtteam van Vaart Welzijn speelt hierbij een belangrijke rol.

3. **Buurtinitiatieven: van idee tot uitvoering**
   Mijn Buurt Assen stimuleert inwoners om activiteiten te organiseren, die voor meer contact en verbinding in de buurt zorgen. Per jaar worden zo'n 150 initiatieven van inwoners gehonoreerd. Zodra een meerderheid van inwoners achter een idee staat, stelt Mijn Buurt Assen geld, mensen en/of middelen beschikbaar. Initiatieven zijn voor iedereen, door iedereen.

Uitvoeringsprogramma Lariks 2023

In het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023 van Mijn Buurt Assen staat de volgende visie tot 2030 beschreven: "Lariks ontwikkelt zich in deze visie tot een meer gevarieerde woonbuurt. Het grootste gedeelte van woningen in Lariks is bedoeld voor mensen met een lager inkomen. In de buurt is een sociaal vangnet aanwezig van professionals, maar buurtbewoners zetten zich ook in toenemende mate in voor elkaar. We zetten in op sterkere buurtbinding door verbetering van de openbare ruimte en de woningen, madoor bewoners actief aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid. De buurtbinding wordt versterkt omdat sociale en fysieke ingrepen niet op het niveau van Lariks zijn ingezet maar op buurtniveau. Elke buurt heeft een duidelijk eigen karakter ar ook gekregen, waardoor de bewoners zich meer met hun eigen buurtje en buren kunnen identificeren."

Vervolg bijlage 2

Mijn Buurt Assen werkt in 2023 in Lariks aan de **thema's:**

1. Wijkvernieuwingg en energietransitie
2. Ontmoeten en verbinden
3. (Sociale) veiligheid en overlast

Aandachtsgebieden waarin de bovenstaande thema's terugkomen, zijn:

- Stadhouderslaan e.o.: verbinden, in contact blijven
- Molukse wijk: onderlinge verbinding, BuurtInformatieCentrum (BIC);
- Rochtplein e.o.: veiligheid, gezondheid, financiën;
- Delft, Aar en Stroom: wijkvernieuwing/nieuwbouw;
- Beek e.o.: energietransitie, duurzaamheid, financiën;
- Lariksbos e.o.: overlast/zwerfvuil/vernielingen;
- Nieuwbouw Slingeborgh/verbinding wijk.

De **resultaten** die in 2023 moeten worden behaald zijn:

1. Wijkvernieuwing en energietransitie:
- Start nieuwbouw Delft, Aar, Stroom en hoek Maria in Campis/Beek en Slingeborgh;
- Aardgasvrije wijk beek e.o.;
- Project hele wijk Lariks: voorlichting gegeven over energiebesparing en verduurzamen woningen.

2. Ontmoeten en verbinden:
- Meer verbinding gelegd tussen bewoners in de verschillende buurten;
- Groter netwerk verkregen;
- Gezonde leefstijl onder verschillende leeftijdsgroepen gestimuleerd;
- Bewonersinitiatieven gefaciliteerd;
- Communicatiemiddelen ingezet om verbinden en ontmoeten te faciliteren en stimuleren;
- BuurtInformatieCentrum (BIC): bestaande activiteiten continueren en nieuwe initiëren, gebruik BIC door bewoners stimuleren;
- Signalen van financiële problemen en eenzaamheid opgevolgd;
- Onderlinge verdraagzaamheid verbeterd door multiculturele activiteiten.

3. Veiligheid en overlast:
- Nauwe samenwerking met ketenpartners (handhavers, bewoner) m.b.t. vernielingen, geluidsoverlast en hanggroepen;
- Inrichting van de buurten verbeterd.

Bijlage 3: beleidskaders gemeente Assen

De gemeente Assen werkt vanuit vastgesteld beleid.

Bestuursakkoord

In het bestuursakkoord 'Dichtbij en daadkrachtig' (2022-2026) vertelt het college van burgemeester en wethouders per thema waarop de focus ligt de komende vier jaar. Zo zet het college in op een wijkgerichte aanpak. De thema's waarop de wijkaanpak zich richt, komen samen op het niveau van de wijk. Hierin speelt Mijn Buurt Assen een belangrijke rol.

Omgevingsvisie

De laatste jaren koos Assen op meerdere onderwerpen richting. De komende jaren is de uitwerking daarvan terug te zien in de praktijk, in de wijk. De Omgevingsvisie 'Assen nog mooier' (maart 2021) is daarin richtinggevend.

De Omgevingsvisie staat in het teken van 'Ontspannen Stedelijkheid'. Een bruisende stad met alle voorzieningen, zonder de nadelen van 'te groot, te druk en te veel'. Een ontspannen stad bezit de groene kwaliteiten en de ruimte om te wonen, te bewegen en te ontmoeten. Een plek om fijn te wonen, te werken en te verblijven. De Omgevingsvisie bouwt voort op drie leidende principes:

- **Groene stad van het Noorden:** een groene ervaring die bij de voordeur begint, wijken en buitengebied onderling verbonden, klimaatbestendig en aantrekkelijk om te sporten, wandelen, fietsen en spelen.
- **Dynamische stad:** een compleet voorzieningenaanbod, onderscheidend in de zorg-, onderwijs-, overheids-, cultuur- en vrijetijdssector.
- **Verbonden stad:** fysiek maar ook sociaal. Een stad waarin iedereen mee kan doen, met sterke wijken.

In de omgevingsvisie wordt Lariks benoemd als één van de focusgebieden. In de omgevingsvisie staat: "In Lariks gaan we zowel verdichten als verdunnen waardoor meer variatie in woonmilieu ontstaat met een meer gevarieerd aanbod voor meerdere doelgroepen. Vanwege de vergrijzing hebben we speciale aandacht voor senioren en zorg. Lariks wordt meer dan nu een wijk voor iedereen. We werken ook aan een meer klimaatadaptieve openbare ruimte met meer ruimte voor groen, ontmoetingen en fiets en voetganger."

Participatie – Samen maken we Assen sterk

In mei 2021 heeft de raad de visie op inwonersparticipatie ‘Samen maken we Assen sterk’ vastgesteld. Deze visie wordt uitgewerkt in de volgende vier ontwikkellijnen:

1. Creëren van bewustwording intern en extern;
2. Voldoen aan wetgeving;
3. Ondersteunen en begeleiden van organisatie, bestuur en inwoners
4. Leren van ervaringen.

Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)

Met de visienota van BOSS wordt inzicht gegeven in de hoeveelheid en de inrichtingskwaliteit van de speel- en sportplekken in de openbare ruimte. Daarbij wordt meteen een basis gelegd voor een meer integrale aanpak van de speelruimte. Naast plekken gaat het ook over routes en over hoe gesprekken op buurtniveau kunnen leiden tot een maatregelpakket dat, naast spelen en sporten, ook bewegen en ontmoeten in bredere zin stimuleert.

Asser Sportakkoord

Het Asser Sportakkoord is een akkoord van zes uitgewerkte thema’s waarin de ambities uitgewerkt zijn hoe Assen op het gebied van sport en bewegen de komende tien jaar er uit komt te zien. De thema’s zijn:

- Inclusief en toegankelijk
- Duurzame sportinfrastructuur
- Vaardiger in bewegen
- Assen, gezonde sportstad
- Vitale aanbieders en positief sportklimaat
- Topsport en evenementen

Woonvisie

In de woonvisie Assen ‘Van binnenuit beter’, van april 2021, wordt vormgegeven aan de wijkgerichte aanpak door het opnemen van de doelstelling tot het creëren van een eigen aanpak voor alle negen wijken van Assen. De woonvisie is uitgewerkt in vijf opgaven:

1. Woningbouw maakt plekken beter
2. Prettig wonen met zorg
3. Aan de slag met energie
4. Goed wonen voor elke portemonnee
5. Elke wijk een eigen aanpak

Twee wijken zijn gekozen als pilotwijken voor deze aanpak: Pittelo en Lariks. Uitgangspunt van de woonvisie is dat er in Lariks een grotere mix moet komen van (midden en duurdere) huur- en koopwoningen die grondgebonden en gestapeld zijn. Verder stimuleert gemeente Assen initiatieven voor gezamenlijke woonvormen.

Uitvoeringsprogramma 2021 – 2025

Bij de woonvisie hoort het Uitvoeringsprogramma 2021-2025, dat inzicht geeft in de verschillende acties, de samenhang daartussen en de planning rondom de vijf thema's die centraal staan in de woonvisie. Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document dat de komende jaren wordt verfijnd naarmate de acties verder in de toekomst gepland zijn. De procesafspraken, toetsingskaders en beleidsuitgangspunten in het uitvoeringsprogramma dienen te worden geïntegreerd in processen met interne en externe partijen en het gemeentelijk beleid.

Groene stad van het Noorden: een groene ervaring die bij de voordeur begint, wijken en buitengebied onderling verbonden, klimaatbestendig en aantrekkelijk om te sporten, wandelen, fietsen en spelen.

Woonzorgvisie

Een hoofdstuk in de woonvisie is Prettig wonen met zorg. De gemeente Assen huisvest een grote variatie aan mensen met een zorgvraag: ouderen, mensen met een psychische kwetsbaarheid en lichamelijke of verstandelijke zorgvraag. Niet zelden gaat het om combinaties. Hieronder vallen ook specifieke groepen zoals dak- en thuislozen. Assen heeft drie hoofdopgaven:

1. Voldoende passende woonvormen door deze doelgroepen toevoegen en woningen aanpassen voor zorg op maat;
2. Transformatie en innovatie in het sociale domein en koppeling tussen wonen en zorgaanbod;
3. zorgen voor sociale inclusie, zelfredzaamheid, participatie en de balans in draaglast en draagkracht in de wijk.

Voor de verschillende doelgroepen gelden eigen, specifieke vragen en oplossingen. Steeds vaker gaat het om tussenvormen van bekende vormen van wonen, op het grensvlak van zelfstandig en niet-zelfstandig wonen. Zoals voor de twee grootste groepen in Assen:

- **Ouderen:** we willen in alle wijken een goed aanbod aan wonen, zorg en welzijn bieden, enerzijds door het faciliteren van langer thuis wonen, individueel én gezamenlijk, anderzijds door oplossingen voor mensen bij wie dat niet langer gaat. Het aantal 75-plussers groeit van 5.650 personen in 2018 naar ruim 10.000 in 2040;
- **Mensen met een psychische kwetsbaarheid:** we streven ernaar dat mensen 'zo gewoon mogelijk' wonen in de buurten van Assen in de vorm van passend wonen, met goede zorg en ondersteuning en aandacht voor sociale inclusie. Hiervoor is innovatie en intensieve samenwerking nodig.

Visie Mobiliteit 2030

Met de nieuwe Visie Mobiliteit 2030 (daterend uit 2017) stelt de gemeente Assen een kader vast voor beleid en investeringen in mobiliteit.

Tweede Uitvoeringprogramma Mobiliteit 2023-2026

De doelen die centraal staan bij de uitvoering van het tweede uitvoeringsprogramma mobiliteit zijn:

A. Stimuleren en faciliteren verduurzaming mobiliteit
B. Versterken van regionale en lokale bereikbaarheid
C. Verbeteren van de verkeersveiligheid

Het verbeteren van de fietsroute Maria in Campuslaan en het verbeteren van de verkeersveiligheid Nobellaan – Meester P.J. Troelstralaan zijn twee van de speerpunten in dit uitvoeringsprogramma.

Nota parkeernormen

Met de Nota parkeernormen (februari 2021) wordt ingezet op het goed faciliteren van parkeren. De nota bevat naast de Assense parkeernormen ook een beschrijving van de toepassing van deze normen.

Gemeentelijk water- en rioleringsplan 2019-2024 (GWRP)

Op basis van het vorige Gemeentelijk Water en Rioleringsplan kan worden geconstateerd dat het huidige water- en rioleringssysteem op orde is. Met het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan 2019-2024 (september 2019) willen we de kwaliteit vasthouden en verder borgen door goed beheer en onderhoud. De gemeentelijke zorgplichten zijn gericht op drie hoofddoelen:

1. Waterveiligheid(droge voeten in een veranderend klimaat);
2. Voorkomen vervuiling bodem-, grond-, en oppervlaktewater (doelmatig en duurzaam beheer van het riolering- en oppervlaktewatersysteem);
3. Volksgezondheid (toegevoegde waarde van water voor de kwaliteit van de leefomgeving en inwoners).

Ingespeeld wordt op de ontwikkelingen op het gebied van klimaat en duurzaamheid.

Handboek Bomen

Het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen omvat gestandaardiseerde kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn bij de uitvoering van werkzaamheden in, rond en met bomen. Toepassing van het Handboek Bomen waarborgt de kwaliteitszorg rond bomen op professionele wijze,

Handboek openbare ruimte Assen

Het handboek openbare ruimte Assen beschrijft de huidige en gewenste kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte in Assen en is samengesteld op basis van bestaand (vastgesteld) gemeentelijk beleid en bestaande (wettelijke) richtlijnen, normeringen en werkafspraken. Vanuit de behoefte aan één overkoepelend document voor de inrichting van de openbare ruimte met het oog op beheerbaarheid, functionaliteit, gebruik en IBOR-beeldkwaliteit is het handboek geschreven. Daarmee is het handboek richtinggevend en kan het worden gebruikt als naslagwerk, toetsingskader en inspiratiebron bij nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte.

Notitie en Agenda Beheer Openbare Ruimte (BOR)

De notitie Beheer Openbare Ruimte (oktober 2017) staan richtinggevende keuzes beschreven met betrekking tot het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Onder openbare ruimte vallen: riolering, water (watergangen, vijvers, vaarten), verhardingen (asfalt, elementen, beton, halfverharding), kunstwerken (bruggen, viaducten, sluizen, tunnels, steigers, kades, beschoeiingen), openbaar groen (bos, bosplantsoen, heesters, hagen, vaste planten, gazon, bermen, bomen), verlichting (openbare verlichting masten), verkeersregelinstallaties, bebording en bewegwijzering en meubilair (speeltoestellen, banken, afvalbakken).

De gemeenteraad heeft in het verleden door middel van een beeldkwaliteitsniveau (IBOR) vastgelegd welk instandhoudingsniveau zij nastreeft. Zo heeft beeldkwaliteit met name betrekking op de aspecten ‘schoon en netjes’ en voor de technische kwaliteit wordt ‘heel en veilig’ gehanteerd. Als het om vervanging gaat, dan zijn de aspecten ‘beschikbaar en functioneel’ van toepassing. In het kader van de (meerjaren)begroting zijn financiële kaders gegeven.

In de Agenda BOR zijn de kaders voor het onderhoud van de openbare ruimte omschreven. Dit betekent dat straten en wegen op basiskwaliteit gedifferentieerd worden onderhouden in relatie met de principes van risico-gestuurd beheer. Kortom wegbeheer vindt sober en doelmatig plaats.

Groenvisie Assen 2040

De Groenvisie Assen 2040 (vastgesteld door het college op 11 juli 2023 en gelande behandeling in raad eind 2023) heeft betrekking op het leidende principe ‘groene stad van het noorden’ uit de omgevingsvisie. Met de groenvisie laten we zien tot welke opgaven de ambities ‘groene stad van het noorden in 2040’ leidt en hoe groen hiervoor zal worden ingezet. De visie wordt het kader voor het groenbeleid en vormt de basis voor niet alleen het groenbeheer, maar ook voor de detailuitwerking op bijvoorbeeld wijkniveau.

Om van Assen dé groene stad van het noorden te maken, zetten we in op drie V’s: Het Verbeteren van groen, het Verbinden van groen, en het Vergroten van groen.

Een belangrijke doelstelling in de groenvisie is om inwoners te betrekken bij de groenopgaven. We willen het belang van groen uitdragen, inwoners uitleggen waarom we keuzes maken en ze enthousiasmeren om bijvoorbeeld zelf de eigen voor- en/of achtertuin te vergroenen. Per wijk wordt met inwoners en netwerkpartners een beheerplan gemaakt om het beheer naar een hoger niveau te krijgen.

De groenvisie wordt vertaald naar uitvoering. Omdat de groenvisie raakt aan de Visie klimaatadaptatie en we de acties die uit deze twee visies voortkomen zo goed mogelijk op elkaar willen afstemmen, gaan we één uitvoeringsagenda voor beide visies opstellen.

Transitievisie warmte

In 2021 stelde de gemeente Assen de “Transitievisie warmte” vast. De visie beschrijft een globale route hoe wijken in Assen richting 2050 aardgasvrij kunnen worden. Voor de verschillende wijken wordt een verschillende aanpak gemaakt. Voor goed geïsoleerde huizen kijken we naar een all-electric oplossing. Oudere huizen die moeilijker te isoleren zijn, kunnen mogelijk worden aangesloten op een warmtenet. In de Transitievisie Warmte staat beschreven in welke wijken in Assen de gemeente wil starten op korte termijn (tot 2030). Dat is in De Lariks (de buurt Beek en omgeving) en in Kloosterveen.

In de Transitievisie Warmte hebben we drie belangrijke uitgangspunten vastgesteld, namelijk 1) het moet betaalbaar zijn, 2) we doen het stap voor stap en 3) we starten met besparen, isoleren en opwekken.

Daar waar aardgasvrij nu nog niet goed mogelijk is, zetten we in op het besparen, isoleren en opwekken van duurzame energie. Hier kan iedereen vandaag mee aan de slag, ongeacht het toekomstige warmtealternatief. Zo beperken we de warmtevraag en bereiden we ons voor op het klaar maken van woningen voor het gebruik van andere vormen van warmte.

Visie klimaatadaptatie

In de omgevingsvisie is afgesproken dat een visie wordt opgesteld waarmee we de opgave voor klimaatadaptatie verder uitwerken. Ook het Rijk vraagt in het kader van de Deltabeslissing Klimaat Adaptatie om een ruimtelijke adaptatiestrategie (uiterlijk 2023).

In de visie klimaatadaptatie (concept juli 2023) beschrijven we de inhoudelijke doelen voor de lange termijn (2050) en de tussenresultaten waar we voor 2030 naar streven. De volgende opgaven komen aan de orde: hittestress, wateroverlast, droogte door neerslagtekort en waterveiligheid. Ook worden acties beschreven, die in de toekomst in de uitvoeringsplannen op verschillende terreinen (zoals water, groen, biodiversiteit, energietransitie, duurzame mobiliteit, sociaal domein en economie) nader dienen te worden uitgewerkt.

- We creëren en stimuleren klimaatbewustzijn
- We richten de bebouwde omgeving in als spons
- We versterken de groenblauwe structuren
- We gaan voor klimaatadaptieve nieuwbouw en herstructurering
- We maken bedrijventerreinen klimaatbestendig
- We versterken de klimaatadaptatie in ons buitengebied
- We werken aan gevolgenbeperking van klimaatverandering; vitale en kwetsbare infrastructuur.

Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld, waarin we aangeven wanneer, hoe en op welke plaats binnen de organisatie de voorgestelde acties worden opgepakt.

Programma Energie Transitie

De doelen voor 2030 en 2050 in het Programma Energie Transitie (27 juni 2023) zijn: 55% CO2-reductie (t.a.v. 1990) in 2030, 40% extra CO2-reductie in periode 2020-2030 en CO2-neutraal in 2050. De opgaven hebben betrekking op: verduurzamen woningvoorraad, verduurzamen economie, verduurzamen mobiliteit, opwek hernieuwbare energie, verduurzamen eigen organisatie en energiesysteem van de toekomst.

Plan van aanpak energiearmoede

Op dit Plan van aanpak energiearmoede, daterend van 20 oktober 2021, komt op korte termijn een voorstel voor vervolg. In de periode van september 2022 t/m juli 2023 vond namelijk een pilot plaats in de wijken Pittelo, Lariks, Noorderpark en Assen-West. Doelstelling van deze pilot was de ontwikkeling van een aanpak om minderdraagkrachtige woningeigenaren te ondersteunen (en in sommige gevallen volledig te ontzorgen) bij energiebesparing en het treffen van maatregelen om te verduurzamen.

Bijlage 4

Straten per buurt

Landgoed Lariks

Bitse 1 - 23
De Lariks 1
Holthe 1 - 44
Hunze 1 - 38
Kamerlingh Onneslaan 1 -17
Laak 1
Leie 1 - 14
Maria in Campislaan 3 - 253
Mr. P.J. Troelstralaan 222 - 236
Selma Lagerlöflaan 3
Slinge 1 - 91
Stroom 99 - 313
Vaart N.Z. 90 - 184
van Heuven Goedhartlaan 172 - 178

Luchiesland Noord

Etstoelstraat 2 - 8
Kerspellaan 1 - 20
Lottingstraat 1 - 18
Mr. Groen van Prinstererlaan 102 - 189
Nobellaan 375 - 409
Noordenveld 1 - 77
Oostermoer 2
Prooststraat 1 - 21
Rochtplein 1 - 38
Schultestraat 1 - 126
Zuidenveld 1 - 158
Zwartwatersweg 195-203

Zuid Molukse Buurt

Dingspelstraat 1 - 70
Hunebedstraat 1 - 31
Landschapstraat 1 -19
Nobellaan 367 - 373
Oostermoer 3 - 61
Talmastraat 88 - 178
Tumulusstraat 1 - 26
Klenckestraat 42 - 109

Lariks Oost

Curiestraat 1 - 6
Dunantstraat 1 - 16
Einsteinlaan 12 - 117
Eykmanstraat 1 - 13
Heymansstraat 1 - 12
Kochstraat 1 - 36
Lorentzstraat 1 - 23
Marconistraat 2 - 34
Mr. P.J. Troelstralaan 190 - 465
Nobellaan 3 - 193
Röntgenstraat 1 - 6
Sluisstraat 1 - 165
Vaart N.Z. 76 - 88
Zeemanstraat 1 - 28
Zernikestraat 3 - 17
het Kanaal 1 - 79
van Heuven Goedhartlaan 1 - 160
van der Waalspad 1 - 49

Luchiesland Zuid

Benthem Reddingiusstraat 1 - 34
Harm Boomstraat 1 - 11
Lesturgeonstraat 1 - 34
Linthorst Homanstraat 1 - 17
Maria in Campislaan 4 - 62
Menso Altingstraat 2 -18
Nobellaan 195 - 333
Oostermoer 63 - 69
Pareaustraat 1 - 16
Picardtstraat 1 - 31
Rabenhauptstraat 1 - 47
Rudolf van Coevordenstraat 1 - 35
Selma Lagerlöflaan 4 - 122
Stadhouderslaan 47 - 124
Talmastraat 107 - 257
van Swinderenhof 1 - 47
van der Scheerstraat 1 - 147

Lariks West

Aar 1 - 36
Beek 1 - 40
Delft 26 - 114
Eem 2 - 87
Ellen 1 - 111
Epe 1 - 83
Gouwe 1 - 118
Grift 1 - 87
Langedijk
Maria in Campislaan 255 - 25
Oude-Hoofdvaartsweg 5 - 47
Reest 2
Riete 1 - 58
Runde 1 - 52
Stroom 52 - 130
Vaart N.Z. 188 - 254
Zwin 1 - 151

Bijlage 5

Indicatoren per thema, wijkonderzoek 2022 met scores

Thema's	Indicatoren	Score Lariks	Score Assen
Opleiding	VSV'ers (%)	4,5	2,1
	Huishoudens (25-65) zonder startkwalificatie o.b.v. opleiding (%)	19	13
Gezondheid 65+	Algemene gezondheid goed-uitstekend 65+ (%)	78	73
	Emotionele problemen 65+ (%)	13	11
	Belemmerd in dagelijkse/sociale activiteiten 65+ (%)	45	46
Gezondheid <65	Algemene gezondheid goed-uitstekend <65 (%)	71	77
	Emotionele problemen <65 (%)	32	25
	Belemmerd in dagelijkse/sociale activiteiten <65 (%)	56	52
Inkomen	Bijstandsgerechtigden (%)	9,3	4,2
	Moeite met rondkomen (%)	24	17
	Inkomen onder of rond sociaal minimum (%)	11	7
	Schulden (%)	25	30
Veiligheid	Vermijdt wekelijks onveilige plekken in de wijk (%)	19	15
	Voelt zich wel eens onveilig (overdag/'s nachts) (%)	38	29
	Slachtoffer in de wijk (%)	26	16
	Diefstal (%)	3,0	1,2
	Geweld (%)	0,4	0,3
	Vandalisme (%)	0,7	0,6
	Overige criminaliteit (%)	1,0	0,6
Vervuiling	Zwerfafval (%)	49	43
	Bekladding van muren en/of gebouwen (%)	2,4	3,1
	Hondenpoep op straat (%)	23	31

Indicatoren per thema, wijkonderzoek 2022 met scores

Thema's	Indicatoren	Score Lariks	Score Assen
Overlast	Geluidsoverlast (anders dan verkeer) (%)	26	24
	Overlast jongeren (%)	31	23
	Overlast buurtbewoners (%)	15	11
	Overlast drugs/alcohol (%)	17	10
	Buurtoverlast (registraties) (%)	2,9	1,4
	Overlast jongeren (registraties) (%)	0,9	1,3
	Overlast drugs/alcohol (registraties) (%)	0,6	0,3
	Geluidsoverlast door verkeer (%)	32	29
	Parkeeroverlast (%)	30	31
	Te hard rijden (%)	55	52
Woonomgeving	Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) groen (rapportcijfer)	6,4	6,3
	IBOR verharding (rapportcijfer)	6,7	6,6
	IBOR overig (rapportcijfer)	6,7	6,8
	Aantal wegen en fietspaden (rapportcijfer)	7,8	7,9
	Aantal parkeerplekken (rapportcijfer)	6	6
	De hoeveelheid groen (rapportcijfer)	7,7	7,6
	De hoeveelheid water (rapportcijfer)	7,1	7,5
	De hoeveelheid straatverlichting (rapportcijfer)	7,8	7,8
	De hoeveelheid straatmeubilair (rapportcijfer)	6,2	6,2
	Onderhoud wegen, fietspaden en de parkeerplekken (rapportcijfer)	6,3	6,6
	Onderhoud groen (rapportcijfer)	6,3	5,8
	Onderhoud water (rapportcijfer)	6,5	6,5
	Onderhoud straatverlichting (rapportcijfer)	7,4	7,7
	Onderhoud straatmeubilair (rapportcijfer)	6,2	6,3
	Onderhoud speelvoorzieningen (rapportcijfer)	5,9	6,0
Passende huisvesting	Ongeschikte indeling (%)	14	7
	Te duur (%)	17	16
	Te klein (%)	17	11
	Slecht onderhouden (%)	22	10

Indicatoren per thema, wijkonderzoek 2022 met scores

Thema's	Indicatoren	Score Lariks	Score Assen
Voorzieningen	Aantal winkels (%)	8,1	7,7
	Bereikbaarheid winkels (%)	8,5	8,3
	Openbaar vervoer (%)	7,7	7,4
	Welzijnsvoorzieningen (%)	6,9	6,8
	Eerstelijnsgezondheidszorg (%)	8,1	7,8
	Dichtstbijzijnde winkelcentrum (%)	8,8	8,4
	Hoeveelheid speelvoorzieningen kinderen (%)	5,7	6,3
	Hoeveelheid voorzieningen jongeren (%)	5,1	5,4
Sociaaleconomisch	Werkzoekenden (%)	12,4	7,3
Maatschappelijk	Doet aan vrijwilligerswerk (%)	27,2	28,7
	Verleent mantelzorg (%)	24	25
Sociaal cultureel	Sporten of bewegen (min. 1x per week) (%)	43	47
	Sociaal culturel bezigheden (min. 1x per 2 weken) (%)	46	47
Sociale contacten	Niet wekelijks contact met vrienden, familie of buren (%)	12	12
	Weinig persoonlijke ontmoeting met vrienden/familie (%)	12	14
	Eenzaamheidsscore >1 (%)	42	36
Bekendheid wijkteam	Bekend met wijkteam (%)	25	24
	Bekend met diensten wijkteam (%)	79	72
	Weet hoe in contact met wijkteam te komen (%)	86	78
Buurtparticipatie	Actief in de straat/buurt/wijk (%)	10	18
	Inzet voor buurtgenoten (%)	56	60
Beleving wijk	Niet vervelend om te wonen (%)	63	76
	Thuisvoelen (%)	59	71
Binding met de wijk	Verhuisgeneigdheid (%)	31	19
	Gehecht aan de wijk (%)	37	43
Toekomstverwachting wijk	Negatieve verwachting voor wijk (%)	29	27
Sociale cohesie	Sociale cohesie score (rapportcijfer)	5	6

Opbrengsten BINGO-kaart

Thema: Sociale kracht in de Lariks

Wat kan er beter?
- Onderling contact met buren (30 keer genoemd)
- Zorgaanbod (28 keer genoemd)
- Zorg en hulp voor elkaar (8 keer genoemd)
- Iedereen kan mee doen (5 keer genoemd)
- Hulp en ondersteuning buurtteam (4 keer genoemd)

Wat kan er beter?
- Ontmoetingsplekken (9 keer genoemd)
- Sportmogelijkheden in de wijk (8 keer genoemd)
- Het activiteitenaanbod in de wijk (8 keer genoemd)
- Sportmogelijkheden in de wijk (8 keer genoemd)

Wensen voor de toekomst van de wijk, op sociaal gebied
- Zorg en hulp voor elkaar
- Meer saamhorigheid in de wijk
- Meer gezelligheid in de wijk
- Meer plekken om samen te komen

Samenvatting opbrengsten, sessie stakeholders

- Sociale controle, elkaar kennen en kunnen/durven aanspreken, dat helpt om onveiligheidsgevoel te verminderen. Dit kan je vergroten door bijv. kleine ontmoetingsplekken te creëren in straten, activiteiten aan te bieden. Ook een verbindende voorziening in de wijk, zoals een wijkgebouw, kan helpen.
- Om een veilig gevoel te creëren, kun je er ook voor zorgen dat je laat zien dat je ermee bezig bent + zichtbaarheid professionals / wijkagenten.
- Moet iedereen in de wijk kunnen wonen? Is dat niet een te hoge ambitie?
- Mix van mensen zodat iedereen zich veilig voelt. Mensen die opnieuw een kans moeten krijgen in de wijk. Buurtburgermeesters zoeken die ze kunnen aansturen.
- Creëren van ontmoetingsplekken
- Verbinding met andere professionele partijen
- Samenwerking bewoners onderling stimuleren
- Zorgen dat actieve burgers de minder actieve burgers stimuleren
- Versterken wat er al is en faciliteren wat er nog niet is.

Thema: Ruimtelijk

Wat gaat er goed?
- Groen in de wijk (35 keer genoemd)
- Parkeermogelijkheden (16 keer genoemd)
- Woningen (16 keer genoemd)
- Openbaar vervoer (15 keer genoemd)
- Voetpaden en fietspaden (12 keer genoemd)
- Speelplekken voor kinderen tot 12 jaar (11 keer genoemd)

Wat kan er beter?
- Parkeermogelijkheden (29 keer genoemd)
- Woningen (22 keer genoemd)
- Voetpaden en fietspaden (18 keer genoemd)
- Onderhoud straten (15 keer genoemd)
- Riolering en waterafvoer (13 keer genoemd)

Wensen voor de toekomst van de wijk, op sociaal gebied
- Een groene wijk, die we samen groen / en schoon houden
- Een ruime, open en groene wijk met bredere wegen
- Groenere en verzorgdere tuinen
- Veiligheid m.b.t. hard rijden in straten, inrichting hier op aanpassen.

Samenvatting opbrengsten, sessie professionals

- Open karakter van de wijk kan bijdragen aan een veilige wijk. Geen steegjes, hoekjes gangpaden, waar mensen kunnen drinken en alles. Geen gekke plekjes creëren
- Kijk ook naar toegankelijkheid bij inrichting van de wijk, voor bijvoorbeeld mensen in een rolstoel/ rollator. Veel WMO-aanvragen in deze wijk.
- Idee: koelte plekken voor ouderen creëren in de wijk. Bijvoorbeeld bomen met bankjes eronder. Dit heeft een dubbel effect: groen, mooi en een ontmoetingsplek.
- Woonstraat breder zien dan alleen voor verkeer. Kan ook een plek zijn voor ontmoeting (activerende plek van maken)

Thema: Duurzaamheid

Wat gaat er goed?
- Afval inzamelen (23 keer genoemd)

Wat kan er beter?
- Riolering en waterafvoer (13 keer genoemd)
- Afval inzamelen (17 keer genoemd)
- Energie besparen (12 keer genoemd)
- Aandacht voor het milieu (8 keer genoemd)

Wensen voor de toekomst van de wijk, op sociaal gebied
- Een betaalbare energietransitie
- Beter geïsoleerde woningen

Samenvatting opbrengsten, sessie professionals

- Energie besparen is de eerste stap, niet aardgasvrij. Deel het op in kleine stappen.
- Werk aan het bewustwordingstraject: benadruk ook de vermindering van energiekosten en vergroten van comfort à woningverbetering
- Duurzaamheid is breder dan aardgasvrij, ook groene daken, vergroening van tuinen, koelteplekken in de wijk etc.
- Circulair bouwen: neem dit ook mee. Bijvoorbeeld Aar, Delft, Stroom: Hoe kunnen we materiaal van nu te slopen woningen ook gebruiken?
- Haalbaar en betaalbaar is belangrijk!

Resultaten Swipocratie

Legenda	
	NEE
	JA
	A
	B

Introductievragen

Rijlabels	Nee perc	Nee aantal	Ja perc	Ja aantal
SET 1: intro en profilering	**22,05%**	**383**	**77,95%**	**1354**
Als ik hulp nodig heb, weet ik de instanties te vinden.	16,87%	41	83,13%	202
Ik heb goed contact met mijn buren.	24,60%	61	75,40%	187
Ik voel me veilig in de wijk.	24,40%	61	75,60%	189
Ik woon prettig in de Lariks.	17,86%	45	82,14%	207
Ik zou in de toekomst graag in de Lariks blijven wonen.	21,16%	51	78,84%	190
Mijn buren helpen me als het nodig is.	24,29%	60	75,71%	187

Zijn er dingen die je momenteel mist in de buurt?

Ik mis activiteiten met buren	55,13%	129	44,87%	105
Ik mis een plek in de buurt waar kinderen en volwassenen kunnen (buiten) sporten	50,43%	117	49,57%	115
Ik mis een plek om een praatje te maken met mijn buurtgenoten	61,37%	143	38,63%	90
Ik mis goede en veilige fietspaden naar de binnenstad en de stad uit	72,29%	167	27,71%	64

Inrichting van de wijk

Ik zou betere wandelroutes in de wijk willen om een blokje om te kunnen.	29,78%	67	70,22%	158
Ik zou graag meer koopwoningen willen in mijn buurt	45,98%	103	54,02%	121
Ik zou me veiliger voelen als er vanuit de naastliggende huizen zicht is op de straat	57,33%	129	42,67%	96
Ik zou prettiger wonen in mijn buurt als het groener is.	23,56%	53	76,44%	172
De Lariks moet een wijk zijn om: te wonen [A] OF om te wonen, werken en voor andere voorzieningen [B]	49,55%	110	50,45%	112
Huizen met een voortuin [A] OF huizen zonder een voortuin [B]	79,55%	175	20,45%	45
Parkeren voor de deur [A] OF Ruimte voor groen, spelen en bewegen in de straat [B]	33,78%	75	66,22%	147
Veel dezelfde huizen in één buurt [A] OF Verschillende soorten huizen in één buurt [B]	22,17%	49	77,83%	172

Een duurzame wijk

Een groen dak [A] OF een dak vol zonnepanelen [B]	34,86%	76	65,14%	142
Een groene tuin [A] OF een betegelde tuin [B]	76,61%	167	23,39%	51
Korte afstanden op de fiets afleggen [A] OF de auto pakken [B]	85,25%	185	14,75%	32
Mijn woning met aardgas verwarmen [A] OF mijn woningen duurzaam verwarmen [B]	38,53%	84	61,47%	134
Op aardgas koken [A] OF elektrische koken [B]	34,40%	75	65,60%	143
Planten water geven met een sproeier [A] OF zelf water opvangen met een regenton [B]	22,12%	48	77,88%	169
Ik ben bereid geld uit te geven aan duurzame maatregelen als mijn vaste lasten daardoor naar beneden gaan [A] OF als dit beter is voor het milieu [B]	68,06%	147	31,94%	69
Ik ben bereid mijn gedrag te veranderen als dit beter is voor het milieu [A] OF als ik hierdoor geld bespaar [B]	43,32%	94	56,68%	123
Ik heb hulp en advies nodig bij het verduurzamen van mijn woning [A] OF Ik zoek zelf uit wat ik kan doen [B]	37,96%	82	62,04%	134
Ik investeer liever in één keer in duurzame maatregelen [A] OF ik betaal liever een kleiner bedrag per maand [B]	32,87%	71	67,13%	145

Een gezellig, betrokken en veilige wijk

Ik doe graag activiteiten (samen met de mensen) in mijn buurt	45,07%	96	54,93%	117
Ik heb zelf invloed op de veiligheid in mijn straat.	35,68%	76	64,32%	137
Ik voel mij meer verantwoordelijk voor mijn buurt als ik mee mag denken over (toekomstige) ontwikkelingen	28,17%	60	71,83%	153
Ik en mijn buren zijn verantwoordelijk voor de veiligheid [A] OF de overheid/politie is verantwoordelijk voor de veiligheid [B]	26,07%	55	73,93%	156
Ik en mijn buren zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren van buurtactiviteiten [A] OF Mijn Buurt Assen zou dit moeten doen [B]	52,61%	111	47,39%	100
Ik wil actief meedenken over wat er in mijn buurt gebeurt [A] OF ik laat dit aan de professionals over [B]	57,82%	122	42,18%	89

Resultaten per buurt

Een aantal ‘afwijkingen’ is te zien bij de respondenten uit de verschillende buurten.

Luchiesland Noord (14,3%)

Respondenten uit Luchiesland Noord gaven met name afwijkende antwoorden op deze vragen:

- 60% mist een plek waar kinderen en volwassenen kunnen sporten (t.o.v. 49% wijkbreed)
- 49% mist een plek om een praatje te maken met buurgenoten (t.o.v. 38% wijkbreed)
- 64% is bereid gedrag te veranderen als ze hierdoor geld besparen (t.o.v. 56% wijkbreed)
- 51% zoekt zelf uit wat hij/zij kan doen om te verduurzamen (t.o.v. 62% wijkbreed)
- 77% betaalt duurzame investering liever in een kleiner bedrag per maand (t.o.v. 67% wijkbreed)
- 43% doet graag mee aan activiteiten (t.o.v. van 54% wijkbreed)
- 60% voelt zich meer verantwoordelijk voor de toekomst van de wijk, als hij/zij zelf mag meedenken hierover (t.o.v. 72% wijkbreed)
- 43% wil actief meedenken over de plannen in de buurt (t.o.v. 57% wijkbreed)

Zuid Molukse buurt (8%)

In deze buurt zijn de verschillen het grootste. Respondenten gaven met name afwijkende antwoorden op de set vragen:

- 59% weet instanties te vinden als ze hulp nodig hebben (t.o.v. 83% wijkbreed)
- 61% woont prettig in de Lariks (t.o.v. 82% wijkbreed)
- 63% zou in de toekomst in de Lariks willen blijven wonen (t.o.v. 78% wijkbreed)
- 61% mist een plek waar kinderen en volwassenen kunnen sporten (t.o.v. 49% wijkbreed)
- 19 % mist een plek om een praatje te maken met buurgenoten (t.o.v. 38% wijkbreed)
- 68 % vindt dat de Lariks een plek moet zijn om te wonen, werken en voor andere voorzieningen (t.o.v. 50% wijkbreed)
- 10 % wil huizen zonder voortuin (t.o.v. 20% wijkbreed)
- 42% wil veel liever dezelfde huizen in de buurt (t.o.v. 22% wijkbreed)
- 79 % wil liever een dak vol zonnepanelen dan een groen dak (t.o.v. 65% wijkbreed)
- 47% wil liever een betegelde tuin i.p.v. een groene tuin (t.o.v. 23% wijkbreed)
- 52% wil elektrisch koken i.p.v. op gas koken (t.o.v. 65% wijkbreed)
- 57% wil zelf water opvangen met een regenton (t.o.v. 77% wijkbreed)
- 79% is bereid gedrag te veranderen als ze hierdoor geld besparen (t.o.v. 56% wijkbreed)
- 84% vindt dat de overheid, politie verantwoordelijk is voor de veiligheid in de buurt (t.o.v. 73% wijkbreed)
- 63% vindt dat MBA activiteiten zo moeten organiseren ipv bewoners (t.o.v. 47% wijkbreed)
- 42% wil actief meedenken over de plannen in de buurt (t.o.v. 57% wijkbreed)

Luchiesland Zuid (15%)

Respondenten uit Luchiesland Zuid gaven met name afwijkende antwoorden op deze vragen:

- 62% voelt zich veilig in de wijk (t.o.v. 75% wijkbreed)
- 73% woont prettig in de Lariks (t.o.v. 82% wijkbreed)
- 57% mist activiteiten met buren (t.o.v. 44% wijkbreed)
- 34% mist een plek waar kinderen en volwassenen kunnen sporten (t.o.v. 49% wijkbreed)
- 45% mist een plek om een praatje te maken met buurgenoten (t.o.v. 38% wijkbreed)
- 82% zou betere wandelroutes in de buurt willen (t.o.v. 70% wijkbreed)
- 66% zou graag meer koopwoningen in de buurt willen (t.o.v. 54% wijkbreed)
- 88% zou prettiger wonen als de wijk groener is (t.o.v. 76% wijkbreed)
- 53% liever een dak vol zonnepanelen dan een groen dak (t.o.v. 65% wijkbreed)
- 79% wil elektrisch koken i.p.v. op gas koken (t.o.v. 65% wijkbreed)
- 72% doet graag activiteiten samen met mensen in de buurt (t.o.v. 54% wijkbreed)
- 88% voelt zich meer verantwoordelijk voor de toekomst van de wijk, als hij/zij zelf mag meedenken hierover (t.o.v. 72% wijkbreed)
- 75% wil actief meedenken over de plannen in de buurt (t.o.v. 57% wijkbreed)

Lariks West (26%)

Respondenten uit deze buurt komen het meeste dichtbij de wijkbrede beantwoording. Slechts enkele vragen zijn afwijkende beantwoord:

- 85% geeft aan dat buren hun helpen als dat nodig is (t.o.v. 75% wijkbreed)
- 40% mist een plek waar kinderen en volwassenen kunnen sporten (t.o.v. 49% wijkbreed)
- 51% zou hun woning in de toekomst duurzaam verwarmen i.p.v. op aardgas (t.o.v. 61% wijkbreed)
- 86% wil zelf water opvangen met een regenton (t.o.v. 77% wijkbreed)

Lariks Oost (17%)

Respondenten in deze buurt geven slechts een aantal afwijkende antwoorden:

- 92% woont prettig in de Lariks (t.o.v. 82% wijkbreed)
- 25% zou zich veiliger voelen als er vanuit naastliggende huizen zicht is op de straat (t.o.v. 42% wijkbreed)
- 53% heeft liever parkeerplekken voor de deur dan ruimte voor groen, spelen en ontmoeten (t.o.v. 39% wijkbreed)
- 25% zou de auto pakken voor korte afstanden (t.o.v. 15% wijkbreed)
- 56% wil elektrisch koken i.p.v. op gas koken (t.o.v. 65% wijkbreed)
- 62% wil zelf water opvangen met een regenton (t.o.v. 77% wijkbreed)
- 75% zoekt zelf uit wat hij/zij kan doen om te verduurzamen (t.o.v. 62% wijkbreed)

Landgoed Lariks (20%)

Respondenten uit Landgoed Lariks gaven met name afwijkende antwoorden op deze vragen:

- 86% voelt zich veilig in de wijk (t.o.v. 75% wijkbreed)
- 64% zou graag meer koopwoningen in de buurt willen (t.o.v. 54% wijkbreed)
- 51% zou zich veiliger voelen als er vanuit naastliggende huizen zicht is op de straat (t.o.v. 42% wijkbreed)
- 24% heeft liever parkeerplekken voor de deur dan ruimte voor groen, spelen en ontmoeten (t.o.v. 39% wijkbreed)
- 91% heeft liever veel verschillende soorten huizen in één buurt i.p.v. dezelfde huizen (t.o.v. 78% wijkbreed)
- 46% is bereid geld uit te geven aan duurzame maatregelen als dit beter is voor het milieu (t.o.v. 32% wijkbreed)

Resultaten social media

Op social media hebben we drie dillema's geplaatst uit de swipocratielijst. Hieronder de resultaten:

1. **Dilemma: veel dezelfde huizen in een buurt OF Verschillende soorten huizen in één buurt?**

- 36 stemmen voor dezelfde huizen
- 66 stemmen voor verschillende soorten

2. **Dilemma: Parkeren voor de deur OF ruimte voor groen, spelen en bewegen in de straat?**

- 62 stemmen voor ruimte voor groen
- 45 stemmen voor parkeren voor de deur

3. **Dilemma: Liever een groene tuin OF een betegelde tuin?**

- 88 stemmen voor een groen tuin
- 21 stemmen voor een betegelde tuin

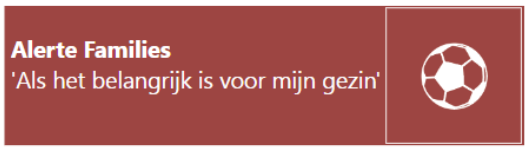
Bijlage 7: betrokkenheidsprofielen

Alerte families

Dit zijn gezinnen met praktisch opgeleide ouders die in loondienst werken, bijvoorbeeld in de technische sector of gezondheidszorg. Het gezin is de belangrijkste waarde en drijfveer voor deze groep: ze willen graag dat hun gezin het goed heeft.

- **Leeftijd:** 30 – 36 jaar
- **Inkomen:** beneden modaal of modaal
- **Opleidingsniveau:** laag of middelbaar
- **Gezinssamenstelling:** met kinderen, wonen vaker in dorpen

Alerte families

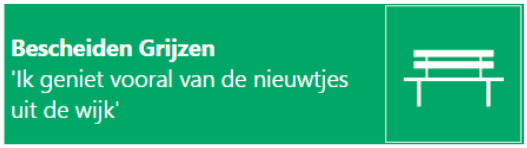
23%	19%
Assen	Nederland

Bescheiden grijzen

Zijn voornamelijk bij hun straat, buurt of wijk betrokken. Het belangrijkste voor hen is zorgen dat ze hun oude dag op een fijne manier kunnen beleven.

- **Leeftijd:** 65 jaar en ouder
- **Inkomen:** iets beneden modaal
- **Opleidingsniveau:** lager of middelbaar
- **Gezinssamenstelling:** gepensioneerd, wonen alleen of met hun partner

Bescheiden grijzen

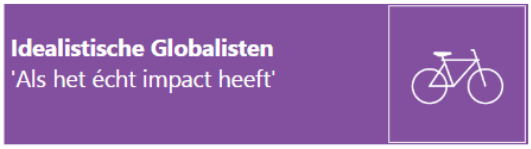
13%	9%
Assen	Nederland

Idealistische globalisten

Zij studeren nog of zijn net gestart op de arbeidsmarkt. Ze wonen vooral in grote steden of zijn onlangs de stad uit getrokken. Ze denken graag mee over de grote thema's die volgens hen echt impact hebben.

- **Leeftijd:** 18 – 30 jaar
- **Inkomen:** boven modaal óf gaan dit binnenkort doen
- **Opleidingsniveau:** hoog
- **Kenmerk:** interesse in grote maatschappelijke thema's

Ideal. globalisten

1%	9%
Assen	Nederland

Gehaaste gezinnen

Deze gezinnen bestaan uit stellen met kinderen waarbij de ouders hoog opgeleid zijn en beiden een baan hebben. Door de combinatie van kinderen en carrière heeft dit profiel het vaak druk.

- **Leeftijd:** 30 – 65 jaar
- **Inkomen:** modaal of boven modaal
- **Opleidingsniveau:** hoger dan gemiddeld
- **Gezinssamenstelling:** drukke gezinnen, wonen in dorpen of kleinere steden

Gehaaste gezinnen

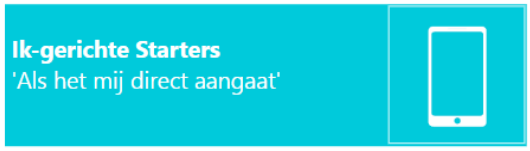
11%	15%
Assen	Nederland

Ik-gerichte starters

Wonen vaak voor het eerst op een plek waar ze voor langere tijd gaan blijven en zijn daarom betrokken bij de gemeente waar zij wonen.

- **Leeftijd:** tot 45 jaar
- **Inkomen:** gemiddeld
- **Opleidingsniveau:** middelbaar of hoog opgeleid
- **Gezinssamenstelling:** alleenstaand of samenwonend, vaak voor het eerst in een koopwoning

Ik-gerichte starters

9%	14%
Assen	Nederland

Stille overlevers

Dit is een moeilijk te bereiken groep. Ze hebben hun handen vol aan dagelijkse bezigheden en hebben vaak weinig politiek (zelf)vertrouwen.

- **Leeftijd:** 30 – 65 jaar
- **Inkomen:** beneden modaal
- **Opleidingsniveau:** laag of middelbaar
- **Kenmerk:** weinig vertrouwen in de overheid, niet geneigd om mee te denken.

Stille overlevers

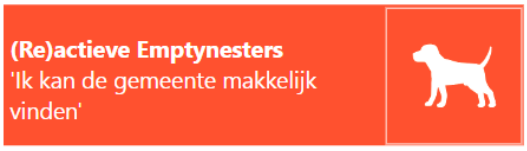
19%	13%
Assen	Nederland

(Re)actieve emptynesters

Dit is een gezonde groep 45-plussers met een actieve levensstijl. Ze zijn betrokken bij hun gemeente, maar wel wanneer hen dat uitkomst.

- **Leeftijd:** 45 jaar en ouder
- **Inkomen:** hoger dan gemiddeld
- **Opleidingsniveau:** middelbaar of hoog
- **Gezinssamenstelling:** (pre)pensioen

Emptynesters

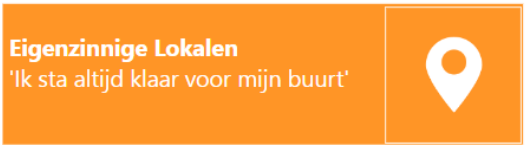
10%	10%
Assen	Nederland

Eigenzinnige lokalen

Dit is een betrokken groep, met echter weinig vertrouwen in de overheid. Ze lossen dingen het liefst zelf op en wantrouwen wat van hogerhand komt.

- **Leeftijd:** verdeeld over alle leeftijden
- **Inkomen:** modaal of onder modaal
- **Opleidingsniveau:** lager dan gemiddeld

Eigenzinnige lokalen

12%	13%
Assen	Nederland